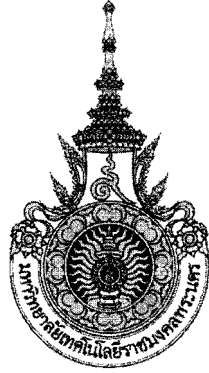

ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา
ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ยุพิน	ใจตระหนัก
เพชรภรณ์	สิงห์ทองชัย
วรรณุช	หลุยส์เลา
ขวัญฤดี	แช่ลิ้ม

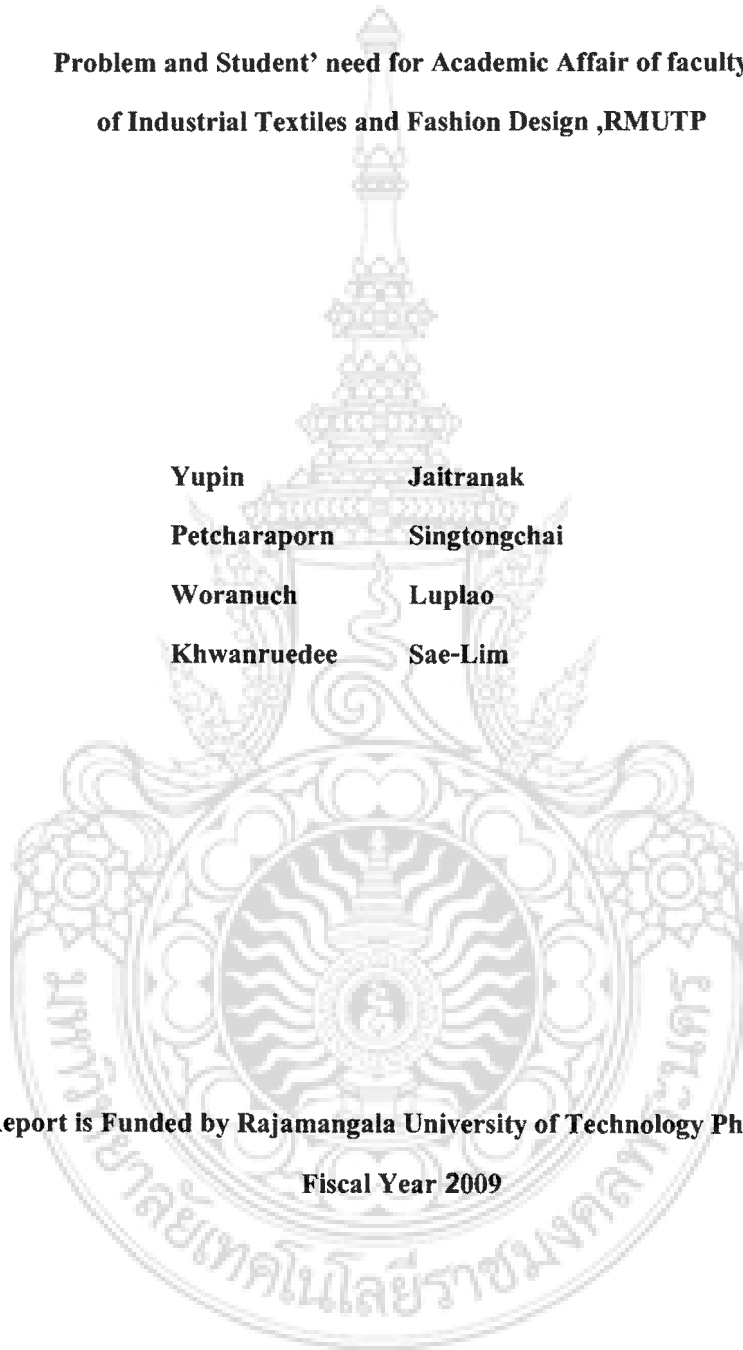
งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณผลประโยชน์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

**Problem and Student' need for Academic Affair of faculty
of Industrial Textiles and Fashion Design ,RMUTP**

Yupin Jaitranak
Petcharaporn Singtongchai
Woranuch Luplao
Khwanruedee Sae-Lim

**This Report is Funded by Rajamangala University of Technology Phra Nakhon,
Fiscal Year 2009**

ชื่อเรื่อง : ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะ
 อุดสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
 พระนคร

ผู้วิจัย : นางยุพิน ใจตระหนัก, นางเพชรภรณ์ สิงห์ทองชัย,
 นางสาววรรณช หลุบลดา, นางสาวขวัญฤดี แซ่ลิ้ม

ปีการศึกษา : 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้คือนักศึกษาทุกสาขาวิชาและทุกชั้นปี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามตามจำนวนประชากรที่ได้รับและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีทางสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวน การทดสอบค่า t และค่า f ในการทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความแตกต่าง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. โดยภาพรวมพบว่านักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผลและพบว่าด้านวิธีการสอนมีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่า $\bar{x} = 3.81$ และ $S.D = 0.67$

ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ โดยภาพรวมพบว่านักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและพบว่าด้านอาคารสถานที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด โดยมีค่า $\bar{x} = 2.67$ และ $S.D = 0.81$

2. ความต้องการของนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิดโดยใช้ค่าความถี่ พบว่าเรื่องด้านอาคารสถานที่มีมากที่สุดและความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุดคือ ห้องน้ำควรสะอาด ประตูห้องน้ำมีการซ่อมแซม ร้อยละ 23.13 รองลงมาคือมีสนามกีฬาน้อยแคบและไม่ควรเป็นที่จอดรถของอาจารย์ร้อยละ 16.33 ลำดับที่ 3 โรงอาหารไม่สะอาด อาหารควรมีหลากหลาย ร้อยละ 15.65

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นตามสมมติฐานของการวิจัยพบว่าเพศ ชั้นปีการศึกษา อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา แตกต่างกัน จะไม่มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Title : Problem and Student' need for Academic Affair of faculty of Industrial Textiles and Fashion Design, RMUTP

Researcher : Yupin Jaitranak, Petcharaporn Singtongchai, Woranuch Luplap, Khwanruedee Sae-Lim

Academic Year : 2008

ABSTRACT

The Purposes of this research were to study and compare the problems and the requirement of students were arrangement the educational administration in instructor, content, teaching method, measurement and evaluation, educational administration, building place and audiovisual aids and service in Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design. The samples were used every fields and every years students in Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design who study in 2008. The tools used consisted of 400 questionnaires of samples group. Statistics used to analyze the data were frequence value, percentage value, standard evaluation, analysis of variance, T-value and F-value in hypothesis test and differential comparison. The results were as follows:

1. The students of the faculty of Industrial textile Fashion design satisfied in education management, i.e. instructor, content, teaching method and measurement and education, was high level. It was found that the teaching method was the most satisfactory. It showed $\bar{X} = 3.81$ and S.D = 0.67

The satisfaction of students in education administration, building place and audiovisual aids and service, was average level. The building place was worst satisfied. It showed $\bar{X} = 2.67$ and S.D = 0.81

2. The open-ended questions of this research showed that the requirement about building place was the most interesting, especially the clean restroom and maintenance it showed 23.13% and small sport area was 16.33%. The students also commented that the sport area should not be a car park for the instructor. The third comment was the dirty canteen that showed 15.65%. The student complained that the canteen should contain various food.

3. From the comparative analysis result in problems and the requirement of students were the administration study of the Faculty of Industrial Textile and Fashion Design as the follow the hypothesis of the research that gender, education year, age, the study field were different, no problems and different requirement statistics significance were 0.05.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชลี อุภักย์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งได้ให้ คำปรึกษา ข้อชี้แนะ และความช่วยเหลือในหลายสิ่งหลายอย่างจนกระทั่งลุล่วงไปได้ด้วยดี คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่ให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัย ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นและคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำให้กำลังใจแก่คณะผู้วิจัยเสมอมา กระทั่งการศึกษาค้นคว้างานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นผู้ให้ข้อมูลด้วยการ ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณบุคคลและหน่วยงานผู้ให้ข้อมูลเอกสาร ขอขอบคุณบุคคลผู้ให้และชี้แนะ ข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่างๆ อันเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ใช้ในการวิจัย จนทำให้ผู้วิจัยเข้าถึง เอกสารชั้นต้นได้ ซึ่งไม่อยู่ในวิสัยที่ผู้วิจัยจะเปิดเผยรายชื่อท่านได้

ขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่ ที่ให้กำเนิดมามีสติปัญญาที่สมบูรณ์ ต่อสู้ฟันฝ่า อุปสรรคนานามาถึงบัดนี้ คณะผู้วิจัยมีความซาบซึ้งใจในความกรุณาอันดียิ่งจากทุกท่านที่ได้ กล่าววามมา และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ยุพิน ใจตระหนัก
เพชรภรณ์ สิงห์ทองชัย
วรนุช หลุยเสลา
ขวัญฤดี แซ่ลิ่ม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	V
สารบัญตาราง	VII
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	2
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.7 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวทางการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามมาตรฐานสกอ.	5
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหา	37
2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	42
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	66
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
3.2 ตัวแปรที่ศึกษา	66
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	66
3.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
3.5 การทดลองใช้แบบสอบถาม	67
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	68

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป	71
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา	72
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา	80
4.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา	90
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	104
5.1 สรุปผลการวิจัย	104
5.2 อภิปรายผล	108
5.3 ข้อเสนอแนะ	110
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	112
แบบสอบถาม	
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ของนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น	71
2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านผู้สอน	73
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านเนื้อหา	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านวิธีการสอน	75
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านการวัดและประเมินผล	76
6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านการจัดการเรียนการสอน	77
7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านอาคารสถานที่	78
8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ	79
9 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านผู้สอน วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)	81
10 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านเนื้อหา วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)	82
11 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านวิธีสอน วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)	83
12 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านการวัดและประเมินผล วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)	86
14 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านอาคารสถานที่ วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)	87
15 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)	89
16 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน	90
17 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา แตกต่างกัน	92
17.1 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ และออกแบบแฟชั่น จำแนกตามชั้นปีการศึกษา	93
18 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามอายุ แตกต่างกัน	96
18.1 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ และออกแบบแฟชั่น จำแนกตามอายุ	97
19 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา แตกต่างกัน	99
19.1 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของนักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรม สิ่งทอและออกแบบแฟชั่น จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา	101

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 มีเจตนารมณ์ให้การจัดการศึกษาของชาติเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพในทุก ๆ ด้าน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครเป็นมหาวิทยาลัยของภาครัฐซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 และอาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานโดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นสำคัญ

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เดิมมีชื่อว่าโรงเรียนช่างตัดเสื้อวัดสุทัศน์ ตั้งอยู่บริเวณวัดสุทัศน์เทพวราราม สังกัดแผนกวิสามัญ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2476 มีหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างเย็บเสื้อผ้า รับผู้สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และหลักสูตรประกาศนียบัตรมัธยมช่างเสื้อ รับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งชายและหญิง เรื่อยมาจนถึงวันที่ 11 เมษายน 2482 ได้โอนมาสังกัดกองอาชีวศึกษา กรมวิชาการ และกองอาชีวศึกษาได้ยกฐานะเป็นกรมอาชีวศึกษาตามลำดับ วันที่ 25 ธันวาคม 2504 โรงเรียนช่างตัดเสื้อวัดสุทัศน์ได้ย้ายมาอยู่ ณ สถานที่ตั้ง เลขที่ 517 ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนช่างตัดเสื้อพระนคร ในปี พ.ศ. 2504 โรงเรียนได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยและเปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยชุมชนพระนครอุตสาหกรรมสิ่งทอ ตามพระนามของพลเรือเอกเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ โดยเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรครูมัธยม (ปม.) ปี พ.ศ. 2519 ย้ายไปสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และเปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาเขตชุมชนพระนครเขตอุดมศักดิ์ วันที่ 15 กันยายน 2532 ต่อมาวิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษาได้รับพระราชทานนามใหม่ว่า “สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” โดยเปิดสอนระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 และพัฒนาขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร” ตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม 2548 ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ.

2548 และวันที่ 27 พฤศจิกายน 2549 มีประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งส่วนราชการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ (เดิม) จึงเปลี่ยนสถานะจากวิทยาเขตเป็นคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนาคนได้อย่างแท้จริงเกิดปัญหาด้านคุณภาพของบัณฑิตการผลิตบัณฑิตในสาขาไม่ตรงกับทิศทางการความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ จึงส่งผลกระทบต่อภารกิจงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานทำให้ไม่มีเอกภาพในนโยบาย และมาตรฐานการเรียนการสอน นอกจากนี้หน่วยงานสถานศึกษาต่างๆ ยังมุ่งที่จะขยายการจัดการศึกษาของตนโดยไม่คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐนั้นไม่มีเกณฑ์หรือหลักการในการพิจารณาที่ชัดเจน เพราะว่าการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาดำเนินไปตามแรงผลักดันทางการเมืองและความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่มากกว่าที่จะคำนึงถึงแผนหรือทิศทางในการพัฒนาการอุดมศึกษาและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในภาพรวม

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทางคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นมีแนวคิดที่จะศึกษาหาสาเหตุ แนวทางในการแก้ไขปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทราบความคิดเห็นหรือความต้องการ สภาพปัญหาของนักศึกษาเพื่อจะได้้นำผลมาปรับปรุงการจัดการศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

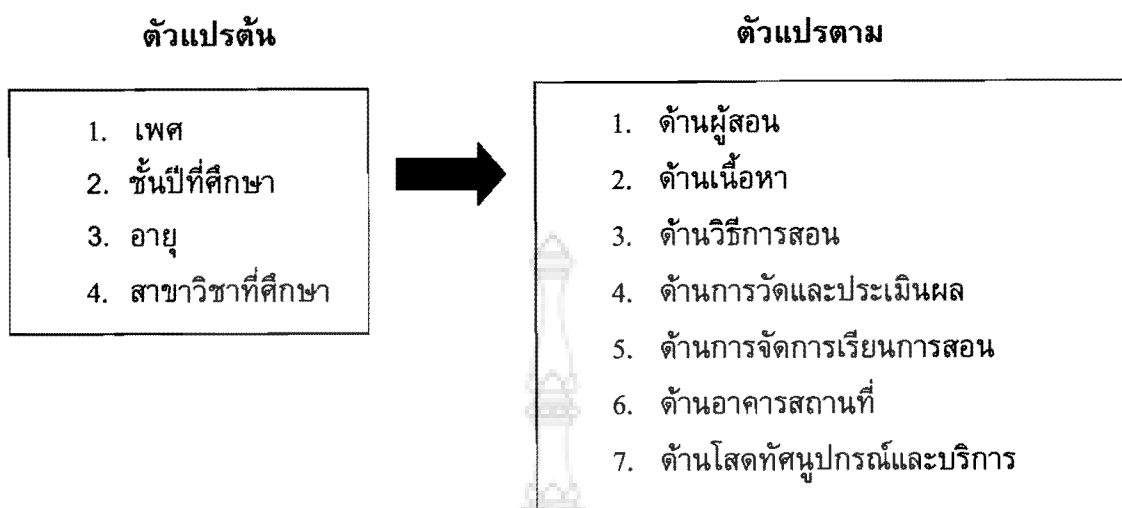
2.2 เพื่อศึกษาความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

2.3 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาที่มีต่อการจัดการศึกษาโดยจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นเพื่อจะแก้ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น โดยใช้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในด้านเพศ ชั้นปีที่ศึกษา อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา มาเป็นแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยต่อไป โดยได้แนวคิดมาจาก

4. สมมติฐานของการวิจัย

- 4.1 นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีปัญหาต่างกัน
- 4.2 นักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกัน จะมีปัญหาต่างกัน
- 4.3 นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีปัญหาต่างกัน
- 4.4 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาแตกต่างกัน จะมีปัญหาต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นทุกสาขาวิชา จำนวน 400 คน ในปีการศึกษา 2551 ให้ทำแบบประเมินปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาในแต่ละสาขาวิชาทุกระดับชั้น

5.2 ตัวแปรต้นประกอบด้วย เพศ ชั้นปีที่ศึกษา อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา

5.3 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทราบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

6.2 ทราบความต้องการของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

6.3 ได้ข้อค้นพบที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงวิธีการ

บริหารหลักสูตร ตลอดจนการพัฒนาการเรียนการสอนของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

6.4 ทำให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่มีความสุขในระหว่างเข้ารับการศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในงานวิจัยฉบับนี้ ได้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

ปัญหา หมายถึง อุปสรรคของนักศึกษาระหว่างศึกษาอยู่ในคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ความต้องการ หมายถึง ความต้องการของนักศึกษาระหว่างศึกษาอยู่ในคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

การจัดการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ปีการศึกษา 2551

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ประมวลนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวทางการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหา
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

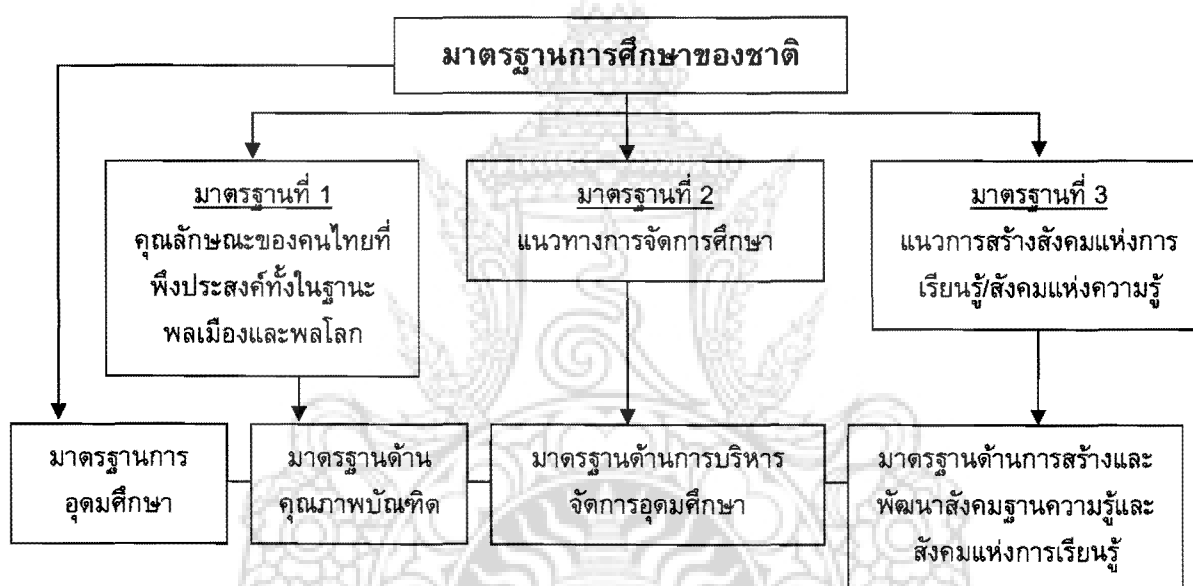
1. แนวทางการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 5 ที่ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 31 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา โดยในมาตรา 34 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการการอุดมศึกษาและระดับหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการอุดมศึกษาต่อไป มาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับนี้ได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติที่เปรียบเสมือนร่มใหญ่เป็นกรอบในการพัฒนา โดยมีสาระสำคัญที่ครอบคลุมเป้าหมายและหลักของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยและเป็นมาตรฐานที่คำนึงถึงความหลากหลายของกลุ่มหรือประเภทของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ทุกสถาบันสามารถนำไปใช้กำหนดพันธกิจและมาตรฐานของการปฏิบัติงานได้

มาตรฐานการอุดมศึกษาที่ปรากฏตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมนิสิตนักศึกษาและสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานย่อยทั้ง 3 ด้านนี้อยู่ในมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 3 มาตรฐานเช่นกัน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคน

ไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ แต่ละมาตรฐานย่อยของมาตรฐานการอุดมศึกษาจะมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับมาตรฐานย่อยของมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาของชาติ

นอกจากมาตรฐานการอุดมศึกษาแล้ว คณะกรรมการการอุดมศึกษาให้จัดทำเอกสารมาตรฐานอื่นๆ ที่ส่งเสริมความเป็นอิสระและความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา อาทิ เอกสารมาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกลเพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาด้านวิชาการและวิจัย รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความทัดเทียมกันและพัฒนาสู่สากล ซึ่งทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างคล่องตัวและต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษา ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 31 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา มาตรา 33 กำหนดให้สภาการศึกษาทำหน้าที่พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ และพิจารณาเสนอ นโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรา 34 กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการ

อุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และ/หรือหลักสูตรแต่ละระดับที่สอดคล้องกับความต้องการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นสาระเกี่ยวกับอุดมการณ์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของชาติที่พึงประสงค์ มีไว้เป็นหลักสำหรับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการอุดมศึกษา นำไปใช้กำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดการศึกษา เพื่อประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพและตรงตามความต้องการ อย่างคุ้มค่า เสมอภาคและเป็นธรรม

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีแต่มาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันการศึกษาทุกระดับ จำเป็นต้องมีมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาทุกประเภท (การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย) และทุกระดับ (การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอาชีวศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา)

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีดังนี้

1. หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและเอกชน ผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาแต่ละประเภทและแต่ละระดับ ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นหลักในการกำหนดนโยบาย แผนการพัฒนาและจัดการศึกษา รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาแต่ละประเภทและแต่ละระดับ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างมีมาตรฐานในภาพรวม และมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
2. กระทรวงศึกษาธิการมีประเด็นสาระสำคัญ และตัวบ่งชี้เป็นแนวทางสำหรับการกำกับดูแล การติดตามตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา
3. ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีความมั่นใจว่าจะได้รับการศึกษาตามสิทธิ และมีคุณภาพไม่ต่ำกว่ามาตรฐานการศึกษาของชาติ และมีแนวทางในการร่วมตรวจสอบการจัดการศึกษาของชาติ
4. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษามีข้อมูลเป็นฐานอย่างหนึ่งในการพิจารณา กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของชาติในช่วงเวลาต่อไป
5. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีข้อมูลเป็นฐานสำหรับการกำหนดวิธีการ การกำหนดเกณฑ์ และการดำเนินงานการประเมินคุณภาพสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ

สภาการศึกษาพิจารณาเสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ ต่อกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนี้

1. เป็นเป้าหมายและแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติระดับมหภาค ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญที่การพัฒนาผู้เรียน
2. เป็นหลักและเป็นแนวทางสำหรับการกำหนดนโยบาย แผนการพัฒนาและจัดการศึกษา รวมทั้งมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา
3. เป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติในช่วงเวลาต่อไป
4. เป็นเครื่องมือกำกับการตรวจราชการ การนิเทศ การติดตามและประเมินผล และการประกันคุณภาพ เพื่อให้ทราบสถานภาพและความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาของชาติระดับมหภาค
5. เป็นมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

สาระของมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

สภาการศึกษาพิจารณากำหนดกรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ จากข้อมูลสารสนเทศต่อไปนี้ คือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษา ตามสารบบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หมวด 5 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 วิสัยทัศน์/ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของไทย คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ สภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก ความคิดเห็นของนักวิชาการและประชาชน และมาตรฐานการศึกษาของชาติของประเทศต่าง ๆ เพื่อนำมาต่อยอดและประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของไทย

มาตรฐานการศึกษาของชาติประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ประเด็น

1. อุดมการณ์หลักในการจัดการศึกษาของชาติ
2. คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก
3. การจัดการศึกษา
4. แนวนำสู่การปฏิบัติ

แนวทางการใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ

เนื่องจากมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นเรื่องใหม่ที่เริ่มใช้เป็นครั้งแรก สภาการศึกษาจึงวางแนวทางการใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับนี้ กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การศึกษาในระดับมหภาคช่วงระยะเวลา 5 ปี ซึ่งสอดคล้องตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2548-2553
2. สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีความประสงค์ให้ส่วนราชการทุกกระทรวง กรม สำนัก สถานศึกษา และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีความประสงค์ให้ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกระดับได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบว่าตนได้รับการศึกษาเต็มตามสิทธิของตน
3. มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับนี้เป็นมาตรฐานหลักโดยไม่มีกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ จึงมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่หน่วยปฏิบัติแต่ละหน่วยสามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่มีลักษณะเฉพาะ สอดคล้องกับสภาพความพร้อมและช่วงเวลาได้

มาตรฐานที่ 1 อุดมการณ์ หลักการในการจัดการศึกษาของชาติ การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อทุกคน และทุกคนเพื่อการศึกษา

การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคมที่บูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรม เพื่อคนไทยทุกคนโดยทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มีคุณค่าเต็มตามศักยภาพตรงตามความต้องการแต่ต้นทุนต่ำ รัฐสนับสนุนการจัดการศึกษามุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในวัยเรียน และพัฒนาทรัพยากรบุคคลวัยทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติจริง

มาตรฐานที่ 2 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

เป้าหมายของการจัดการศึกษา อยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น "คนเก่ง คนดี และมีความสุข" โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย เต็มตามศักยภาพ และตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์

คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยเบญจคุณ หรือ คุณ 5 ประการ

1. คุณลักษณะ มีรูปลักษณะ (สุขภาพ,บุคลิกภาพ) กิจลักษณะ (พฤติกรรม,ทักษะความสามารถ) ดี
2. คุณค่า มีประสบการณ์จากการเรียนรู้ สัมพันธ์เชื่อมโยงกับการพัฒนาชีวิต
3. คุณประโยชน์ มีชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ร่วมสร้างและให้สิ่งดีแก่สังคม
4. คุณภาพ มีชีวิตร่มเย็นเป็นสุข พอกอยู่พอกิน เป็นสมาชิกครอบครัว พลเมืองและพลโลกที่ดี
5. คุณธรรม มีความดีเข้าถึงความงามและความจริง ดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วชิสุจริต และมโนสุจริต

เบญจคุณ อันเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยดังกล่าว จักเกิดขึ้นได้ด้วยการจัดการเรียนรู้ของครูและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตาม "พรพระราชทาน 3 ประการ คือ ขอจงมีความเพียรที่บริสุทธิ์ ปัญญาที่เฉียบแหลม กำลังกายที่สมบูรณ์ " (จาก...การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยเพื่อตอบคำถามว่า "เราจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้อะไร?" จากข้อมูลหลายแหล่ง และการบูรณาการตามแนวพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องพระมหาชนก (สมณ อมรวิวัฒน์, 2546) ดังนี้

1. ความเพียรที่บริสุทธิ์ (pure perseverance) ประกอบด้วย

- 1) ความสามารถ (performance and skills) เป็นผู้รัก ใส่ใจในหน้าที่การงาน มีทักษะทางภาษา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงาน ทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะการคิดคำนวณ ทักษะการค้นคว้าทดลองพิสูจน์เหตุผล ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการจัดการจัดการ

- 2) คุณธรรมและจิตสำนึก (morality and conscience) มีคุณธรรมในการกระทำ ด้านความละเอียดซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูรู้คุณ ความไม่เห็นแก่ตัว ความปรารถนาดีเอื้อเฟื้อต่อกัน ความจริงใจ และความขยันหมั่นเพียร และมีจิตสำนึกในการกระทำ ด้านจิตสำนึกความรับผิดชอบ จิตสำนึกในคุณค่าของตนและผู้อื่น จิตสำนึกความเป็นไทย จิตสำนึกประชาธิปไตย

2. ปัญญาที่เฉียบแหลม ประกอบด้วย

- 1) ความฉลาดรู้ (knowledge and wisdom) เป็นผู้รู้จริง รู้ครบถ้วน รู้เหตุผล รู้เท่าทัน รู้เชื่อมโยงความเป็นไทยกับสากล รู้จักตนเอง รู้จักสังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รู้วิธีทำมาหากิน และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิต

- 2) สติปัญญาและความคิด (intelligence and thinking) จิตและสมองมีการทำงานเกิดการรับรู้ จดจำ และการคิดอย่างถูกต้องแบบกายสามารถคิดวิเคราะห์วิจารณ์

คิดริเริ่มและสร้างสรรค์ คิดต่อเนื่องเชื่อมโยง คิดสุจริต คิดมีเหตุผล คิดเป็นระบบ คิดเร็ว คิดคล่อง คิดละเอียด คิดมีจินตนาการ สามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารแก่ผู้อื่นได้

3. กำลังกายที่สมบูรณ์ (completely physical health) ประกอบด้วย

1) มีสุขภาพกายและจิต (physical, mental and spiritual health) รวมทั้งสุขภาพภาวะ (well being) ทางกายและจิต มีร่างกายแข็งแรงปราศจากโรค มีภูมิคุ้มกัน ภาวะโภชนาการดี บริหารกาย เล่นกีฬา ทำทางคล่องแคล่วว่องไว และมีสภาพจิตใจที่แจ่มใส ไม่เครียด มีสุขภาพจิตดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีสุนทรียภาพ มีทักษะทางดนตรี ศิลปะ และใช้เวลาว่างอย่างเกิดประโยชน์

มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษา

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนและการบริหารที่เน้นสถานศึกษาเป็นสำคัญ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ผู้เรียนเป็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด และได้เรียนจากประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย ได้เรียนตรงตามความสนใจ และมีความสุขในการเรียน ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูเตรียมการสอนและสื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย ครูจัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และการพัฒนาความคิดผู้เรียนเป็นระบบที่สร้างสรรค์) ความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านการบริหารดังต่อไปนี้

3.1 ปัจจัยด้านบุคคล ผู้เรียนได้รับการเตรียมให้มีความพร้อมที่จะเรียน ครูเป็นบุคลิกบุคคลและเป็นกัลยาณมิตร อุทิศตนเพื่อพัฒนาผู้เรียนและสังคม ผู้บริหารเป็นผู้นำที่เชี่ยวชาญ ผู้จัดการที่ต่อมอดน และบุคลิกบุคคล ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชนมีสำนึก ใส่ใจ และเต็มใจให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมตรวจสอบในการพัฒนาผู้เรียน และการจัดการศึกษา

3.2 ปัจจัยด้านการบริหาร การบริหารจัดการทั้งในระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีเอกภาพด้านนโยบายแต่หลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจลงสู่ระดับสถานศึกษา โดยใช้หลักการบริหารจัดการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หลักธรรมาภิบาล โปร่งใส เป็นธรรม (good governance) ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ 7 ประการ คือ หลักประสิทธิภาพ หลักความคุ้มค่า หลักประสิทธิผล หลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ หลักคุณภาพ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและหลักนิติรัฐ/นิติธรรม

ความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน และการบริหารที่เน้นสถานศึกษาเป็นสำคัญอยู่ที่ผลการดำเนินงานระดับชาติ รัฐดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา การเพิ่มช่องทางและโอกาสการเรียนรู้ด้วยตนเอง แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

โดยสนับสนุนทั้งด้านวิชาการและด้านงบประมาณ อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กำกับติดตามให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ระดับกระทรวงและเขตพื้นที่การศึกษา มีการติดตามกำกับ สนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ มีแผนพัฒนาหน่วยงาน มีจำนวนผู้เรียนเข้าเรียนครบตามเกณฑ์ มีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี บรรยากาศร่มรื่น มีสภาพเป็นองค์กรการเรียนรู้ที่ปลอดภัย มีความก้าวหน้าล้ำสมัย และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และระดับสถานศึกษา มีหลักสูตรแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่น มีการบริหารวิชาการที่สนับสนุนให้อัตโนมัติการจักระบวนการเรียนรู้ มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยผู้เรียน มีระบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ มีระบบการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา มีระบบบริหารการเงินงบประมาณที่โปร่งใสตรวจสอบได้ และมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรฐานที่ 4 แนวนำสู่การปฏิบัติ

การสร้างวิถีการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ให้เข้มแข็งและการใช้มาตรฐานการศึกษา

เพื่อให้การพัฒนาการศึกษามบรรลุผลตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ควรต้องมีแนวนำสู่การปฏิบัติ 3 ประการ ดังนี้

4.1 การสร้างวิถีการเรียนรู้ของคนไทยให้เข้มแข็งในด้านต่อไปนี้ การสร้างสำนึกให้คนไทยเห็นคุณค่าของการศึกษา โดยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสร้างโอกาสการเรียนรู้ โดยการจัดสรรแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในระบบ นอกระบบ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างลักษณะชีวิต โดยการวางรากฐานนิสัยตั้งแต่เด็กให้รักการอ่าน รักการค้นคว้า ส่งเสริมให้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองชอบ การสร้างกำไรให้คนไทยสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปทำประโยชน์ต่อชีวิตและสังคมได้

4.2 การสร้างความเข้มแข็งให้แหล่งเรียนรู้และกลไกการเรียนรู้ ในระบบครอบครัว ชุมชน กลุ่มเพื่อนร่วมวัย องค์กร/สถาบันทางศาสนา แหล่งอาชีพ สื่อมวลชน องค์กรความรู้ในสังคม ระบบสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากการวิจัยปฏิบัติการเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ใหม่ เป็นเครื่องมือสืบทอดและผสมผสานความรู้ สากลกับภูมิปัญญาไทย และเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพของครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา องค์กรและสังคม

4.3 กระทรวงศึกษาธิการต้องเป็นผู้นำในการใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ จัดลำดับความสำคัญ ติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงานและประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน สื่อสารและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องรู้และเข้าใจบทบาทของมาตรฐานการศึกษา วางระบบการจัดทำมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบงาน พัฒนากลไกที่จะช่วยพัฒนาให้กิจกรรมการดำเนินงานทั้งหมดมีมาตรฐานตามที่กำหนด

มาตรฐานการอุดมศึกษา

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 34 กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของ สถาบันอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อใช้ เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงานเพื่อนำไปสู่ การกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการอุดมศึกษาต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ 7/2549 เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2549 จึง ประกาศมาตรฐานการอุดมศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

มาตรฐานการอุดมศึกษาประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน 12 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต

บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการ เรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลโลก

ตัวบ่งชี้

1.1 บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้าง และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้ สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

1.2 บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อ ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม

1.3 บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแลเอาใจใส่รักษา สุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

2. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา

มีการบริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงความ หลากหลายและความเป็นอิสระทางวิชาการ

ก. มาตรฐานด้านธรรมาภิบาลของการบริหารการอุดมศึกษา

มีการบริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงความ หลากหลาย และความเป็นอิสระทางวิชาการ

ตัวบ่งชี้

(1) มีการบริหารจัดการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีอิสระทางวิชาการ

(2) มีการบริหารจัดการทรัพยากรและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คล่องตัว โปร่งใสและตรวจสอบได้ มีการจัดการศึกษาผ่านระบบและวิธีการต่างๆ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่าคุ้มทุน

(3) มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข. มาตรฐานด้านพันธกิจของการบริหารการอุดมศึกษา

การดำเนินงานตามพันธกิจของการอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้าน อย่างมีดุลยภาพ โดยมีการประสานความร่วมมือรวมพลังจากทุกภาคส่วนของชุมชนและสังคมในการจัดการความรู้

ตัวบ่งชี้

(1) มีหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้และการสร้างงานด้วยตนเองตามสภาพจริง ใช้การวิจัยเป็นฐาน มีการประเมินและใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการหลักสูตรตลอดจนมีการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

(2) มีการวิจัยเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นการขยายพรมแดนความรู้และทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามศักยภาพของประเภทสถาบัน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับนานาชาติของสังคมและประเทศชาติ

(3) มีการให้บริการวิชาการที่ทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมตามระดับความเชี่ยวชาญของประเภทสถาบัน มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสังคมและประเทศชาติ

(4) มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีการปรับใช้ศิลปวัฒนธรรมต่างประเทศอย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

3. มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้

การแสวงหา การสร้างและการจัดการความรู้ตามแนวทาง/หลักการ อันนำไปสู่สังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้

ด้วบ่งชี้

3.1 มีการแสวงหา การสร้างและการใช้ประโยชน์ความรู้ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทศ เพื่อเสริมสร้างสังคมฐานความรู้

3.2 มีการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัยแบบบูรณาการ หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการสร้างเครือข่าย และหลักการประสานความร่วมมือร่วมพลังอันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

การศึกษาระดับอุดมศึกษา

เป็นการจัดมุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ มุ่งสร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาประเทศและมุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้และความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีค่าแก่บุคคลสังคมและประเทศชาติต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี การศึกษาระดับปริญญาตรี และการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้นเริ่มขึ้นตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ก่อตั้งโรงเรียนกฎหมาย โรงเรียนแพทย์ โรงเรียนใหม่ รวมถึงโรงเรียนมหาดเล็ก แต่ยังไม่สามารถให้การศึกษาถึงขั้นปริญญาได้ ในปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยอยู่ภายใต้กำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาแบ่งเป็นประเภทสถาบันรัฐบาล เอกชน อาจจำแนกได้ 5 กลุ่ม ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือมหาวิทยาลัย คือ สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับอุดหนุนงบประมาณส่วนใหญ่จากรัฐโดยผ่านรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่น

ในประเทศไทยหมายถึง สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (เดิมคือทบวงมหาวิทยาลัย) ประกอบด้วยทั้ง มหาวิทยาลัยจำกัดรับในระบบราชการ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ฯลฯ

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีสถานศึกษาทั้งสิ้น 390 แห่ง เปิดสอนระดับอุดมศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญาโท โดยในระดับต่ำกว่าปริญญา ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรประกาศนียบัตร

วิชาชีพเทคนิค (ปวท.) หลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง หลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นสูง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาศึกษาชั้นสูง (ปกศ.ชั้นสูง) หลักสูตรอนุปริญญา และระดับปริญญา ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรครุเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) หลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต และหลักสูตรระดับปริญญาโท เป็นต้น สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็น วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และวิทยาลัยพาณิชยกรรม ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 259 แห่ง วิทยาเขตและคณะในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 39 แห่ง (ไม่นับรวมวิทยาเขตที่ยังไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ 5 แห่ง คือ อุบลราชธานี หนองบัวลำภู นครพนม ปราจีนบุรี และปัตตานี) สถาบันราชภัฏในสังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ จำนวน 41 แห่ง วิทยาลัยพลศึกษาในสังกัดกรมพลศึกษา 17 แห่ง วิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่ง และวิทยาลัยช่างศิลป์ 3 แห่ง ในสังกัดกรมศิลปากร สถานศึกษาของสงฆ์ 19 แห่ง (นับรวมวิทยาเขตในส่วนภูมิภาค)

2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน คือ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดทำการเรียนการสอน ภายใต้การบริหารของหน่วยงานเอกชน

ในประเทศไทยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักคณะกรรมการจัดการอุดมศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา การวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยหลักสูตรที่ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนนั้น หลังจากได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแล้วจะส่งหลักสูตรดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนพิจารณารับรองคุณวุฒิเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถบรรจุเข้ารับราชการในอัตราเงินเดือนเทียบเท่ากับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นโรงเรียนเอกชนในความควบคุมและส่งเสริมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีจำนวน 291 แห่ง โดยเปิดสอนระดับต่ำกว่าปริญญา ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)

3. สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐบาล หรือที่เรียกว่า "มหาวิทยาลัยนอกระบบ" คือ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่มีการบริหารจัดการอิสระแยกจากระบบราชการ (Autonomous University) แต่ยังคงได้รับเงินอุดหนุนทั่วไป (block grant) ที่รัฐจัดสรรให้เป็นรายปี โดยตรงเพื่อใช้จ่ายตามความจำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย เพื่อประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยมีสถานศึกษา จำนวน 24 แห่ง (ไม่นับรวมวิทยาเขต) และหากนับรวมวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยต่างๆ 29 แห่ง เป็นรวมทั้งสิ้น 53 แห่ง จัดการศึกษาในระดับปริญญาทั้งหมด แบ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาจำกัดรับ 18 แห่ง

สถาบันอุดมศึกษาไม่จำกัดรับ 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมราช และสถาบันอุดมศึกษาในกำกับ 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 ธนบุรี

4. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นสถาบันอุดมศึกษา
 เอกชนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งจากทบวงมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา
 เอกชน แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เปิดสอนระดับปริญญา จำนวนสถาบันอุดมศึกษา
 เอกชนปีการศึกษา 2544 มีทั้งหมด 54 แห่ง มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัย 23 แห่ง เป็นวิทยาลัย
 31 แห่ง

5. สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางหรือวิทยาลัย มีหลายความหมาย ความหมายหนึ่ง
 ที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในสังคมไทย หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการฝึกทักษะเฉพาะ
 สาขาวิชา เช่น การจัดการ เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ช่าง ดนตรี เป็นต้น

การจัดการศึกษาของวิทยาลัยนั้นอาจจะบริหารงานเป็นเอกเทศ เช่น วิทยาลัย
 แพทย์ศาสตร์พระมงกุฎเกล้า, วิทยาลัยโยนก, วิทยาลัยเทคนิคระนองและวิทยาลัยอาชีวศึกษา
 นครศรีธรรมราช หรือเป็นหน่วยงานในสังกัดของมหาวิทยาลัย เช่น วิทยาลัยดนตรี
 มหาวิทยาลัยรังสิต วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยการจัดการ
 มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาลัยภูมิ
 ปัญญาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณและวิทยาลัยนวัตกรรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ก็ได้

อีกความหมายหนึ่งของวิทยาลัยนั้น อาจจะหมายถึง สถานศึกษาทั่วไป เช่น
 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยหรือในชื่อภาษาอังกฤษของโรงเรียน เช่น อัสสัมชัญ (Assumption
 College) หรือเซนต์คาเบรียล (St. Gabriel's College) เป็นต้น

สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง หรือวิทยาลัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน
 ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านวิชาชีพหรืออาชีพที่จัดขึ้นตามความต้องการของ
 หน่วยงานหรือองค์กรโดยเฉพาะ ปัจจุบันมีหน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทางกระจายอยู่ใน
 กระทรวงและหน่วยงานอิสระ จำนวน 8 สังกัด รวมเป็นสถานศึกษาทั้งสิ้น 106 แห่ง ได้แก่
 กระทรวงกลาโหม 29 แห่ง คือ โรงเรียนนายร้อย โรงเรียนนายสิบเหล่าต่างๆ โรงเรียนทหาร
 ช่าง โรงเรียนแผนที่ทหาร และวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดกองทัพบก กองทัพอากาศ และ
 กองทัพเรือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 12 แห่ง คือ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนตำรวจ
 นครบาล โรงเรียนตำรวจภูธร และวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ กระทรวงคมนาคม 3 แห่ง คือ ศูนย์
 ฝึกพาณิชย์นาวี โรงเรียนวิศวกรรมรถไฟ และสถาบันการบินพลเรือน กระทรวงสาธารณสุข 56
 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี วิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร วิทยาลัยเทคโนโลยีทาง
 การแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก และสำนักโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชนบทที่สทบ

กับคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม 1 แห่ง คือ สถานศึกษาเคมีปฏิบัติของกรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคการสัตวแพทย์ และวิทยาลัยการชลประทาน (ซึ่งทั้ง 2 แห่งเป็นสถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) กรุงเทพมหานคร 2 แห่ง คือ วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล และวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ และหน่วยงานอิสระ 1 แห่งคือ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย สภากาชาดไทย

สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งที่สร้างองค์ความรู้และทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของสังคมโดยมีภารกิจหลักอยู่ 4 ประการ ได้แก่ การสอนหรือการผลิตบัณฑิต การสร้างองค์ความรู้หรือการวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม โดยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ที่มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะใช้ระบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาใดที่จัดการศึกษาระบบอื่น เช่น ระบบไตรภาค ระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้

ระบบไตรภาค หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ รวมภาคฤดูร้อน หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ รวมภาคฤดูร้อน หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548

เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดและเจตนารมณ์ของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับเป็นแนวทางการบริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงให้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548” ดังต่อไปนี้

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548”

2. ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้ เป็นแนวทางการบริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทุกสาขาวิชา สำหรับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรเก่าเพื่อปรับปรุงใหม่ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

3. สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา และควรกำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานวิชาการและวิชาชีพรวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ อาทิ จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร สัดส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ผู้สอน

4. ระบบการจัดการศึกษา

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรทุกระดับกำหนดให้ใช้ระบบทวิภาคเป็นระบบมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาแต่มีได้จำกัดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องใช้ระบบทวิภาคในการจัดการศึกษาเพียงระบบเดียว สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาระบบอื่นได้เช่นกัน อาทิ ระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาระบบอื่นจะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับการแบ่งภาคการศึกษาระยะเวลาการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา การคิดหน่วยกิต รายวิชาภาคทฤษฎีและรายวิชาภาคปฏิบัติการฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม การทำโครงการหรือกิจกรรมอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตระบบดังกล่าวกับหน่วยกิตระบบทวิภาค

อนึ่ง ระบบการจัดการศึกษาอื่นใดที่สถาบันอุดมศึกษานำมาใช้ในการจัดการศึกษา ควรเป็นระบบมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

5. การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

วิชาศึกษาทั่วไปมีเจตนารมณ์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยให้ศึกษารายวิชาต่างๆ จนเกิดความซาบซึ้งและสามารถติดตามความก้าวหน้าในสาขาวิชานั้นได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีเนื้อหาวิชาที่เบ็ดเสร็จในรายวิชาเดียว ไม่ควรมีรายวิชาต่อเนื่องหรือรายวิชาขั้นสูงอีก และไม่ควรรายวิชาเบื้องต้นหรือรายวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะมาจัดเป็นวิชาศึกษาทั่วไป

6. การเปิดสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักในการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่างๆ ออกมารับใช้สังคม รวมทั้งมุ่งเน้นการเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพระดับสูง ให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ สำหรับการผลิตบุคลากรในระดับต่ำกว่า

ปริญญาตรี(ระดับประกาศนียบัตรและระดับอนุปริญญา) ควรเป็นภารกิจของสถานศึกษาประเภทอื่น เช่น วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นต้น ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่จะเปิดสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา ควรมีเหตุผลความจำเป็นในการเปิดสอน และต้องคำนึงถึงความต้องการบุคลากรในสาขาวิชานั้นเป็นสำคัญรวมทั้งคำนึงถึงความซ้ำซ้อนในการเปิดสอนสาขาวิชาที่มีการเปิดสอนอยู่แล้วในสถาบันอื่น

7. จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์

7.1 คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตรระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรี ซึ่งมีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีต้องมีประสบการณ์ในการสอนและได้รับการพัฒนาให้มีคุณวุฒิสูงขึ้นรวมทั้งได้รับตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มขึ้น

7.2 อาจารย์ประจำ หมายถึง บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยและปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาตามภาระงานที่รับผิดชอบในหลักสูตรที่เปิดสอน(มิใช่เต็มเวลาตามเวลาทำการ) ทั้งนี้อาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ และต้องทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรหนึ่งหลักสูตรใดในขณะหนึ่ง ๆ เท่านั้น ในกรณีที่เป็นหลักสูตรร่วมระหว่างสถาบันหรือหลักสูตรความร่วมมือของหลายสถาบันอาจารย์ประจำของสถาบันในความร่วมมือนั้นให้ถือเป็นอาจารย์ประจำในความหมายของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

7.3 อาจารย์ประจำหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษาต้องเปิดเผยข้อมูลรายชื่อและคุณสมบัติของอาจารย์ในแต่ละหลักสูตร ทั้งคณาจารย์ประจำและคณาจารย์พิเศษในแต่ละภาคการศึกษา สำหรับผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณาจารย์ทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวในระดับบัณฑิตศึกษาต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนในการทำหน้าที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้สอนตามที่เกณฑ์กำหนด โดยเผยแพร่ในเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์พร้อมทั้งปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลาและให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการผดุงรักษามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาสืบไป

7.4 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ให้มีภาระหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การติดตามประเมินผลหลักสูตรและหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

7.5 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักต้องเป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมอาจเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันก็ได้ ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เป็นสาขาวิชาที่ขาดแคลนผู้ทรงคุณวุฒิอาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมให้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักได้โดยอนุโลม

อนึ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ แต่ต้องไม่เป็นประธานกรรมการและต้องเข้าสอบวิทยานิพนธ์ด้วยทุกครั้ง

7.6 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ หมายถึง บุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นอย่างดี ซึ่งอาจเป็นบุคลากรที่ไม่อยู่ในสายวิชาการหรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน โดยไม่ต้องพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะที่จะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักต้องเป็นบุคลากรประจำในสถาบันเท่านั้น ส่วนผู้เชี่ยวชาญเฉพาะที่จะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมอาจเป็นบุคลากรประจำในสถาบันหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงในสาขาวิชานั้นๆ เป็นที่ยอมรับในระดับหน่วยงานหรือระดับกระทรวงหรือวงการศึกษาชั้นต้นนั้นๆ เทียบได้ไม่ต่ำกว่าตำแหน่งระดับ 9 ขึ้นไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดในกรณีหลักสูตรปริญญาเอก ไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์หรืออาจารย์ผู้สอนที่ได้รับคุณวุฒิปริญญาเอก หรือไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไปในสาขาวิชาที่เปิดสอน สถาบันอุดมศึกษาอาจแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่งเป็นกรณีๆ ไป โดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาและต้องแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้รับทราบการแต่งตั้งนั้นด้วยผู้ได้รับปริญญาเกิตติมศักดิ์และศาสตราจารย์พิเศษ ให้ประเมินผลงานทางวิชาการให้เทียบเคียงได้กับผลงานของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาหรือตำแหน่งที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นที่เทียบเคียงและยอมรับให้เทียบเท่ากับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา

8. ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้นำรวมจำนวนนักศึกษาเก่าที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาด้วย

9. การสอบผ่านภาษาต่างประเทศ

เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกกำหนดให้ต้องสอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา เกณฑ์ดังกล่าวให้ใช้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผู้เรียนในหลักสูตรเดียวกันไม่จำเป็นต้องเรียนภาษาต่างประเทศภาษาเดียวกันก็ได้ ภาษาต่างประเทศในที่นี้ หมายถึง ภาษาที่เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าความรู้เพื่อทำวิทยานิพนธ์ สำหรับหลักสูตรที่สอนเป็นภาษาอังกฤษหากผู้เรียนชาวต่างประเทศรายใดมีการทำวิทยานิพนธ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ยอมให้กำหนดเป็นภาษาไทยได้ยกเว้นกรณีที่ผู้เรียนเป็นคนไทย ต้องกำหนดเป็นภาษาต่างประเทศ ส่วนหลักสูตรที่สอนเป็นภาษาไทยต้องกำหนดเป็นภาษาต่างประเทศเท่านั้น

10. หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาควรให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ เนื่องจากตำราต่าง ๆ ที่จะใช้ศึกษาต่อจะต้องมีความรู้ในระดับสากลด้วยตนเอง ส่วนใหญ่จะเป็นตำรา

ภาษาอังกฤษ และควรให้ความสำคัญกับภาษาไทยเพื่อเป็นเอกลักษณ์และภาคภูมิใจในความเป็นไทย

11. การสอบวิทยานิพนธ์ ควรเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ โดยเฉพาะวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ซึ่งมีการเสนอผลงานวิจัยที่สามารถตรวจสอบได้

12. การเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก (แบบ1)

การเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก(แบบ1) ซึ่งเป็นแผนการศึกษาแบบทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว ให้สถาบันอุดมศึกษาคำนี้ถึงเรื่องดังต่อไปนี้

12.1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องมีผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเป็นผลงานที่ชี้ชัดได้ว่าสามารถที่จะสนับสนุนการวิจัยในสาขาวิชาที่เปิดสอนได้

12.2 สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีหลักสูตรที่ดีมีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเชื่อถือได้และมีทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ

12.3 สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะรองรับและสนับสนุนงานวิจัยของผู้เรียน

12.4 สถาบันที่จะเปิดสอนควรมีเครือข่ายความร่วมมือสนับสนุน

12.5 สถาบันที่จะเปิดสอนควรพร้อมที่จะร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นได้

13. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

13.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มีใช้ส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาโทผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หากต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นให้เข้าศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาโทในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน โดยเทียบโอนหน่วยกิตได้ไม่เกินร้อยละ 40 ของหลักสูตรที่จะเข้าศึกษา

13.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มีใช้ส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาเอก ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง หากต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกให้ใช้คุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าเข้าศึกษา

13.3 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษา 6 ปี หรือเทียบเท่าปริญญาโท สามารถเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงได้โดยไม่ต้องเข้าศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาโทมาก่อน

14. ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา

การออกใบปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา(Transcript) ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อปริญญาและชื่อสาขาวิชาให้ตรงกับที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรฉบับที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบหรือรับรอง ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาเมื่อนำไปสมัครงานหรือศึกษาต่อ

15. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่ใช้ในปัจจุบันให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงให้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548” ดังต่อไปนี้

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้ เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548”

2. ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชาที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

3. ให้ยกเลิก

3.1 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542” ลงวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2542

3.2 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับต้น พ.ศ. 2539” ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

3.3 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับวิชาชีพ พ.ศ. 2539” ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

3.4 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับวิชาชีพ (ต่อเนื่อง 2 ปี) พ.ศ. 2539” ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

4. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้นๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

5. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมี สัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตร ภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทาง ดังนี้

ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาค การศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษา ปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบ การศึกษานั้นรวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ ชัดเจนด้วย

6. การคิดหน่วยกิต

6.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อ ภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อ ภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.4 การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้ เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่า เท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

7. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

7.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 12 ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

7.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม เกิน 15 ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

7.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่ น้อย กว่า 180 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

7.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรีและจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้นๆ โดยครบถ้วนและให้ระบุคำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร ทั้งนี้ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

8. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

8.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ อย่างกว้างขวางมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผลสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือ ลักษณะบูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการ ยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

8.2 หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐาน วิชาชีพและวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวน หน่วยกิตรวม ดังนี้

8.2.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวม ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

8.2.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวม ไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต

8.2.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวด วิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 144 หน่วยกิต

8.2.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

8.3 หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีโดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะและหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาระบบและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

9. จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น ซึ่งมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 5 คน และในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ อย่างน้อย 2 คน ทั้งนี้ อาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้

10. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

10.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี 5 ปี และไม่น้อยกว่า 6 ปี) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

10.2 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (3 ปี) หรือเทียบเท่า ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัยหรือตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2548

11. การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้ดังนี้

11.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 6 ภาค การศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 14 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

11.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาค การศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 17 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

11.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 10 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 20 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

11.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาค การศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่มี จำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อ มาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ต้องเรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ใน หลักสูตร

12. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์ การวัดผลเกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้อง เรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี

สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้ จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

13. ชื่อปริญญา สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาใน สาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้วให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราช กฤษฎีกานั้นในกรณีที่ปริญญาใดยังมีได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่ สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อ สำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาตามที่สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

14. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกัน คุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

14.1 การบริหารหลักสูตร

14.2 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

14.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

14.4 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

15. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

16. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

การจัดทำเอกสารหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

1. ชื่อหลักสูตร ให้ระบุชื่อเต็มของหลักสูตรพร้อมสาขาวิชา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (สำหรับปกหน้า ให้ระบุชื่อเต็มของหลักสูตรพร้อมสาขาวิชา และระบุว่าเป็นหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุงและปี พ.ศ.)

2. ชื่อปริญญา ให้ระบุชื่อเต็มและอักษรย่อของปริญญาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้มีความสอดคล้องกัน สำหรับชื่อภาษาไทยให้ใช้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาของสถาบันหรือตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3. หน่วยงานรับผิดชอบ ให้ระบุภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน

4. ปรัชญาและ/หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ให้แจ้งปรัชญาและ/หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น เพื่อผลิตบัณฑิตประเภทและคุณลักษณะใด และ/หรือเป็นวัตถุประสงค์พิเศษอันใดของสถาบันอุดมศึกษานั้น เป็นต้น

5. กำหนดการเปิดสอน ให้ระบุปีการศึกษาที่จะเปิดดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับทราบ/เห็นชอบหลักสูตรแล้ว แต่ยังไม่สามารถดำเนินการเปิดสอนในปีที่กำหนดได้ ให้แจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ

6. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ให้ระบุคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา เช่น คุณวุฒิ แต้มระดับคะแนนเฉลี่ย ประสบการณ์ และคุณสมบัติอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

7. การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา ให้แจ้งวิธีการและขั้นตอนการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาโดยสังเขป

8. ระบบการศึกษา ให้แจ้งระบบการศึกษา การคิดหน่วยกิตรายวิชาภาคทฤษฎี รายวิชาภาคปฏิบัติและการฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม

9. ระยะเวลาการศึกษา ให้ระบุระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร และระยะเวลาที่ให้ศึกษาได้อย่างน้อยและอย่างมากของหลักสูตรนั้น

10. การลงทะเบียนเรียน ให้ระบุจำนวนหน่วยกิตอย่างน้อยและอย่างมากที่ให้ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษา

11. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้แจ้งเกณฑ์การวัดผลและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรอย่างละเอียด

12. อาจารย์ผู้สอน ให้แยกเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร (เฉพาะหลักสูตรบัณฑิตศึกษา) และอาจารย์พิเศษโดยแจ้งรายชื่อคุณวุฒิและสาขาวิชา ตำแหน่งทางวิชาการ ผลงานทางวิชาการการค้นคว้าวิจัย หรือการแต่งตำรา (ถ้ามี) รวมทั้งภาระการสอนทั้งที่มีอยู่แล้ว และที่จะมีในหลักสูตรที่เปิดสอนใหม่

13. จำนวนนิสิตนักศึกษา ให้แสดงจำนวนนิสิตนักศึกษาที่จะรับเข้าศึกษาในหลักสูตรและจำนวนบัณฑิตที่คาดว่าจะจบในแต่ละปีการศึกษา เป็นระยะเวลา 5 ปีการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น

14. สถานที่และอุปกรณ์การสอน ให้แจ้งสถานที่และอุปกรณ์การสอนทั้งที่มีอยู่แล้ว และที่ต้องการเพิ่มในอนาคต

15. ห้องสมุด ให้แจ้งจำนวนหนังสือ ตำราเรียน วารสาร และเอกสารอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน

16. งบประมาณ ให้แจ้งงบประมาณ โดยแยกรายละเอียดตามหัวข้อการเสนอตั้งงบประมาณ รวมทั้งงบประมาณการค่าใช้จ่ายต่อหัวในการผลิตบัณฑิตตามหลักสูตรนั้น

17. หลักสูตร ให้ระบุรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) จำนวนหน่วยกิต ให้ระบุหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร

(2) โครงสร้างหลักสูตร ให้แสดงโครงสร้างหรือองค์ประกอบของหลักสูตร โดยแบ่งเป็นหมวดวิชาให้สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(3) แผนการศึกษา ให้แสดงรายวิชาที่จัดสอนตามหลักสูตรในแต่ละภาคการศึกษาจนครบตามหลักสูตร

(4) คำอธิบายรายวิชา ให้เขียนคำอธิบายรายวิชาเป็นภาษาไทย หรือทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้มีรายละเอียดครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญของรายวิชานั้น

18. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

18.1 การบริหารหลักสูตร

18.2 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

18.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

18.4 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

19. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี และมีการประเมิน เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

จำนวนเอกสารให้สถาบันอุดมศึกษาจัดส่งเอกสารหลักสูตรให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 5 ชุด พร้อมทั้งแนบมติการให้ความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน (เมื่อหลักสูตรจัดทำเอกสารตามหัวข้อที่กำหนดแล้ว ข้อนี้ไม่ต้องใส่ในเล่มเอกสารหลักสูตร)

20. การเปิดสอนหลักสูตรนี้ของมหาวิทยาลัยอื่น ขอให้ระบุชื่อมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีการเปิดสอนหลักสูตรนี้หรือหลักสูตรที่คล้ายคลึงกัน

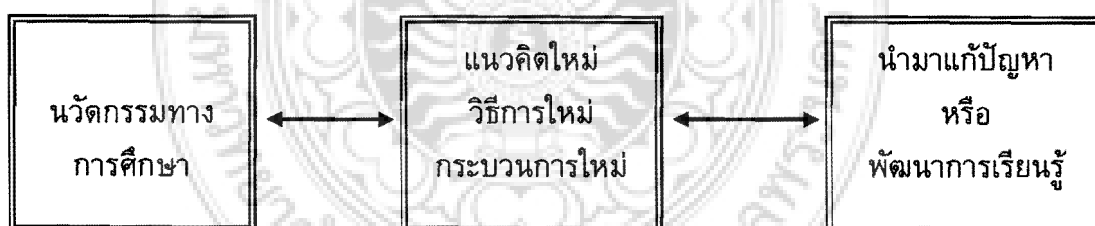
การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรมเป็นรูปแบบหรือวิธีการแก้ปัญหาของครูที่สร้างขึ้น มา หรือนำนวัตกรรมมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข ซึ่งทำให้ได้นวัตกรรมที่คาดว่ามีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปแก้ปัญหา

ความหมายของนวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง แนวความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน หรือเป็นการพัฒนาตัดแปลงจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อนำนวัตกรรมนั้นมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและแรงงานด้วย

นวัตกรรมทางการศึกษา (Educational innovation) หมายถึง นวัตกรรมที่จะช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิผลสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียนด้วยนวัตกรรมเหล่านั้น และประหยัดเวลาในการเรียนการสอนได้อีกด้วย

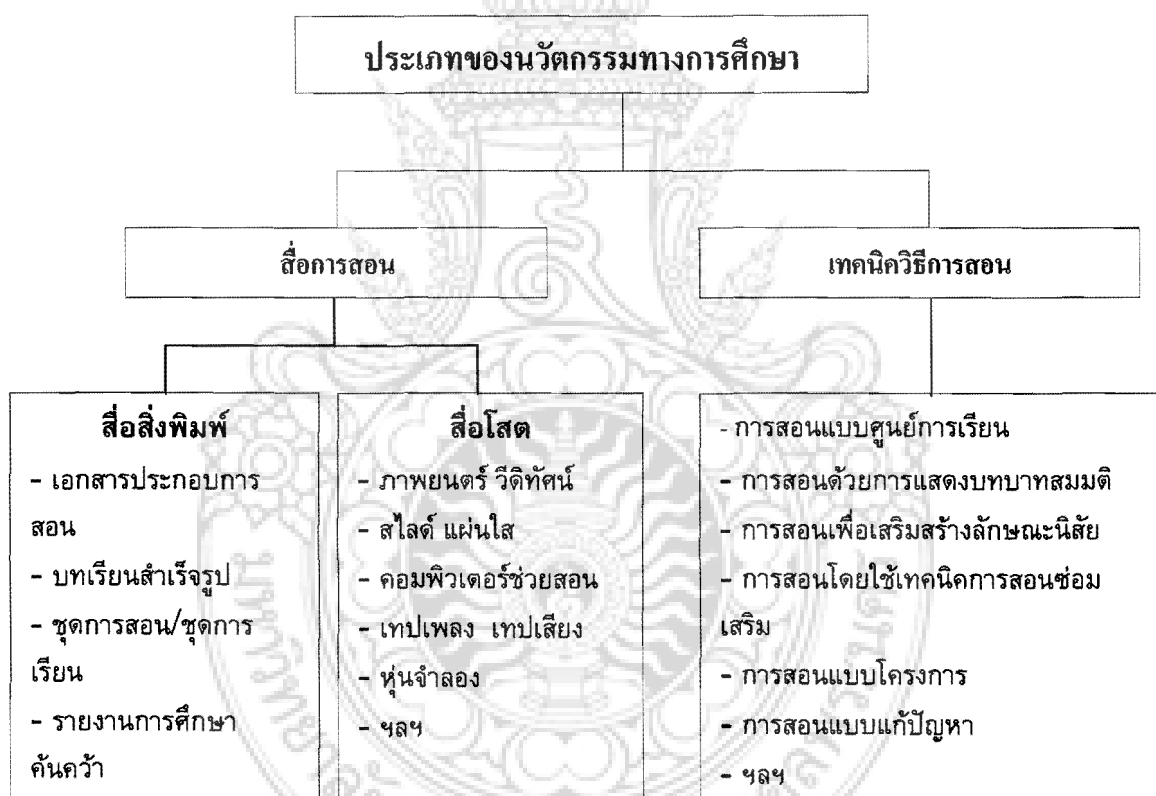
ประโยชน์ของนวัตกรรมทางการศึกษา

การนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้จัดการเรียนการสอนนอกจากจะส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของรายวิชาแล้วยังมีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนเป็นรูปธรรม
3. ช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้สนุกสนาน
4. ช่วยให้บทเรียนน่าสนใจ
5. ช่วยลดเวลาในการสอน
6. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย

ประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรมทางการศึกษาที่ใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนมีหลายประเภทในที่นี้ขอนำเสนอตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่นิยมใช้กันมากเพราะสะดวก ประหยัด สามารถจัดทำได้ด้วยตนเองและง่ายแก่การนำไปใช้ มี 2 ประเภท คือ สื่อการเรียนการสอนที่ประดิษฐ์ (Invention) และเทคนิคการสอนกิจกรรมการพัฒนาหรือเทคนิควิธีสอน (Instruction)

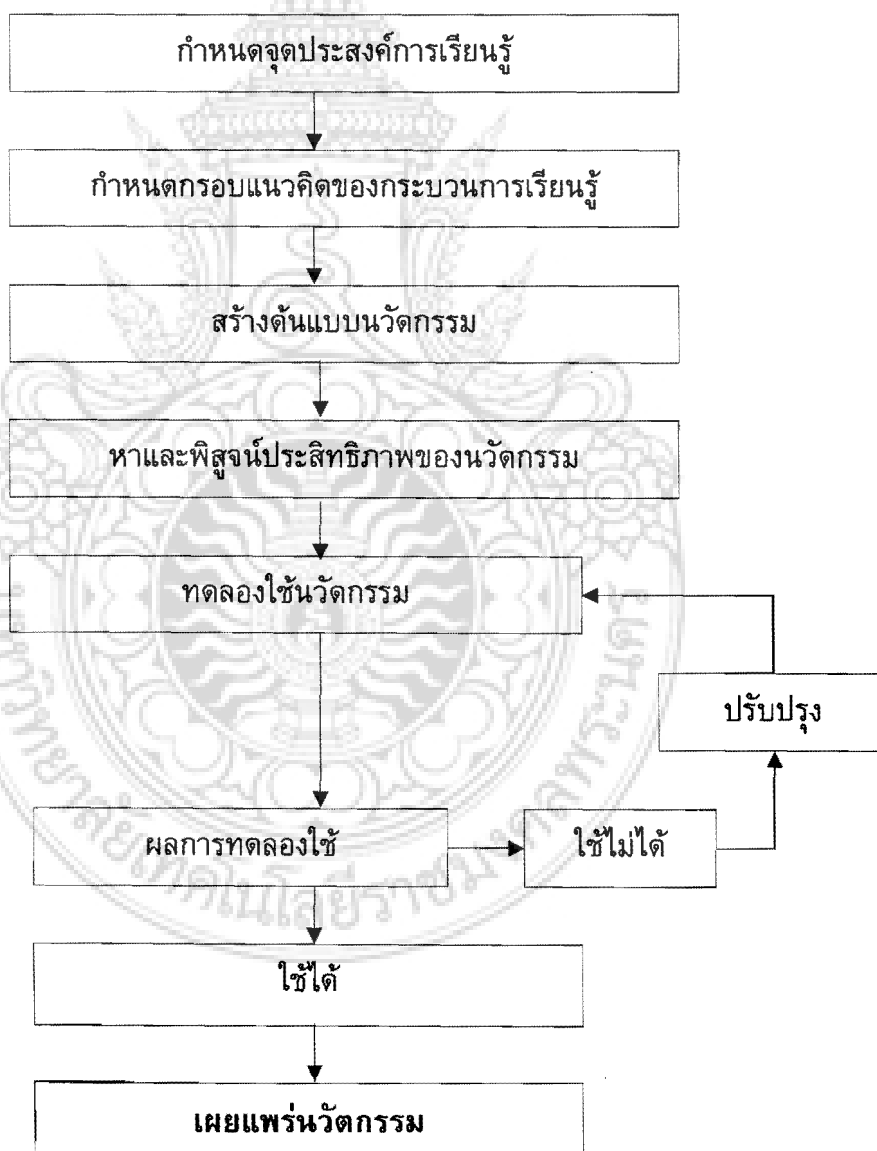

ลักษณะของนวัตกรรมทางการศึกษาที่ดี

1. ตรงกับความจำเป็นของสถานการณ์การจัดการศึกษาโดยมุ่งการแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในระบบการศึกษาหรือในการจัดการเรียนการสอน
2. มีความน่าเชื่อถือและเป็นไปได้ที่จะแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเหตุผลที่สนับสนุนว่านวัตกรรมที่คิดค้นมีความน่าเชื่อถือนั้นต้องมาจากทฤษฎีหรือผลการวิจัยรองรับ
3. สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์จริง นวัตกรรมที่ดีต้องมีวิธีการใช้หรือแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้กับบุคลากรปกติในสถานศึกษาปฏิบัติตามได้ง่ายและสะดวกโดยไม่จำเป็นต้องจัดปัจจัยทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษและควรประหยัด
4. มีผลการพิสูจน์เชิงประจักษ์ว่าได้ทดลองในสถานการณ์จริงแล้วสามารถแก้ปัญหาหรือปรับปรุงเพิ่มพูนคุณภาพของการจัดการศึกษาได้เป็นที่พอใจ โดยมีหลักฐานที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและเสนอรายงานผลอย่างชัดเจน

กระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา

กระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษามีขั้นตอนที่สำคัญประกอบด้วย

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อครูผู้สอนได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วก็ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน นั่นคือ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตามเป้าหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ เช่น ความสามารถด้านกระบวนการแก้ปัญหา ความสามารถด้านทักษะกระบวนการพัฒนาค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพอิสระ การพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ

2. กำหนดกรอบแนวคิดของกระบวนการเรียนรู้

เมื่อได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วครูผู้สอนควรศึกษาค้นคว้าหลักวิชาการ แนวคิดทฤษฎีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนและนำมาผสมผสานกับความคิดและประสบการณ์ของตนเอง กำหนดเป็นกรอบแนวคิดของกระบวนการเรียนรู้ขึ้นเพื่อจัดสร้างเป็นต้นแบบนวัตกรรมขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. สร้างต้นแบบนวัตกรรม

เมื่อตัดสินใจได้ว่าจะเลือกจัดทำนวัตกรรมชนิดใดครูผู้สอนต้องศึกษาวิธีการจัดทำนวัตกรรมชนิดนั้นๆ อย่างละเอียด เช่น จะจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปในรายวิชาหนึ่ง ต้องศึกษาค้นคว้าวิธีการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปว่ามีวิธีการจัดทำอย่างไรจากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง แล้วจัดทำต้นแบบบทเรียนสำเร็จรูปให้สมบูรณ์ตามข้อกำหนดของวิธีการทำบทเรียนสำเร็จรูป

สำหรับเครื่องมือที่ต้องใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์หรือเครื่องมืออื่นๆ ต้องมีการพัฒนาเครื่องมือตามวิธีการทางวิจัยด้วย

4. หาและพิสูจน์ประสิทธิภาพของนวัตกรรม

4.1 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม อย่างง่าย ๆ ดังนี้

4.1.1 การหาคุณภาพของนวัตกรรมเบื้องต้นควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนในวิชานั้นๆ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและการสื่อความหมาย โดยนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินที่มีแนวทางหรือประเด็นในการพิจารณาคุณภาพให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ

4.1.2 นำข้อมูลในข้อที่ 1 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นจึงนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองกับผู้เรียนกลุ่มเล็กๆ อาจเป็น 1 คน หรือ 3 คน หรือ 5 คน แล้วแต่ความเหมาะสม โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติตามหรือฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนที่ระบุไว้ แล้วเก็บผลระหว่างปฏิบัติตามกิจกรรม และผลหลังการทดลองใช้นวัตกรรมเพื่อหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมตามหลักการต่อไป

4.1.3 นำผลการทดลองใช้นวัตกรรมจากผู้เรียนกลุ่มเล็กในข้อ 2 มาปรับปรุงข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มผู้เรียนที่สอน หรือผู้เรียนที่ต้องการแก้ปัญหาการเรียนการสอน

4.2 การพิสูจน์ประสิทธิภาพของนวัตกรรม

การพิสูจน์ประสิทธิภาพของนวัตกรรมโดยทั่วไปจะใช้ทดลองกับผู้เรียนกลุ่มหนึ่งตามความเหมาะสมซึ่งสามารถใช้วิธีการหาประสิทธิภาพได้ดังนี้

4.2.1. วิธีบรรยายเปรียบเทียบสภาพก่อนและหลังการใช้นวัตกรรม โดยการบันทึกหรือเก็บข้อมูลที่ได้จากการวัดผลผู้เรียนด้วยเครื่องมือต่างๆ ทั้งก่อนและหลังการใช้นวัตกรรมแล้วจึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบการบรรยายเชิงคุณภาพเพื่อแสดงให้เห็นว่าหลังการใช้นวัตกรรมแล้วผู้เรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นที่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด

4.2.2. วิธีนิยามตัวบ่งชี้ที่แสดงผลลัพธ์ที่ต้องการแล้วเปรียบเทียบข้อมูลก่อนใช้และหลังใช้นวัตกรรม เช่น กำหนดผลสัมฤทธิ์ไว้ร้อยละ 65 แสดงว่าหลังจากการใช้นวัตกรรมแล้วผู้เรียนทุกคนที่เป็นกลุ่มทดลองจะต้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 65 จึงจะถือว่านวัตกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ

4.2.3. วิธีคำนวณหาอัตราส่วนระหว่างร้อยละของจำนวนผู้เรียนที่สอบแบบทดสอบอิงเกณฑ์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (P_1) ต่อร้อยละของคะแนนเต็มที่กำหนดเกณฑ์การผ่านไว้ (P_2) เช่น $P_1 : P_2 = 70 : 60$ หมายความว่า กำหนดเกณฑ์การผ่านไว้ต้องมีผู้เรียนร้อยละ 70 ของจำนวนผู้เรียนทั้งหมด ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม จึงจะแสดงว่านวัตกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ

5. ทดลองใช้นวัตกรรม

การทดลองภาคสนามเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานดำเนินการทดลองใช้นวัตกรรมกับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง (กลุ่มที่ต้องการแก้ปัญหา) ในสภาพในชั้นเรียนจริงวิธีดำเนินการเหมือนกับวิธีการทดลองกับกลุ่มเล็กทุกอย่างต่างกันที่จุดประสงค์ของการใช้นวัตกรรม ซึ่งการทดลองที่ผ่านมามีถือว่าเป็นการกระทำเพื่อหาข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข ผู้เรียนเปรียบเสมือนที่ปรึกษาและนวัตกรรมที่ใช้ก็เป็นเพียงการยกวางเมื่อผ่านการทดลองกับกลุ่มเล็กแล้วจึงจะถือว่าเป็นบทเรียนฉบับจริง การทดลองภาคสนามก็เป็นการทดลองโดยเป็นการนำไปใช้จริง

ก่อนเริ่มใช้นวัตกรรมผู้สอนควรแนะนำผู้เรียนให้เข้าใจวิธีเรียนเสียก่อนและให้ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและเมื่อใช้นวัตกรรมเสร็จแล้วก็ต้องมีการทดสอบหลังเรียนอีกครั้ง

6. เผยแพร่นวัตกรรม

เมื่อนำนวัตกรรมไปขยายผลโดยให้ผู้อื่นทดลองใช้และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขจนเป็นที่พอใจแล้วก็จัดทำนวัตกรรมนั้นเผยแพร่เพื่อบริการให้ใช้กันแพร่หลายต่อไป

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หมายถึง การจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับการอุดมศึกษาตามแนวทางเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาชีพ ทักษะชีวิตและทักษะสังคม มีปรากฏในวงการการศึกษาไทยหลายรูปแบบ ดังนี้

1) การเรียนรู้จากกรณีปัญหา (Problem-base Learning : PBL)

เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนคิดและดำเนินการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ และเลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาที่มากกว่าการจำเนื้อหาข้อเท็จจริง เป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มและพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งวิธีการนี้จะทำได้ดีในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา เพราะผู้เรียนมีระบความสามารถทางการคิดและการดำเนินการด้วยตนเองได้ดี

เงื่อนไขที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ประกอบด้วย ความรู้เดิมของผู้เรียน ทำให้เกิดความเข้าใจข้อมูลใหม่ได้ การจัดสถานการณ์ที่เหมือนจริงส่งเสริมการแสดงออกและการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้โอกาสผู้เรียนได้ไตร่ตรองข้อมูลอย่างลึกซึ้งซึ่งทำให้ผู้เรียนตอบคำถาม จดบันทึก สอนเพื่อน สรุป วิพากษ์วิจารณ์สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ได้ดี

2) การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (individual study)

เนื่องจากผู้เรียนแต่ละบุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้และความสนใจในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์หลายวิธี เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนในกลุ่มใหญ่สามารถตอบสนองผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกันได้ด้วย อาทิ

2.1 เทคนิคการใช้ Concept Mapping ที่มีหลักการใช้ตรวจสอบความคิดของผู้เรียนว่าคิดอะไร เข้าใจสิ่งๆใดอย่างไรแล้วแสดงออกมาเป็นกราฟฟิก

2.2 เทคนิค Learning Contracts คือ สัญญาที่ผู้เรียนกับผู้สอนร่วมกันกำหนดเพื่อใช้เป็นหลักยึดในการเรียนว่าจะเรียนอะไร อย่างไร เวลาใด ใช้เกณฑ์อะไรประเมิน

2.3 เทคนิค Know-Want-Learned ใช้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ผสมผสานกับการใช้ Mapping ความรู้เดิม เทคนิคการรายงานหน้าชั้นที่ให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมานำเสนอหน้าชั้นซึ่งอาจมีกิจกรรมทดสอบผู้ฟังด้วย

2.4 เทคนิคกระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกันเพื่อแก้ปัญหาให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

3) การเรียนรู้แบบสรคณิยม (Constructivism)

การเรียนรู้แบบนี้มีคเชอพืนฐานว่า “ผู้เรียนเป็นผู้สรคความรู้โดยการอาศัยประสบการณ์แห่งชีวิตที่ได้รับเพื่อคั่นหาความจริง” โดยมีรากฐานจากทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษาที่หลากหลายซึ่งนักทฤษฎีสรคณิยมได้ประยุกต์ทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษาดังกล่าวในรูปแบบและมุมมองใหม่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

3.1 กลุ่มที่เน้นกระบวนการรู้คิดในตัวบุคคล (Radical constructivism or person Constructivism or cognitive oriented constructivist theories) เป็นกลุ่มที่เน้นการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นรายบุคคลโดยมีความเชือว่ามนุษย์แต่ละคนรู้วิธีเรียนและรู้วิธีคิด เพื่อสรคอค้ความรู้ด้วยตนเอง

3.2 กลุ่มที่เน้นการสรคความรู้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social constructivism or socially oriented constructivist theories) เป็นกลุ่มที่เน้นว่า ความรู้ คือผลผลิตทางสังคมโดยมีข้อตกลงเบื้องต้นสองประการ คือ 1) ความรู้ต้องสัมพันธ์กับชุมชน 2) ปัจจัยทางวัฒนธรรมสังคมและประวัติศาสตร์มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้นครูจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

4) การเรียนรู้จากการสอนแบบ เอส ไอ พี

การสอนแบบ เอส ไอ พี เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นเพื่อฝึกทักษะทางการสอนให้กับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถเกี่ยวกับทักษะการสอน โดยผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนมีผลทางตรง คือ การมีทักษะการสอน การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะทางการสอนและผลทางอ้อม คือ การสรคความรู้ด้วยตนเอง ความร่วมมือในการเรียนรู้ และความพึงพอใจในการเรียนรู้

วิธีการที่ใช้ในการสอน คือ การทดลองฝึกปฏิบัติจริงอย่างเข้มข้น ต่อเนื่อง และเป็นระบบโดยการสอนแบบจุลภาค มีที่ให้ผู้เรียนทุกคนมีบทบาทในการฝึกทดลองตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการฝึก ขั้นตอนการสอน คือ ชั้นความรู้ความเข้าใจ ชั้นสำรวจ วิเคราะห์และออกแบบการฝึกทักษะ ชั้นฝึกทักษะ ชั้นประเมินผล โครงสร้างทางสังคมของรูปแบบการสอนอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ ในขณะที่ผู้เรียนฝึกทดลองทักษะการสอนนั้น ผู้สอนต้องให้การช่วยเหลือสนับสนุนอย่างใกล้ชิด สิ่งที่จะทำให้การฝึกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ ความพร้อมของระบบสนับสนุน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการสอน ห้องสื่อ เอกสารหลักสูตรการสอน และเครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5) การเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Self-Study)

การเรียนรู้แบบนี้เป็นกรให้ผู้เรียนศึกษาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบสืบคั่น (Inquiry Instruction) การเรียนแบบค้นพบ (Discovery Learning) การเรียนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์

(Experiential Learning) ซึ่งการเรียนการสอนแบบแสวงหาความรู้ด้วยตนเองนี้ใช้ในการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นรายบุคคลและกระบวนการกลุ่ม

6) การเรียนรู้จากการทำงาน (Work-based Learning)

การเรียนรู้แบบนี้เป็นจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการทุก ด้านไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยสถาบันการศึกษามักร่วมมือกับแหล่งงานใน ชุมชน รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนด เนื้อหากิจกรรม และวิธีการประเมิน

7) การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research-based Learning)

การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยถือได้ว่าเป็นหัวใจของบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นการเรียนที่ เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนโดยตรง เป็นการพัฒนากระบวนการแสวงหา ความรู้ และการทดสอบความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยรูปแบบการ เรียนการสอนอาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่ การสอนโดยใช้วิธีวิจัยเป็นวิธีสอน การ สอนโดยผู้เรียนร่วมโครงการวิจัยกับอาจารย์หรือเป็นผู้ช่วยโครงการวิจัยของอาจารย์ การสอน โดยผู้เรียนศึกษางานวิจัยของอาจารย์และของนักวิจัยชั้นนำในศาสตร์ที่ศึกษา และการสอนโดย ใช้ผลการวิจัยประกอบการสอน

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหา

ปัญหา คือ ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังหรือผลที่ต้องการให้เกิดกับสิ่งที่เป็นจริงหรือผลที่เกิดขึ้นจริงหรือกล่าวได้ว่า สภาพที่เกิดขึ้นจริงไม่ตรงกับสภาพที่ต้องการให้เกิด ซึ่ง สิ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

มหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษานับว่าเป็นสถาบันฯ หนึ่งที่มีผู้คนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นนิสิต นักศึกษา คณาจารย์และพนักงานสายงานต่างๆ ตามลำดับ ซึ่งเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มีปัญหาในรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับสถาบันอื่นๆ แม้ว่าปัญหา ส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันก็ตามแต่ก็มีบางปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะตามแต่ละที่ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระบบการจัดการตามแต่ละที่ว่าจะสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้มากน้อย เพียงใด หากแต่สถาบันมีระบบหรือมาตรการจัดการกับปัญหาได้ดี ปัญหา ก็จะลดหลั่นตามมา หรือไม่เกิดขึ้นอีกเลย แต่ถ้าหากว่าขาดระบบหรือมาตรการในการจัดการที่ดี ปัญหา ก็จะมียู่ เช่นเดิม หรือมีหน้าซ้ำอาจจะมีเพิ่มขึ้นและรุนแรงกว่าเดิมก็เป็นได้

ปัญหาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนโดยส่วนใหญ่แล้วคุณภาพของผู้สอนมีไม่มากพอ จะเห็นได้จากผลการประเมินของ สมศ. มีสถานศึกษาหลายแห่งไม่ผ่านการประเมิน แสดงให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่ซึ่งจบปริญญาตรีไม่มีประสิทธิภาพในการสอน และสามารถสะท้อนไปยังสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูทั้ง 59 แห่งได้ว่าผลิตบัณฑิตกันอย่างไร ทำให้ครูไม่มีทักษะในการสอน ทั้งนี้เมื่อไปดูในระดับอาชีวศึกษาก็พบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการสอนและปฏิบัติ ส่วนระดับอุดมศึกษาไทยมีอาจารย์ที่จบปริญญาเอกประมาณ 25% ในขณะที่มาเลเซีย มีอาจารย์จบปริญญาเอก 90% สิงคโปร์ 100% สาเหตุมีผลมาจากปัญหาเรื่องภาษาอังกฤษเพราะอาจารย์ที่จะสามารถเรียนต่อปริญญาเอกได้ต้องมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

2. หลักสูตรการเรียนการสอนหลายหลักสูตรเลียนแบบต่างประเทศ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นแค่คนส่งข้อความขาดการประยุกต์ให้สอดคล้องกับสังคมไทย

3. ผู้เรียนสะท้อนได้จากที่ฝ่ายอุตสาหกรรมที่รับนักศึกษาจบใหม่แล้วต้องอบรมนักศึกษาใหม่เพื่อให้ทำงานได้

4. ผู้บริหารด้านการศึกษาไม่มีภาวะผู้นำ แต่ได้รับตำแหน่งเพราะวิ่งเต้นเก่ง แสดงว่าผู้บริหารไม่มีคุณธรรม ทำให้การบริหารจัดการไม่โปร่งใส

5. ค่านิยมหากไปดูญี่ปุ่นที่แพ้สงครามและปลุกฝังค่านิยมในเรื่องของวินัย การทำงานหนักมากและยังลงทุนด้านการวิจัยมาก ประมาณ 35% ของจีดีพี ทำให้เป็นมหาอำนาจเศรษฐกิจอันดับสองของโลกรองจากสหรัฐ อีกทั้งยังเน้นในเรื่องคุณภาพทุกเรื่อง อาทิ สินค้า ดังนั้นการศึกษาไทยไม่เน้นค่านิยมที่ความมุ่งมั่น ความมีวินัย การแสวงหาความรู้ ก็จะไม่มีความคุณภาพแน่

ทฤษฎีการแก้ปัญหา

ทฤษฎีการแก้ปัญหาส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากผลงานเรื่องนักแก้ปัญหาทั่วไป (general problem solver) ของ Ernest & Newell (1969) และ Newell & Simon (1972) ซึ่งเป็นทฤษฎีการแก้ปัญหามนุษย์ (human problem solving) ในรูปแบบของโปรแกรมที่เป็นสถานการณ์จำลอง — ผลงานนี้ช่วยวางรากฐานกระบวนการที่เกี่ยวกับการประมวลสารสนเทศสำหรับศึกษาเรื่อง การแก้ปัญหา หลักการของทฤษฎีนี้คือ พฤติกรรมการแก้ปัญหาประกอบด้วย “วิธีการ-ปลายทาง-วิเคราะห์” ซึ่งเป็นการนำปัญหามาแตกออกเป็นองค์ประกอบหรือเป้าหมายย่อยๆ แล้วจึงจัดการแก้ไขเป้าหมายย่อยๆ เหล่านั้นทีละเรื่อง แนวคิดนี้ตรงกันข้ามกับ Wertheimer (1959) นักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีเกสโตลต์ ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการแก้ปัญหาและให้ความสำคัญด้านความเข้าใจเรื่องโครงสร้างของปัญหา โดยเชื่อว่าพฤติกรรมการแก้ปัญหานั้นประสบความสำเร็จเป็นเพราะบุคคลผู้นั้นสามารถมองเห็นโครงสร้างโดยรวมทั้งหมดของปัญหา หลักการของทฤษฎีนี้คือ ผู้เรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนให้เกิดการค้นพบธรรมชาติของปัญหา

หรือประเด็นหัวข้อที่ต้องการแก้ไข สิ่งที่เป็นช่องว่าง ความไม่ลงรอยกันหรือสิ่งรบกวนต่างๆ เป็นสิ่งเร้าที่สำคัญต่อการเรียนรู้ การเรียนการสอนจะต้องอยู่บนพื้นฐานของกฎองค์ประกอบด้วยความใกล้เคียงการปกปิด ความคล้ายคลึง และความเรียบง่าย DeBono (1971 และ 1991) เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาโดยประยุกต์ใช้วิธีการคิดแบบนอกกรอบ โดยเชื่อว่าปัญหาส่วนใหญ่ต้องการมุมมองที่แตกต่างจึงจะแก้ไขได้สำเร็จ วิธีการที่จะทำให้ได้มุมมองที่แตกต่างเกี่ยวกับปัญหา คือ การแยกปัญหาเป็นส่วนๆ แล้วนำกลับมารวมกลุ่มเข้าด้วยกันในลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิมหรือสุมบางส่วนมารวมกัน หลักการนี้เสนอองค์ประกอบ ในการแก้ปัญหา 4 ประการคือ 1) ค้นหาความคิดเด่นๆ ที่เป็นหลักในการทำความเข้าใจกับปัญหา 2) ค้นหาวิธีการที่แตกต่างออกไปในการมองปัญหา 3) ปลดปล่อยการคิดแบบยึดติด และ 4) ให้ออกาสตนเองในการเปิดรับความคิดอื่นๆ

แนวปฏิบัติพื้นฐานในการแก้ปัญหา

McNamara (1999) กล่าวว่าวิธีการแก้ปัญหามีหลากหลายวิธี ไม่มีวิธีการแก้ปัญหาใดที่จะสามารถแก้ปัญหาทุกเรื่องได้ แต่มีแนวปฏิบัติพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้โดยต้องมีการฝึกใช้เสียก่อน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยจนสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ ขั้นตอนต่างๆ มีดังนี้

1. ระบุปัญหาขั้นนี้เป็นขั้นที่คนส่วนใหญ่มักจะสับสน กล่าวคือจะเริ่มด้วยการคิดว่าสิ่งนั้นเป็นปัญหาแทนที่จะทำความเข้าใจให้ต้องแท้เสียก่อนว่าทำไมจึงคิดว่าสิ่งนั้นเป็นปัญหา การระบุปัญหาคืออาศัยข้อมูลจากตนเองและผู้อื่นซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการตั้งคำถาม อาทิ อะไรคือสิ่งที่เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้คิดว่ามีปัญหาเกิดขึ้น ปัญหาที่ว่านั้นเกิดขึ้นที่ไหน เกิดขึ้นอย่างไร เกิดขึ้นเมื่อใด กำลังเกิดขึ้นกับใครและทำไมจึงเกิดขึ้นจากนั้นให้เขียนอธิบายว่าสิ่งที่กำลังเกิดในขณะนั้น โดยแท้จริงควรจะเป็นอย่างไรต้องพยายามอธิบายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เขียนอย่างเจาะจงและครอบคลุมประเด็นว่า อะไร ที่ไหน อย่างไร กับใคร และทำไม

1.1 เมื่อถึงจุดนี้หากปัญหายังดูเหมือนว่าเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน ควรระบุปัญหาให้กระจายออกมาแบบย่อยๆ ลงไปอีก โดยตั้งคำถามซ้ำอย่างเดิมจนกว่าจะได้คำอธิบายสำหรับปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมากพอ

1.2 ทำการตรวจสอบว่าความเข้าใจที่มีต่อปัญหาต่างๆ นั้น มีความถูกต้องเพียงใดโดยการหารือกับสมาชิกในกลุ่มหรือบุคคลอื่น

1.3 นำปัญหาต่างๆ มาจัดความสำคัญหากพบว่ามีปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันจำนวนหลายปัญหาให้พิจารณาว่าปัญหาใดควรจัดการก่อน ปัญหาใดจัดการทีหลัง ทั้งนี้ต้องแยกให้ชัดเจนระหว่างปัญหาที่มีความสำคัญกับปัญหาที่เป็นเรื่องฉุกเฉินเพราะปัญหาที่มีความสำคัญเป็นปัญหาที่ต้องจัดการก่อน

1.4 ทำความเข้าใจกับบทบาทของตนเองในปัญหานั้นให้ถูกต้อง เพราะเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อการรับรู้บทบาทของผู้อื่น ตัวอย่างเช่น เมื่อตนเองเครียดก็อาจมองว่าผู้อื่นเครียดเช่นเดียวกันซึ่งความจริงอาจไม่เป็นเช่นนั้น

2. มองหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาในขั้นนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับข้อมูลนำเข้าจากบุคคลอื่นซึ่งรับรู้ปัญหาและจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา การเก็บข้อมูลควรทำเป็นรายบุคคลจะได้ข้อมูลมากกว่า ให้จดบันทึกสิ่งที่เป็นความคิดเห็นของตนเองและสิ่งที่ได้ยินมาจากผู้อื่นจากนั้นเขียนอธิบายสาเหตุของปัญหาในลักษณะที่ว่า อะไรกำลังเกิดขึ้น เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อใด อย่างไร กับใคร และทำไม

3. แจกแจงทางเลือกต่างๆ สำหรับวิธีการที่จะใช้แก้ปัญหาในขั้นนี้ควรให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกเว้นในกรณีที่ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องส่วนตัว ให้ระดมสมองเพื่อหาทางเลือกไขปัญหาเพื่อให้ได้ทางเลือกหลายๆ ทางแล้วนำมาคัดกรองเพื่อหาแนวคิดที่ดีที่สุด การได้มาซึ่งความคิดที่หลากหลายนั้นต้องระวังที่จะไม่ตัดสินว่าความคิดเหล่านั้นดีหรือไม่ดี ให้จดบันทึกตามที่ได้ยินมาเท่านั้น ทักษะที่เหมาะสมที่สุดในการจำแนกสาเหตุของปัญหาคือการคิดเชิงระบบ (systems thinking)

4. เลือกวิธีการแก้ปัญหาในการคัดเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา ควรพิจารณาดังนี้

4.1 วิธีการใดที่สามารถแก้ปัญหาได้ในระยะยาว

4.2 วิธีการใดที่มีความเป็นจริงมากที่สุดในการแก้ปัญหาได้สำเร็จ ในขณะที่มีทรัพยากรสำหรับการแก้ปัญหาหรือไม่ จะจัดหามาใช้ได้หรือไม่ มีเวลาเพียงพอที่จะใช้วิธีการนี้หรือไม่

4.3 อะไรคือความเสี่ยงของทางเลือกแต่ละวิธี

5. วางแผนนำทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นวิธีที่ดีที่สุดไปปฏิบัติหรือจัดทำแผนปฏิบัติการซึ่งในขั้นนี้มีสิ่งที่จะต้องพิจารณาคือ

5.1 สถานการณ์จะเป็นอย่างไรเมื่อปัญหาได้รับการแก้ไขแล้ว

5.2 มีขั้นตอนอะไรที่จะต้องทำในการนำทางเลือกที่ดีที่สุดไปแก้ปัญหา มีระบบหรือกระบวนการอะไรที่จะต้องเปลี่ยนแปลงบ้าง

5.3 จะรู้ได้อย่างไรว่าขั้นตอนต่างๆ มีการปฏิบัติซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของแผน

5.4 ทรัพยากรอะไรบ้างที่ต้องการในประเด็นของบุคลากร เงิน และสิ่งอำนวยความสะดวก

5.5 ต้องใช้เวลานานเท่าใดในการนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ ให้เขียนตารางที่แสดงเวลาดังแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด และเวลาที่คาดหวังว่าจะเห็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จปรากฏขึ้น

5.6 ใครคือผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการปฏิบัติตามแผน

5.7 เขียนคำตอบสำหรับคำถามที่กล่าวมาแล้ว และให้ถือว่าเป็นคือแผนปฏิบัติการ

5.8 สื่อสารทำความเข้าใจแผนนี้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการนำแผนไปปฏิบัติ ปัจจัยสำคัญของขั้นตอนนี้คือ การสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่อง

6. ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามแผนโดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ความสำเร็จซึ่งได้แก่

6.1 เห็นสิ่งที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นตามตัวบ่งชี้หรือไม่

6.2 แผนมีการดำเนินงานตามตารางที่กำหนดไว้หรือไม่

6.3 ถ้าแผนไม่ได้ดำเนินไปตามที่คาดหวังไว้ให้พิจารณาว่าแผนมีความเป็นไปได้จริงหรือไม่ มีทรัพยากรเพียงพอที่จะทำให้แผนสำเร็จตามกำหนดการหรือไม่ ควรมีสิ่งอื่นที่ต้องทำก่อนสิ่งที่กำหนดไว้แต่เดิมในแผนหรือไม่ ควรเปลี่ยนแผนหรือไม่

7. ตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่ ในขั้นนี้วิธีหนึ่งที่ดีที่สุดในการตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่ คือการกลับคืนสู่การปฏิบัติงานตามปกติ แล้วสังเกตสถานการณ์นอกจากนั้นมีประเด็นที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมดังนี้

7.1 ควรมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเช่นนี้ขึ้นอีก

7.2 อะไรคือบทเรียนที่ได้จากการแก้ปัญหาครั้งนี้ ในเชิงความรู้ ความเข้าใจและ/หรือทักษะ

7.3 ควรมีการเขียนบันทึกสั้นๆ ถึงเหตุการณ์เด่นที่เป็นความสำเร็จในการพยายามแก้ปัญหา และสิ่งที่เป็นผลลัพธ์ที่ได้เรียนรู้แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เกี่ยวข้อง

แนวปฏิบัติพื้นฐานนี้มีการพัฒนาเป็นรูปแบบการแก้ปัญหาทั่วไป (general problem solving model) เพื่อใช้แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งดำเนินงานให้บริการโดยบริษัท Cisco Systems (2002) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนคือ

1. ระบุปัญหาในลักษณะของกลุ่มอาการผิดปกติหรือสิ่งที่น่าจะเป็นสาเหตุของความผิดปกติ

2. รวบรวมข้อเท็จจริงที่จำเป็นสำหรับการตัดแยกสิ่งที่เป็นสาเหตุที่แท้จริงออกมา

3. พิจารณาหาความเป็นไปได้ของการเกิดปัญหาโดยตัดทอนปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปจากข้อเท็จจริงในรายการที่รวบรวมไว้

4. สร้างแผนปฏิบัติการจากปัญหาที่เหลืออยู่โดยวางแผนจัดการกับปัญหาเพียงครั้งละตัวแปรเดียว

5. นำแผนไปปฏิบัติที่ละขั้นตอนอย่างระมัดระวังพร้อมทั้งตรวจสอบเป็นระยะๆ ว่าอาการผิดปกติหายไปหรือไม่

6. เมื่อเปลี่ยนตัวแปรที่ทำการแก้ไขให้เก็บผลลัพธ์ของแต่ละครั้งเพื่อตัดแยกว่า สิ่งใดที่เป็นและไม่ใช่ปัญหา และ

7. วิเคราะห์ผลเพื่อตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่ ถ้าใช่ก็แสดงว่ากระบวนการแก้ไขสำเร็จเรียบร้อยแล้ว

เมื่อได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับด้านการจัดการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการสร้างแบบสอบถามที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลดังกล่าวแบ่งออกได้เป็น 7 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

ความต้องการ เป็นรูปแบบทางจิตวิทยาหรือความรู้สึกที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายหรือเหตุผล การกระทำของพฤติกรรม แบบจำลองสำหรับความต้องการที่เป็นที่รู้จักคือ ระดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ที่นิยามใน ค.ศ. 1993 โดย อับราฮัม มาสโลว์ นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เกี่ยวกับความต้องการ 5 ระดับ

ความต้องการ คือ พฤติกรรมของคนส่วนใหญ่ที่มักจะมีแนวทางมุ่งไปยังเป้าหมายกับการสนองความต้องการให้สมดังความต้องการนั้นๆ เช่น มนุษย์มีความต้องการทางร่างกายให้ต้องกิน นอน ขับถ่าย ฯลฯ อยู่ตลอดเวลา ซึ่งคนเราจะมีวิธีการในการที่หาวิธีสนองความต้องการเหล่านั้น ดังนั้นการศึกษาเรื่องของความต้องการจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้เราได้เข้าใจถึงพฤติกรรมของคน มาสโลว์ (Maslow) ได้กล่าวไว้ว่า “มนุษย์เราทุกคนต่างพยายามดิ้นรนเพื่อต่อสู้จุดมุ่งหมายของตนเองแต่เนื่องจากการที่มนุษย์มีความแตกต่างกัน ฉะนั้นการที่จะได้รับการตอบสนองถึงขั้นไหนย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละบุคคล”

ในทางพุทธศาสนาความต้องการ คือ ความอยากได้อะไรที่มีที่นอกเหนือจากการดำรงชีวิตในปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้เป็นกิเลสทั้งปวง

ตามพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2526 :323) กล่าวถึง “**ความต้องการ**” ว่าหมายถึง ความอยากได้ ใครได้หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งรบกวนกระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้วร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด ดังที่ Samuelson (1917 อ้างใน กฤษณา ศักดิ์ศรี , 2534 : 159) กล่าวว่า มนุษย์นั้นเพียรพยายามทุกวิถีทางในอันที่จะให้บรรลุความต้องการที่ละขั้นเมื่อความต้องการขั้นแรกได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการขั้นนั้นก็จะลดความสำคัญลงจนหมดความสำคัญไปไม่เป็นแรงกระตุ้นอีกต่อไป แต่จะเกิดความ

สนใจและความต้องการสิ่งใหม่อีกต่อไปแต่ความต้องการขั้นต้นๆ ที่ได้รับการตอบสนองไปเรียบร้อยแล้วนั้นอาจกลับมาเป็นความจำเป็นหรือความต้องการครั้งใหม่อีกได้ เมื่อการตอบสนองความต้องการครั้งแรกได้สูญเสียหรือขาดหายไป และความต้องการที่เคยมีความสำคัญจะลดความสำคัญลงเมื่อมีความต้องการใหม่ๆ เข้ามาแทนที่นอกจากนั้นแล้ว Gilmer กล่าวว่า "มนุษย์มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น อาหาร อากาศ น้ำ ที่อยู่อาศัย รวมทั้งสิ่งอื่นๆ ด้วย เช่น การยอมรับนับถือ สถานภาพ การเป็นเจ้าของ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปความต้องการเหล่านี้ยากที่จะได้รับการตอบสนองจนอิ่มและพอใจทั้งๆ ที่ก็ได้รับอยู่แล้ว"

ทุกวันนี้คนเราพยายามทำงานก็เพื่อจะสนองความต้องการของตนทำงานเพื่อเงิน เพราะเงินเป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยนสิ่งต่างๆ ตามต้องการ แต่ถ้ามองให้ลึกลงไปแล้วการทำงานไม่ใช่เพื่อเงินแต่อย่างเดียวเสมอไป เศรษฐีมีเงินมหาศาลก็ยังทำงานต่างๆ ที่ทำงานแล้วได้เงินเป็นค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย การทำงานเพื่อเงิน เป็นเพียงเหตุผลประการหนึ่งเท่านั้น ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกมากที่คนต้องการได้รับจากการทำงานซึ่งบางครั้งเงินไม่สามารถซื้อความต้องการบางอย่างได้ เพราะความต้องการของมนุษย์ มีอยู่ 3 ประการ (เสถียร เหลืองอร่าม , 2525 : 10- 18 และนิพนธ์ คันธเสวี, 2528 : 71)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย หรือความต้องการทางสรีระ (Physical or Physiological Needs) หรือ ความต้องการปฐมภูมิ (Primary Needs) หรือ ความต้องการทางด้านชีววิทยา (Biological Needs) หรือความต้องการปฐมภูมิ (Primary) เป็นความต้องการทางชีววิทยาหรือความต้องการทางกายภาพเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานอันดับแรกหรือขั้นต่ำสุดของมนุษย์ซึ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับชีวิต เป็นความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ เพื่อการมีชีวิตอยู่ เป็นความต้องการที่มีมาตั้งแต่กำเนิด ในฐานะที่เป็นอินทรีย์ทางกายภาพ เป็นแรงขับ (Drive) ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นแรงขับด้านทางกายภาพ เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตเพื่อความอยู่รอดจึงเป็นความต้องการพื้นฐานที่จะขาดเสียมิได้ ความต้องการชนิดนี้หากไม่ได้รับการตอบสนองจะมีความรู้สึกตึงเครียดอยู่ตลอดเวลาและมีความกระวนกระวาย เช่น ความต้องการอากาศหายใจ อาหาร ความอบอุ่น น้ำ ยารักษาโรค อุณหภูมิที่เหมาะสม เครื่องนุ่งห่ม การเคลื่อนไหวทางร่างกาย การขับถ่าย ความต้องการเรื่องเพศ การพักผ่อนนอนหลับ ที่อยู่อาศัยถ้าขาดความต้องการประเภทนี้เพียงประการใดประการหนึ่งชีวิตจะต้องมีอันเป็นไป เพราะความต้องการนี้เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับมนุษย์ทุกคนจะขาดเสียมิได้ การแสวงหาสิ่งต่างๆ มาเพื่อตอบสนองความต้องการในทางกายของมนุษย์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสังคม วัฒนธรรม การฝึกอบรม สิ่งแวดล้อม ศาสนา เศรษฐกิจ ฯลฯ

2. ความต้องการทางด้านจิตใจหรือความต้องการในระดับสูงหรือความต้องการทางด้านจิตวิทยาหรือความต้องการทุติยภูมิหรือความต้องการที่เกิดใหม่ (Psychological

Needs or Secondary Needs or Acquired Needs) เป็นความต้องการที่ส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายหลัง

หลังจากความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว บางครั้งจึงเรียกความต้องการทางจิตใจว่า "ความต้องการที่เกิดขึ้นใหม่" (Acquired Needs) เพราะเป็นความต้องการที่เกิดจากความรู้และการเรียนรู้ประสบการณ์การสนองตอบต่างๆ ก็เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ เป็นแรงขับ (Drive) ชนิดหนึ่งที่ไม่หยุดอยู่กับที่ (Dynamic) ไม่มีรากฐานจากความต้องการทางร่างกายแต่อาศัยกลไกทางสมองที่สั่งสมจากประสบการณ์ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแต่ละบุคคลอาจเหมือนกันหรือต่างกันได้เนื่องจากแต่ละคนมีระดับความต้องการแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้และประสบการณ์ ความต้องการทางจิตใจเป็นความต้องการที่สลับซับซ้อน และมีความแตกต่างกันมากระหว่างบุคคล

3. ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการทางจิตใจนั่นเองแต่เน้นหนักในด้านความต้องการที่จะดำรงชีวิตให้เป็นที่ยอมรับนับถือของคนอื่นหรือมีความเป็นอยู่ดีกว่าบุคคลอื่น เช่น ต้องการความปลอดภัย ต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ต้องการความยอมรับในสังคม ต้องการความก้าวหน้า เป็นต้น

ตามธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความต้องการมากมายหลายอย่างจนไม่มีขอบเขตจำกัด ซึ่งทั้งความต้องการที่เกิดจากความคิดคำนึงหรือความต้องการด้านจิตใจหรือความต้องการทางกาย ซึ่งเป็นความต้องการที่ขาดมิได้และในบรรดาความต้องการต่างๆ ของมนุษย์นั้นยากที่จะได้รับการสนองตอบจนเป็นที่พอใจเพราะเป็นเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล

ดังนั้นในเรื่องความต้องการ (Need) ของมนุษย์นั้น ทุกคนต่างก็มีความต้องการจะมากหรือน้อยก็แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลไม่ว่าจะเป็นความต้องการของตัวเองหรือบุคคลอื่นๆ หากเราเข้าใจตระหนักรู้ในความต้องการของตนเองและสามารถวิเคราะห์บุคคลอื่นได้ และเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจให้ตอบสนองความต้องการนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม บนพื้นฐานแห่งความพอเพียงซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง องค์กร ประเทศ รวมทั้งมวลมนุษยชาติสืบต่อไป

ทฤษฎีความต้องการ

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ กล่าวว่า ธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์ในการทำงานกับมนุษย์เราจะต้องเรียนรู้และพยายามเข้าใจถึงการกระทำและการแสดงของเขาเกิดเนื่องจาก "ความเป็นมนุษย์ที่มีความต้องการ" เช่นเดียวกัน ซึ่งการศึกษาเรื่องธรรมชาติและ ความต้องการของมนุษย์จะช่วยให้เราเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่นได้ดีขึ้น และนำไปสู่การยอมรับความแตกต่างของมนุษย์ได้เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับมนุษย์ในสังคมอย่างมีความสุข รู้และเข้าใจความเป็นอยู่จริงตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถตอบสนองความต้องการของผู้อื่นได้อย่างถูกต้องอันนำไปสู่การมีความสัมพันธ์ที่ดีและมีมนุษย์สัมพันธ์ต่อกัน เราควร

ระลึกเสมอว่าคนมิใช่สิ่งของ (Man is not a thing) หรือเครื่องจักรเพราะคนมีอารมณ์ความรู้สึก ค่านิยม ความเชื่อ ความคิดเห็น และบุคลิกลักษณะส่วนตัวซึ่งมีผลกระทบต่อผลผลิตและประสิทธิภาพขององค์กร มนุษย์สัมพันธ์จึงเป็นการศึกษาใจคนเป็นส่วนใหญ่เป็นการเข้ากับคน เอาชนะใจคน (เสถียร มงคลหัตถี , 2510 : 30) ด้วยเหตุนี้ความสามารถเข้ากับคนได้จึงเป็นสิ่งสำคัญมากในการดำเนินชีวิต

"ผู้ที่ล้มเหลวในการดำเนินชีวิตก็เพราะเข้ากับคนไม่ได้แม้จะมีความรู้ความสามารถสูงสักเพียงใดแต่ถ้าไม่สามารถเข้ากับคนหรือสังคมได้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความสามารถรวมทั้งชีวิตร่างกายจะไร้คุณค่าสิ้นความหมายและนั่นคือความล้มเหลวของชีวิตของเรา"

"ในโลกนี้ไม่มีอะไรสำคัญยิ่งไปกว่าคนและในตัวบุคคลไม่มีอะไรจะสำคัญยิ่งไปกว่าจิตใจ (In the world there is nothing great but man, in man there is nothing great but mind) การที่มนุษย์มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันจะทำให้บุคคลทำงานและอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่นดี และมีความสุข หากสัมพันธภาพเป็นไปในทางลบก็จะไม่สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีผลให้งานด้อยประสิทธิภาพไปด้วยและอาจจะทำให้เกิดความแตกแยกในที่สุด ดังนั้นจึงควรมุ่งศึกษาธรรมชาติของมนุษย์เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอันจะเป็นผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพของมนุษย์ (Ann Ellenson ,1982 : 11)"

ธรรมชาติของมนุษย์ ธรรมชาติได้สร้างสิ่งที่ดีที่สุดเหมาะสมที่สุดให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โดยมีการคัดเลือกพันธุ์ตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิตใดที่มีความสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้สิ่งมีชีวิตนั้นก็จะสามารถอยู่รอดและถ่ายทอดลักษณะเด่นนั้นๆ ออกมาให้แก่ลูกหลานสืบต่อเผ่าพันธุ์ และสามารถดำรงเผ่าพันธุ์ตนเองไว้ได้มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างดี ยิ่ง มนุษย์จึงยังสามารถดำรงเผ่าพันธุ์ของตนไว้ได้จนถึงปัจจุบัน

โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) กล่าวว่า "ธรรมชาติของคนนั้นป่าเถื่อนเห็นแก่ตัว ซึ่มโหดอดทน ต่ำช้า หยาดคาย เอาแต่ใจตัวเอง ยื้อแย่งแข่งดีกันโดยไม่มีขอบเขต อายุสั้น แต่ถ้าพบกับความทุกข์ยากแล้ว คนจึงจะลดความเห็นแก่ตัวลงและสังคมจะช่วยให้เขาดีขึ้น"

วิลเลียมสัน (Williamson) ก็กล่าวทำนองเดียวกันว่า " ทุกคนที่เกิดมาเป็นเสมือนผีร้าย "(Every body is evil) แต่ จอห์น ล็อก (John Lock) กลับมีแนวความคิดเห็นตรงกันข้ามว่า "มนุษย์โดยธรรมชาติเป็นคนดี ไม่ได้มีความเห็นแก่ตัวส่วนความไม่ดีนั้นเกิดจาก

สภาพแวดล้อมของเขา" (กฤษณา ศักดิ์ศรี, 2534 : 94) นอกจากนี้แล้วนักสังคมวิทยาเห็นว่า ธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไปชอบเรียนรู้ มีความอยากรู้อยากเห็นอยากดู ชอบที่จะรู้เรื่องของผู้อื่น บางคนรู้จักคนอื่นดีกว่าตนเองเสียอีกเพราะไม่เคยสำรวจตัวเองดูบ้างเลยเพราะโดยทั่วไปคน ชอบเรียนรู้เรื่องของคนอื่นมากกว่าตนเองและมีความรู้สึกที่ตนเองรู้จักผู้อื่นได้ดี แต่ถ้าหากมี คำถามย้อนกลับว่าตัวท่านเองนั้นรู้จักตัวเองแค่ไหนคนๆ นั้นมักจะโกรธมิใช่เพราะว่าถูก แต่ ภายใตจิตสำนึกนั้นคือความไม่รู้จักตัวเองแล้วทำให้รู้สึกมีปมด้อยเกิดขึ้น

แนวความคิดของนักจิตวิทยา กลุ่มจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์เชื่อว่า คนเรามีลักษณะ ของความเป็นมนุษย์และสัตว์ผสมอยู่ด้วยกันและเน้นว่าชีวิตของมนุษย์หล่อหลอมมาจากความ ต้องการทางร่างกายแรงขับทางเพศและสัญชาตญาณของความก้าวร้าว นักจิตวิเคราะห์กลุ่มนี้ มองมนุษย์ในแง่ของความเป็นสัตว์และความเป็นมนุษย์ผู้ประเสริฐ กล่าวคือคนเรามีลักษณะ เหมือนกับสัตว์ในแง่ของความต้องการอาหาร การขับถ่าย และความต้องการทางเพศ แต่คน แตกต่างไปจากสัตว์ในแง่ที่ว่าสามารถจะพัฒนาเทคนิคการสื่อความหมายต่างๆ ในการดำรงชีวิต อยู่ในสังคม ซึ่งสามารถแยกตนไปจากเรื่องของสัญชาตญาณได้นั้นคือความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มี คุณธรรม สามารถครอบคลุมพฤติกรรม อุดมคติ การกระทำของตนเองได้

ดังนั้นในแง่ของการวิเคราะห์ทางจิตมนุษย์พบว่ามีความเป็นสัตว์แต่มีบางสิ่งที่ พัฒนาสูงขึ้นไปกว่าสัตว์ ข้อคิดเห็นของทฤษฎีนี้คือ กล่าวคือถ้าจะยอมรับความเป็นมนุษย์ก็ไม่ ควรปฏิเสธความเป็นสัตว์ของเขาด้วยเพราะพื้นฐานของพฤติกรรมมีผลมาจากกระบวนการจิตไร้สำนึกซึ่งเกิดจากแรงจูงใจที่ไม่รู้ตัว (Unconscious Motivation) ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น ความปรารถนาอยากได้สิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่มีติดตัวอยู่ในมนุษย์ทุกคนตลอดถึงความเกลียด ความกลัว อันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว สิ่งนี้เองที่มีส่วนทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่แม้แต่ตนเองไม่ สามารถเข้าใจตนเองได้ พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นสามารถพิจารณาได้เป็น 2 แง่มุม กล่าวคือ ในแง่มุมหนึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะธรรมชาติสามัญที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่าง ง่ายๆ ส่วนมุมหนึ่งเป็นความหมายในสัญลักษณ์ซึ่งสืบเนื่องมาจากจิตไร้สำนึกและการกระตุ้น ของสิ่งที่เก็บกดอยู่ในจิตใจซึ่งสามารถจะเข้าใจได้โดยการวิเคราะห์ทางจิตเกี่ยวกับ บุคลิกภาพของมนุษย์ นักจิตวิทยากลุ่มนี้อธิบายโครงสร้างของบุคลิกภาพมนุษย์ว่า ประกอบด้วย Id Ego และ Super-Ego Id เป็นความต้องการในการที่จะแสวงหาความสุขให้กับ ตนเองโดยยึดหลัก Pleasure Principle ไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตามเพียงแต่ขอให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ เป็นสิ่งที่ติดตัวมาโดยธรรมชาติ Ego เป็นความต้องการซึ่งยังมีการใช้เหตุผลและศีลธรรมเข้า มาร่วมพิจารณาเกี่ยวข้องกับการกระทำต่างๆ ของคนเรา โดยเกิดจากการผสมผสานของ Id กับ Super Ego ได้แก่ มโนธรรม ประเพณี วัฒนธรรม คุณธรรมรวมถึงความเสียสละ ต่างๆ ในการดำเนินชีวิตเพื่อให้ตนเองและสังคมสงบสุขการประสมประสานกันระหว่าง Id Ego

และ Super Ego ก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพ ผลของขบวนการความสัมพันธ์ของภาระหน้าที่ของ Ego (Ego Function) เริ่มมีความสำคัญตั้งแต่ วัยทารก วัยเด็ก ตลอดถึงช่วงที่ตามมาของขั้น พัฒนาการตามขั้นตอนของชีวิต พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นผลซึ่งกันและกันของแนวโน้ม ระหว่าง Id Ego Super-Ego กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เช่น มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) และโรเจอร์ (Carl R. Rogers) มีความเชื่อว่ามนุษย์เป็น "Men of play" แต่ละคนมีชีวิตอยู่ในความเปลี่ยนแปลงในโลกมีตนเองเป็นจุดศูนย์กลางและปฏิสัมพันธ์กับการ เปลี่ยนแปลงและประสบการณ์ต่างๆ และการรับรู้ของเขาจะสร้าง "ตน" ของเขาให้แตกต่างกัน และมนุษย์ทุกคนจะต้องมีคุณค่าและความต้องการความพึงพอใจในตนเอง ดังนั้นถ้าคนได้รับการ ตอบสนองตามความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ อันได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย เพื่อให้ ชีวิตดำรงอยู่ เช่น อาหาร น้ำ การขับถ่าย ความต้องการทางจิตใจ เช่น ความต้องการความรู้สึก ปลอดภัย อบอุ่น ความต้องการความรัก ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้จักตนและ ความสามารถที่จะซึ่งในคุณค่าของความเป็นคนได้ถ้าความต้องการพื้นฐานเบื้องต้นได้รับการ ตอบสนองพฤติกรรมของมนุษย์จะพัฒนาการในแนวโน้มที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐาน ขั้นสูงๆ ต่อไปด้วยความเชื่อพื้นฐานนี้เองนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่าธรรมชาติแท้จริงของมนุษย์ นั้นดี ถ้าความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้รับการตอบสนองมนุษย์ก็จะทำแต่ความดี มนุษย์ทุก คนต้องดิ้นรนหาหนทางตอบสนองความต้องการพื้นฐานด้วยวิธีต่างๆ ซึ่งกลุ่มนี้เชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนมีชีวิตอยู่กับความเปลี่ยนแปลงในโลกที่มีตนเป็นศูนย์กลางและมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บุคคลแต่ละคนมีประสบการณ์ของตนเองซึ่งไม่เหมือนใครเป็นการรับรู้ของตนเองและสิ่งนี้เองก่อให้เกิด ตน (Self) หรือ "โครงสร้างของตน" ขึ้นมาโครงสร้าง ของตนนั้นเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะเป็นผลจากการประเมิน การ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

โครงสร้างของตนคือรูปแบบของการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เช่น บุคลิกลักษณะ ความสามารถ บทบาทต่างๆ ของตนเกี่ยวกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งเจตคติและค่านิยมของ ตนเอง การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับ "ตน" (Self) ได้ดีขึ้น บิดา มารดามีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างโครงสร้างแห่ง "ตน" ของแต่ละบุคคล การที่จะรู้จักบุคคล ให้ลึกซึ่งต้องพยายามเข้าใจถึงโลกส่วนตัวและประสบการณ์เฉพาะของแต่ละคน

Carl R. Rogers นักจิตวิทยาให้คำปรึกษาที่มีชื่อเสียงผู้หนึ่งของกลุ่มนี้กล่าวถึง ธรรมชาติของมนุษย์ว่ามนุษย์โดยพื้นฐานแล้วเป็นผู้มีเหตุผลสามารถที่จะตัดสินใจด้วยตนเองได้ มนุษย์มีศักดิ์ศรี มีคุณค่า มีความดี เชื่อถือและไว้วางใจได้ มนุษย์ยังมีความเฉลียวฉลาดในการ ปรับตัวและต้องการความเป็นอิสระในการที่จะพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้า

ส่วนแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์นั้น Carl R. Rogers เชื่อว่า

ลักษณะธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีแนวโน้มที่ติดตัวมาแต่กำเนิดของอินทรีย์ที่จะพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ทั้งหมดตามวิถีทางที่จะช่วยให้อินทรีย์คงอยู่หรือสร้างเสริมให้ดียิ่งขึ้นโดยการปรับตัว การขัดเกลา การพัฒนา การพึ่งตนเอง และการเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนี้ Carl R. Rogers ยังเน้นว่ามนุษย์นั้นมีลักษณะดังนี้ (Brammer Lawrence M., 1973 อ้างใน กฤษณา ศักดิ์ศรี , 2534 : 104 - 105)

1. มีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์
2. มีแนวโน้มที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองไม่เฉพาะเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง เช่น เมื่อหิวจะแสวงหาอาหารแต่การจะเป็นในวิธีที่ไม่ไปทำลายความต้องการด้านอื่น เช่น ศักดิ์ศรี เกียรติยศ หากแต่เป็นการแสวงหาอาหารเพื่อคงไว้ซึ่งเกียรติยศ ศักดิ์ศรี และความต้องการด้านอื่นๆ ของมนุษย์
3. มีแรงจูงใจที่กว้างขวางมากเพราะรวมถึงความต้องการทางสรีระ ความอยากรู้ อยากเรียน การแสวงหากิจกรรมที่นำมาสู่ความพึงพอใจ ความเติบโตทางร่างกาย วุฒิภาวะ ความต้องการสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดระหว่างบุคคล ความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเองที่จะมีส่วนในการควบคุมสิ่งแวดล้อมและหลีกเลี่ยงจากการถูกควบคุม
4. การพัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์โดยอินทรีย์เป็นผู้กระทำและเป็นผู้เลือกทิศทางของการกระทำ
5. มนุษย์มีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของความสามารถโดยที่ความสามารถเหล่านี้จะแสดงออกมาได้ในสภาพที่เหมาะสมเท่านั้น

ส่วน อับราฮัม มาสโลว์ Abraham Maslow นักจิตวิทยาอีกคนหนึ่งในกลุ่มมนุษยนิยมนี้ย้าว่าคนเรามีความต้องการที่จะสนอง "ตน" ในด้านความต้องการขั้นต่ำจนถึงความต้องการขั้นสูงตามลำดับ ความต้องการขั้นต่ำคือความต้องการที่จะอยู่รอด เช่น ความหิว ความกระหาย ส่วนความต้องการขั้นสูง ได้แก่ ความต้องการที่จะได้รับความรักได้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะได้มีเกียรติยศชื่อเสียงได้ไฝหาความรู้ และแสวงหาสิ่งสวยงามให้แก่ชีวิตเป็นต้น Maslow ถือว่าการที่คนเราจะพัฒนา "ตน" ให้สมบูรณ์นั้นจะต้องตอบสนองความต้องการตามลำดับขั้นโดยลำดับ จนถึงขั้นที่สามารถเข้าใจตนเองและโลกโดยต่อแท้ (นิภา นิธยาน .2530 : 42) และด้วยความเชื่อพื้นฐานนี้เองนักจิตวิทยากลุ่มนี้จึงเชื่อว่าธรรมชาติแท้จริงของมนุษย์นั้นดีถ้าความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง มนุษย์จะต้องทำแต่ความดี ถ้ามนุษย์ต้องดิ้นรนและทำสิ่งที่ไม่ดีหรือสิ่งที่ผิดทำนองคลองธรรมก็เพราะการพยายามหาทางตอบสนองความต้องการพื้นฐานด้วยวิธีต่างๆ นั่นเอง คาร์ล อาร์ โรเจอร์ (Carl R. Rogers) และ อับราฮัม เอช. มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) จึงมีความเชื่อที่เหมือนกันว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็นคนดีด้วยตนเองซึ่งมีมาแต่กำเนิด (Every body is good) ส่วนพฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลผลิตของความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมเชื่อว่ามนุษย์จะเติบโตขึ้นมาอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับจัดการกระทำและสภาพแวดล้อมซึ่งสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาการของมนุษย์และสร้างพฤติกรรมหรือลดพฤติกรรมมนุษย์ได้ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่า "พฤติกรรมมนุษย์ย่อมมีสาเหตุ" (Caused Behavior)

พฤติกรรมและพัฒนาการของมนุษย์สามารถควบคุมและกำหนดได้ตามที่นักปรับพฤติกรรมต้องการได้เพราะเขาเชื่อว่ามนุษย์เป็น "Mechanical man" นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ Watson , Hull , Skinner, Bandura (ภิญญา ตักดิ์ศรี , 2534 : 107) Skinner กล่าวว่า "ถ้าหากว่าเขาสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้เขาก็จะสามารถกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปตามที่เขาต้องการได้ทุกประการ" เขามีความเห็นวามมนุษย์มีพฤติกรรมตามสิ่งแวดล้อมถ้าสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ก็สามารถกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ Skinner ที่ได้ทดลองเรื่องการเรียนรู้ด้วยการวางเงื่อนไขแบบแสดงการกระทำ (Operant Conditioning) เขามีความเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลถูกควบคุมจากผลที่ได้รับนั่นคือการกระทำใดๆ ก็ตามถ้าได้รับแรงเสริมหรือการเสริมแรง (Reinforcement) จะมีแนวโน้มให้เกิดการกระทำนั้นอีก

ส่วน Bandura ได้อธิบายการเรียนรู้ทางสังคมหรือการเรียนรู้จากการสังเกต หรือการเรียนรู้จากตัวแบบว่าการเรียนรู้แบบนี้เกิดจากการเลียนแบบหรือสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น โดยอธิบายกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมว่ามีขั้นตอนดังนี้คือ การเรียนรู้ตัวแบบจากสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้และจดจำการกระทำของตัวแบบซึ่งผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามที่สังเกตจากตัวแบบ หลักการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura สามารถอธิบายที่มาของบุคลิกภาพได้ว่าเกิดจากการเรียนรู้โดยการเลียนแบบหรือสังเกตพฤติกรรมผู้อื่นที่มีอิทธิพลต่อบุคคลผู้นั้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ดังนั้นพฤติกรรมของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวแบบให้คนได้เรียนรู้และพัฒนาขึ้นมาเป็นบุคลิกภาพของตนเอง

กลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) นักจิตวิทยาปัญญานิยมมีความเชื่อว่า มนุษย์นั้นมิพัฒนาการตามวุฒิภาวะ มนุษย์มีสติปัญญาหรือโครงสร้างของสติปัญญาที่สามารถปรับให้เกิดการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมได้ตามระดับวุฒิภาวะหรือความพร้อม นักจิตวิทยาพวกนี้ไม่ปฏิเสธอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมพร้อมกันนั้นก็ปฏิเสธความเป็น "มนุษย์" และความต้องการพื้นฐานของคน นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าพฤติกรรมและพัฒนาการของมนุษย์นั้นเกิดตามความสามารถที่มนุษย์จะเรียนรู้โดยปรับโครงสร้าง สติปัญญา (Accommodation) ให้เข้ากับสภาพแวดล้อม นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ บรูเนอร์ (Bruner) เลวิน (Lewin) จีน เพียเจต์ (Jean Piaget) และลอเรนซ์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberh) ซึ่งเชื่อว่า มนุษย์เป็นผลิตผลของการปรับตนในสภาพแวดล้อม Piaget นักจิตวิทยาผู้นำของกลุ่มนี้ได้อธิบายถึงเรื่องของพัฒนาการทางสติปัญญาอันเป็นรากฐานของการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ว่า ประสบการณ์ในการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญาขึ้น การพัฒนาด้านสติปัญญา และความคิดจะเริ่มจากการมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม แต่บุคคลมี

พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันจะนั้นพัฒนาการทางสติปัญญาจึงแตกต่างกัน สำหรับ Bruner (พรวณี ช. เจนจิต , 2528 : 117 -118) มีความเห็นว่าคนทุกคนจะมีพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้และปรับโครงสร้างทางสติปัญญานั้นก็โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า การกระทำ (Acting) การสร้างภาพในใจ (Imagine) และการใช้สัญลักษณ์ (Symbolizing) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

ธรรมชาติของมนุษย์ตามทฤษฎี x ทฤษฎี y ธรรมชาติของมนุษย์ที่น่าสนใจอย่างหนึ่งในความคิดของแมกเกรเกอร์ (McGregor) คือทฤษฎี x และทฤษฎี y เกี่ยวกับธรรมชาติของคนคือ คนทุกคนไม่มีความรู้สึกอยากทำงานก็ยกจรั้นชอบหลบเลี่ยงงานแสวงหาแต่ความสบาย ฉะนั้นผู้บริหารจะต้องใช้วิธีการบังคับ สั่งการ ควบคุม ดูแลคนงานที่มีลักษณะนิสัยตามทฤษฎี x ให้ทำงานทฤษฎี y มีสาระสำคัญว่าการกระทำของมนุษย์นั้นมีใช้ผลของการบังคับแต่เป็นการกระทำอันเนื่องมาจากความเต็มใจ คือมีความรู้สึกอยากทำงานอยากจะมีควมรับผิดชอบมากขึ้นกว่าเท่าที่เป็นอยู่ มีความรู้สึกสร้างสรรค์ อยากมีชีวิตที่ดีขึ้น ทฤษฎี Z (Z theory) ของ Redin (อ้างใน ศิริโสภาคย์ บุรพาเตชา , 2528 : 67 - 68) เชื่อว่ามนุษย์มีความซับซ้อน (Man is a complex man) มนุษย์มีลักษณะทั่วไป ดังนี้

- เป็นผู้มีความตั้งใจทำงาน
- ยอมรับทั้งความดีและความชั่ว
- มนุษย์จะถูกผลักดันจากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมให้ทำสิ่งต่างๆ
- มนุษย์มีเหตุผลเป็นสิ่งที่จูงใจให้ทำงาน
- มักพึ่งพาอาศัยกันและจะต้องติดต่อเกี่ยวข้องกับกันในสังคม
- ทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

โดยสรุป ทฤษฎี Z มีแนวคิดที่ว่า มนุษย์มีลักษณะเป็นกลางๆ ไม่ดีไม่เลวจะทำการต่างๆ เพราะได้รับอิทธิพลจากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

ธรรมชาติของมนุษย์ตามหลักของพระพุทธศาสนากล่าวถึงมนุษย์ว่า เป็นอินทรีย์พลวัต (Dynamic Organism) หมายถึง ร่างกายที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะดิ้นรนแสวงหาสิ่งต่างๆ มาตอบสนองต่อความต้องการหรือความอยากต่างๆ ที่ไม่มีที่สิ้นสุด ดัชนีหาหรือความอยากนี้เองทำให้คนต้องดิ้นรนพยายามทำทุกอย่างให้ได้มาตามแรงปรารถนานั้น (วไลพร ภาณุदानนท์ ณ มหาสารคาม , 2527 : 67)

มนุษย์ประกอบได้ด้วยขั้นห้า ได้แก่ (สาโรช บัวศรี, 2526 : 11)

1. รูป (Body) คือ ร่างกายหรือส่วนที่จับต้องได้เห็นได้หรือจะเรียกว่า เป็นส่วนของเนื้อหนัง
2. เวทนา (Feelings หรือ Sensation) คือ ความรู้สึกเป็นทุกข์เป็นสุขรวมเรียกว่าอารมณ์
3. สัญญา (Remembering) คือ ความจำ

4. สังขาร (Thought หรือ Idea) คือ ความคิด

5. วิญญาณ (Sensory consciousness) คือ ความรู้ตัวหรือการรับรู้ขั้นห้านี้ อาจย่อลงเป็นส่วนประกอบของมนุษย์ว่าประกอบด้วย 2 ส่วน คือ กาย หมายถึง รูปกาย และนาม หมายถึง จิต นอกจากนั้นแล้วขั้นห้านี้ทำให้มนุษย์เกิดปัญหาเกิดขึ้นอันเป็นอกุศลมูลที่ติดตามตัวเองอยู่เสมอ คือ ความโลภ โกรธ หลง

โดยธรรมชาติมนุษย์มีธรรมชาติอีกประการคือ จะแสวงหาความสุขให้กับตนเอง และต้องการหลีกเลี่ยงความทุกข์ซึ่งความสุขของมนุษย์แสวงหามีเป็นลำดับดังนี้

1. ความสุขเกิดจากความต้องการทางร่างกาย เช่น การกิน การดื่ม การนอน การร่วมประเวณี

2. ความสุขเกิดจากการสนองความต้องการทางจิตใจ เช่น การพักผ่อนหย่อนใจ ฟังดนตรี กีฬา เทียว เข้าสังคม

3. ความสุขเกิดจากการสนองความต้องการทางปัญญา เช่น เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ การค้นพบสิ่งใหม่ๆ การคิดหาเหตุผลจนสามารถรู้แจ้งธรรมชาติของสิ่งทั้งหลาย

4. ความสุขเกิดจากการหมดความต้องการหรือหมดค้นหา อันได้แก่ วิมุตติ วิสุตตินิพพาน วิราคะ (สนธิ์ บางยี่ขันและวิชาน ชิวคุปต์ , 2526 : 6)

จากการศึกษาธรรมชาติของมนุษย์ทั้งในแง่ปรัชญา จิตวิทยาในสาขาต่างๆ รวมทั้งพุทธศาสนาแล้วจะช่วยให้รู้จักและเข้าใจมนุษย์ในแง่มุมต่างๆ ได้มากขึ้นอันจะนำไปสู่การเรียนรู้พฤติกรรมและการแสดงออกของมนุษย์เพื่อใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อไป อย่างไรก็ตามมนุษย์มีธรรมชาติโดยทั่วไปที่นำศึกษาดังต่อไปนี้ (วิจิตร อาวะกุล , 55 - 56)

1. มีความอิจฉาริษยาและต่อต้านผู้อื่นที่ดีกว่าตน ดังที่ หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า "อย่าทำตัวดีเด่น...จะเป็นภัยเพราะไม่มีใคร...อยากเห็นเราเด่นเกิน"

2. มีสัญชาตญาณแห่งการทำลายชอบความหยวนะ เช่น ชอบดูไฟไหม้บ้านมากกว่าดูการสร้างบ้านหรือดูจากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันมักมีแต่ข่าวร้ายมากกว่าข่าวดี

3. ต่อสู้ต่อต้านความเปลี่ยนแปลง

4. มีความต้องการทางเพศและมีความต้องการด้านร่างกายอื่นร่วมด้วย

5. มีความหวาดกลัวอิทธิพลผู้มีอำนาจภัยต่างๆ ภัยธรรมชาติ ภูตผีปีศาจ

ไสยศาสตร์และจะกระทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ตนพ้นภัย

6. กลัวความเจ็บปวดความทุกข์ทรมาน ความยากลำบาก และความตาย

7. มีความโหดร้ายทารุณ ป่าเถื่อน ชอบฆ่าเดิม

8. ชอบทำอะไรตามสะดวกสบาย มักง่าย ไม่ชอบระเบียบบังคับ

9. ชอบความตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย ท่องเที่ยว ชอบมีประสบการณ์ในชีวิตแปลกๆ ใหม่ ๆ

10. มีนิสัยอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง

นอกจากนั้นแล้วมนุษย์ยังมีลักษณะสำคัญประการหนึ่งคือ "มักจะเข้าข้างตนเอง เสมอและไม่ชอบให้ใครตำหนิติเตียนตนเอง" หากมีใครตำหนิก็มักจะหาสาเหตุแก้ตัวให้พ้นข้อครหาต่างๆ "หากแต่ขณะเดียวกันก็มักจะมองเห็นแต่ความผิด...ความไม่ดีของผู้อื่น" อยู่เสมออันเกิดเนื่องมาจาก "แรงขับของการต้องการมีชีวิตอยู่และแรงขับแห่งความก้าวร้าวทำร้ายทำลายผู้อื่นเพียงเพื่อให้คนอื่นและตนเองคิดและรู้สึกว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหนือผู้อื่น" มนุษย์มีธรรมชาติและเป็นเช่นนี้มาช้านานแล้วดังคำกล่าวในโคลงโลกนิติที่กล่าวว่าโทษท่านผู้อื่นเพียงเมล็ดงาปองดินนินทาเพื่อนวันโทษตนหนักเท่าภูเขาหนักยิ่งปองปิดคิดซ่อนเร้นเรื่องร้ายหายสูญ เดชาดิศร

อาจกล่าวสรุปได้ว่า ธรรมชาติของมนุษย์มีทั้งดีและไม่ดี นั่นคือ "มนุษย์ทุกคนไม่มีใครดีหมดตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า" หมายความว่า "ไม่มีใครที่ดีพร้อมทุกอย่างแล้วก็ไม่มีใครเลวหมดไปเสียทุกอย่างจนหาข้อดีไม่ได้เลย" ทุกๆ คนล้วนมีข้อดีข้อต่อของตนเองเพียงแต่ข้อดีหรือข้อเสียฝ่ายใดจะมากน้อยกว่ากัน ถ้าข้อดีมากกว่าข้อเสียก็จะเป็นคนดี หรือถ้าข้อเสียมากกว่าข้อดีก็จะเป็นคนเลว ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูและปัจจัยสภาพแวดล้อม ดังคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุเกี่ยวกับมนุษย์ว่า "เรามีส่วนเลวบ้างข้างหัวเขาจงเลือกเอาส่วนที่ดีเขามีอยู่ก็เป็นประโยชน์ต่อโลกบ้างยังนำดูส่วนที่ชั่วอย่าไปรู้ของเขาเลยจะหาคนมีดีโดยส่วนเดียวอย่ามัวเที่ยวค้นหาสหายเอ๋ยเหมือนเที่ยวหาหนวดเต่าตายเปล่าเลยฝึกให้เคยมองแต่ดีมีคุณจริง"

แนวความคิดของมาสโลว์ มาสโลว์ (Dr. Abraham H. Maslow) นักจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยมได้อธิบายเรื่อง ความต้องการของมนุษย์ว่าเป็นลำดับทั้งหมด 5 ชั้น (Five general system of needs) โดยเขียนเป็นรูปพีระมิดแห่งความต้องการไว้แสดงความต้องการขั้นมูลฐานของมนุษย์ (Basic needs) เป็นทฤษฎีการจูงใจ ซึ่งเป็นคนแรกที่ได้เขียนขึ้น เรียกว่า "Maslow's General theory of human mativation" (เสถียร เหลืองอร่าม , 2519 : 325) Maslow กำหนดหลักการว่าบุคคลพยายามสนองความต้องการของตนเพื่อความอยู่รอดและความสำเร็จของชีวิต

Needs หมายถึงความต้องการอันจำเป็นซึ่งชีวิตจะขาดเสียมิได้ ผลจากการศึกษาทราบว่าทุกกริยาทำทางหรืออาการที่มนุษย์แสดงออกมาเป็นรูปของพฤติกรรมนี้ก็เพราะแรงผลักดันจากความต้องการเป็นกำลังสำคัญให้แสดงออกมา ความต้องการอาจเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ที่ได้มาภายหลังและจากสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องเรียนรู้เป็นความต้องการทางชีววิทยา (Biological Needs) ทั้งที่เป็นสิ่งที่แสดงออกมาให้เห็นได้และเป็นสิ่งที่ซ่อนตัวอยู่ ทฤษฎีแห่งการจูงใจของ Maslow กล่าวถึง ความต้องการ (Need) ของมนุษย์ โดยมีสมมุติฐานกล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ดังนี้ (กาญจนา เรืองรจิตปกรณ, 2530 : 227)

1. ความต้องการจำเป็นทางร่างกาย (Physiological Needs) สามารถแยกออกเป็นประเภทหนึ่งต่างหากเป็นเอกเทศจากการจูงใจประเภทอื่นๆ ได้เพราะเป็นความต้องการพื้นฐานที่ทุกคนต้องการเหมือนกัน

2. ความต้องการจำเป็น (Need) ทางกายเป็นความต้องการหลักของทุกคน

3. ความต้องการ (Needs) อย่างอื่นๆ จะอันตรธานไปตราบใดที่ความต้องการมนุษย์ทางกายยังไม่ได้รับการตอบสนองตามความพอใจเพราะยังถูกรอบงำด้วยความจำเป็นทางสรีระอยู่

4. ความต้องการอย่างอื่นที่สูงขึ้นไปจะเริ่มปรากฏเมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการสนองตอบเพียงพอแล้ว ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเข้ามาแทนที่

5. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองเพียงพอแล้ว จะไม่เป็นอุปสรรคต่อความต้องการระดับสูงกว่า ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมนั้นอีกต่อไปและอินทรีย์นั้นจะถูกครอบงำด้วยความต้องการอื่นที่ยังไม่เพียงพอ ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมมนุษย์

6. บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมมนุษย์ ต้องการโลกที่มีแต่ความปลอดภัยมีระเบียบแบบแผนและสามารถพยากรณ์ล่วงหน้าได้

7. คนที่ทำลายความต้องการทางด้านความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หมายถึงคนที่ไม่ต้องการความรักและไม่ชอบการเข้าสังคมเป็นการกระทำของบุคคลที่ปรับตัวเองไม่ได้และเป็นโรคประสาท

8. ทุกๆ คนในสังคมย่อมต้องการและปรารถนาที่จะมีความเป็นอยู่อย่างมั่นคง ได้รับการเคารพ นับถือ ยกย่อง สรรเสริญ ประเมินค่าตน และมีความต้องการความแข็งแกร่ง ความสำเร็จ ฉลาดปราดเปรื่อง ต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียง มีฐานะ มีเกียรติภูมิ มีความสำคัญ และเป็นที่ยอมรับของสังคม

9. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการและความต้องการนี้มีอยู่ตลอดเวลาเป็นกระบวนการที่ไม่มีที่สิ้นสุดเริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นจะเกิดขึ้นมาแทนที่

10. ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับชั้นตามลำดับความสำคัญ (A hierarchy of needs) จากต่ำไปหาสูงกล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับชั้นของมนุษย์แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับ ความคิดสำคัญของทฤษฎีนี้ก็คือ ความต้องการส่วนใหญ่ในระดับที่ต่ำกว่าต้องได้รับการตอบสนองก่อนที่ความต้องการในระดับที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามก็ตีทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าความต้องการมากกว่าหนึ่งระดับไม่อาจเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ความต้องการของมนุษย์เป็น

จุดเริ่มต้นของการงูใจ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีความต้องการไม่สิ้นสุดตั้งแต่เกิดจนตายมนุษย์ทุกคนมีความต้องการตลอดเวลาและจะต้องการมากขึ้นเรื่อยไป ความต้องการของมนุษย์จัดเป็นขั้นตอนตามความสำคัญจากต่ำไปสูง ซึ่งเรียกว่า ความต้องการมูลฐาน 5 ชั้น มาสโลว์จัดลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ไว้อย่างมีระเบียบเรียกว่า Hierarchy of human needs เรียงลำดับชั้นจากต่ำไปสูง ถ้าความต้องการในชั้นแรกๆ ยังไม่ได้รับการตอบสนอง ก็ยังไม่มีความต้องการในชั้นสูงถัดไป ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐานทางสรีระ (Basic physiological needs or Biological Needs, Physical Needs) คือความต้องการบำบัดความหิวกระหาย ต้องการพักผ่อน ต้องการเรื่องกามารมณ์ ต้องการบำบัดความเจ็บปวดและความไม่สมดุลทางร่างกายต่างๆ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs and security) คือ ต้องการความมั่นคง ต้องการการป้องกัน อันตราย ต้องการระเบียบ ต้องการทำนายอนาคต

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs or Social Needs) คือ ต้องการเพื่อน ต้องการผู้ร่วมงาน ต้องการครอบครัว ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ต้องการใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม

4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs, Self-Esteem Needs) คือ ต้องการความนับถือ ต้องการความมั่นคงซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความเห็นของคนโดยทั่วไป ต้องการความพอใจ ชมเชย นิยม ต้องการความมั่นใจในตนเอง ต้องการคุณค่าในตนเอง ต้องการยอมรับตนเอง

5. ความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs, Self-realization , Self-fulfillment Needs) คือต้องการไปให้ถึงความสามารถสูงสุดของตนเอง ต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตน ต้องการทำสิ่งที่เหมาะสมที่สุด ต้องการความมั่งคั่งและขยายความต้องการให้ถึงที่สุด ค้นพบความจริง สร้างสรรค์ความงาม ส่งเสริมความยุติธรรม สร้างระเบียบ

แนวความคิดของเมอร์เรย์ (Murray) เมอร์เรย์มีความคิดเห็นว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นก่อให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้ง ความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคลและบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคมก็ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากสภาพทางร่างกายและสภาพทางจิตใจนั่นเอง ทฤษฎีความต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์สามารถสรุปได้ดังนี้ (โยชิน คันสนยุทธ, 2530 : 36)

1. ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกความก้าวร้าว (Need for Aggression) ความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่อสิ่งขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง มีการต่อสู้ การแค้น การทำร้ายร่างกาย หรือฆ่าฟันกัน เช่น การพุดจากระทบกระแทกกับบุคคลที่ไม่ชอบกัน หรือมีปัญหากัน เป็นต้น

2. ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ (Need for Counteraction) ความต้องการที่จะเอาชนะนี้เป็นความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรค ความล้มเหลวต่างๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้นมา เช่น เมื่อได้รับคำตักเตือนหมีน ผู้ได้รับจะเกิดความพากเพียรพยายามเพื่อเอาชนะคำสบประมาทจนประสบความสำเร็จเป็นต้น

3. ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Need for Abasement) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิจารณ์ หรือยอมรับการถูกลงโทษ เช่น การเผาตัวตายเพื่อประท้วงระบบการปกครอง พันท้ายนรสิงห์ไม่ยอมรับภัยโทษ ต้องการจะรับโทษตามกฎหมายเกณฑ์ เป็นต้น

4. ความต้องการที่จะป้องกันตนเอง (Need for Defendant) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำวิพากษ์วิจารณ์ การดำเนินคดีเดือน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจ พยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตน มีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่างๆ เช่น ให้เหตุผลว่าสอบตกเพราะครูสอนไม่ดี ครู อาจารย์ที่ไม่มีวิญญานครู ซึ่งเกียจ อบรมสั่งสอนศิษย์ หรือประเภท "รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง"

5. ความต้องการเป็นอิสระ (Need for Autonomy) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่ปรารถนาจะเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวางที่ขวางกั้น ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง

6. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) คือความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จจากการศึกษาพบว่า เพศชายจะมีระดับความต้องการความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง

7. ความต้องการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น (Need for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นรักใคร่ต้องการรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นต้องการเอาอกเอาใจ มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูงพยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น

8. ความต้องการความสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่จะแสดง ความสนุกสนานต้องการหัวเราะเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียดมีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลก ขบขัน เช่น มีการพักผ่อนหย่อนใจมีส่วนร่วมในเกมกีฬา เป็นต้น

9. ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น (Need for Rejection) บุคคลมักจะมี ความปรารถนาในการที่จะแยกตนเองออกจากผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกยินดียินร้ายกับบุคคลอื่น ต้องการ เมินเฉยจากผู้อื่น ไม่สนใจผู้อื่น

10. ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (Need for Succorance) ความ ต้องการประเภทนี้จะเป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีความสนใจ เห็นอกเห็นใจ มีความสงสารในตนเอง ต้องการได้รับความช่วยเหลือ การดูแล ให้คำแนะนำดูแลจากบุคคลอื่นนั่นเอง

11. ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น (Need for Nurture) เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมในการทำกิจกรรมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยการให้ความช่วยเหลือให้บุคคลอื่นพ้นจากภัยอันตรายต่างๆ

12. ความต้องการที่จะสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Need for Exhibition) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นได้เห็น ได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจ สนุกสนาน แปลกใจ หรือตกใจในเรื่องราวของตนเอง เช่น เล่าเรื่องตลกขบขัน ให้บุคคลอื่นฟังเพื่อบุคคลอื่นจะเกิดความประทับใจในตนเอง เป็นต้น

13. ความต้องการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น (Need for Dominance) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นมีการกระทำตามคำสั่งหรือความคิด ความต้องการของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าคุณมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

14. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อื่น (Need for Deference) เป็นความต้องการที่ยอมรับนับถือผู้ที่อาวุโสกว่าด้วยความยินดีรวมทั้งนิยมชมชื่นในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับบุคคลดังกล่าวด้วยความยินดี

15. ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกล้มเหลว (Need for Avoidance of Inferiority) ความต้องการจะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอายทั้งหลาย ต้องการหลีกเลี่ยงการดูถูก หรือการกระทำต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความละอายใจ รู้สึกอับอายล้มเหลว พ่ายแพ้

16. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย (Need for Avoidance Harm) ความต้องการนี้เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย ต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

17. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ (Need for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่ม หรือยอมรับคำสั่งหรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่มกฎเกณฑ์เพราะกลัวถูกลงโทษ

18. ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Need for Orderliness) เป็นความต้องการที่จะจัดสิ่งของต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความประณีต งดงาม

19. ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียง เป็นความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงของคนที่อยู่ไว้จนสุดความสามารถ เช่น การไม่ยอมขโมยแม้ว่าตนเองจะหิว หรือไม่ยอมทำความผิด ไม่คัดโกงผู้ใดเพื่อชื่อเสียงวงศ์ตระกูล เป็นต้น

20. ความต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น (Need for Contrariness) เป็นความต้องการที่อยากจะทำอะไร น่านิยม ไม่เหมือนใคร

แนวคิดของ Beach (Beach, 1970 อ้างใน กฤษณา ศักดิ์ศรี, 2534 : 447)ความต้องการตามหลักพุทธศาสนา

ในทางพุทธศาสนา กล่าวถึง ความต้องการของมนุษย์ หรือความอยากซึ่งเรียกว่ากิเลส มีอยู่ 3 อย่าง คือ (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต , 2538: 67 - 70)

1. กามตัณหา คือ ความอยากในกามคุณทั้ง 5 คือ ความอยากหรือปรารถนาในสิ่งน่ารักใคร่พอใจซึ่งอาจเป็น รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มิใช่หมายถึงความต้องการทางเพศเพียงอย่างเดียวอย่างเช่นที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกัน

2. ภวตัณหา คือ ความอยากมี อยากเป็น อยากได้

3. วิภวตัณหา คือ ความไม่อยากมี ไม่อยากเป็น ไม่อยากได้ กล่าวไว้เช่นนี้เมื่อเทียบกับหลักธรรมของพุทธศาสนาเปรียบได้กับอิฐารมณ 4 คือ (เสถียร เหลืองอร่าม, 2519 : 21)

ลาภ   ซึ่งได้แก่ทรัพย์ ศฤงคาร(สิ่งที่ทำให้เกิดความรัก, ความใคร่) เงินทอง
ยศ   ได้แก่ ตำแหน่ง เหยียดตรา ปริญญา วิทยฐานะ
สรรเสริญ   ได้แก่ ความเคารพ นับถือจากผู้อื่น
ความสุข   ทั้งในร่างกายและจิตใจ

ความต้องการที่เหมือนกันของมนุษย์ (กฤษณา ศักดิ์ศรี , 2534 : 219 - 220)

มนุษย์มีความต้องการมากมายหลายอย่างแต่ในแง่ของความสัมพันธ์มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานที่เหมือนกันทุกคนก็คือ

1. ความรู้สึก "เป็นคนสำคัญ" ฉะนั้นจึงทำให้ผู้อื่นรู้สึกว่าเขาเป็นคนสำคัญยกให้เขาเป็นคนสำคัญ เช่น การใส่ใจกับผู้อื่น จำชื่อเพื่อนได้ มีของมาฝาก ขอรับคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือ

2. มนุษย์มีความต้องการอีกอย่างหนึ่ง คือ "ความยกย่องหรือชื่นชม" ดังนั้นควรฝึกหัดยกย่องผู้อื่นเป็นประจำทุกครั้งที่เห็นใครกระทำความดีๆ หรือ มีความคิดดีๆ แต่ควรระวัง ทำด้วยความจริงใจ ไม่เสแสร้งแกล้งทำ

3. อยากให้คนอื่น "รัก" และ "ชอบ" ตน ยิ่งคนรักยิ่งชอบมากเท่าไร ยิ่งปลอบปลื้มใจมากขึ้นเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงควรทำให้เขาเกิดความรู้สึกนี้ให้มากขึ้น

4. มนุษย์ทุกคนอยากสบายแต่ "ขี้เกียจ" และต้องการแนวร่วมคือ คน "ขี้เกียจ" เหมือนเขาจึงบอกว่าท่านขี้เกียจมากกว่าเขาเสียอีกเขาจะอุ่นใจขึ้นและคบท่านได้อีกนาน แต่อย่าไปบอกว่าท่านขยันกว่าเขาก็แล้วกันทำให้เขามีความหวังและรู้สึกว่ายังมีคนสู้เขาไม่ได้อีกมากมาย เขาจะอยู่ในโลกนี้อย่างเป็นสุขและรักท่านขึ้นอีกหลายเท่า มนุษย์อยากได้สิ่งสี่นี้มนุษย์ต่อสู้ ตัณรน ลงทุน ทำงานหนัก เล่นการพนัน เป็นโจร ปล้นฆ่า ก็เพื่อชีวิตจะได้รับสิ่งทั้งสี่นี้เท่านั้น แม้ว่ามนุษย์จะมีความต้องการอื่นอีกมากมายแต่ความปรารถนาทั้งสี่ประการดังกล่าวเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการมากในการติดต่อสัมพันธ์กัน

นอกจากนั้นแล้วมนุษย์ยังต้องการสิ่งอื่นๆ อีกมากมายได้แก่ ความสุข มนุษย์ทุกคนล้วนแล้วแต่ต้องการความสุข ไม่อยากพบกับความทุกข์ ถ้าไม่อยากพบกับความทุกข์ จะทำอย่างไรดีล่ะ? พระพุทธเจ้าทรงกล่าวว่า "เว้นเหตุแห่งทุกข์ย่อมมีสุขในที่ทั้งปวง" คำถามต่อมาแล้วอะไรจะเป็นเหตุแห่งทุกข์? จะรู้ได้อย่างไร? คำตอบคือต้องมีปัญญา คิด ไตร่ตรองให้รอบคอบในทุกๆ เรื่อง มีสติที่ระลึกอยู่ตลอดเวลาว่าจะทำอะไรและที่เราจะทำนั้นก่อให้เกิดผลใดบ้าง เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่น เรียกว่า พิจารณาให้ถ่องแท้แน่ใจเสียก่อนจึงจะลงมือกระทำหรือปฏิบัติ ซึ่งต้องอยู่บนพื้นฐานของ "ความถูกต้อง ความดีงาม ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่คนอื่น" นั่นแหละจึงจะเป็นความสุขที่เป็นความสุขจริงๆ ไม่ใช่เป็นความสุขที่นำความทุกข์มาให้เราภายหลัง

เมื่อทราบแล้วว่า มนุษย์ส่วนใหญ่มีความต้องการสิ่งใดบ้าง ย่อมช่วยให้เราพอใจจะเห็นแนวทางในการตอบสนองความต้องการดังกล่าวของมนุษย์ที่เราติดต่อ โดยมุ่งหวังให้เกิดความรู้สึกนึกรักใคร่ พึงพอใจต่อกัน อันจะนำไปสู่มนุษยสัมพันธ์ที่ดีและยาวนาน

แนวทางการศึกษาธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์เพื่อมนุษยสัมพันธ์

1. ศึกษาตนเอง
2. ต้องศึกษาผู้ที่เราต้องการศึกษาและต้องรู้จักธรรมชาติของมนุษย์
3. ยอมรับความจริงที่ว่า "มนุษย์แตกต่างกัน"
4. ตอบสนองความต้องการของมนุษย์นั้นโดยยึดหลักที่ว่า "มนุษย์แตกต่างกัน" ซึ่งอยู่บนฐานรากของความถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นมนุษย์แต่ละคนจึงมีความสามารถในการรับรู้ ตีความและตอบสนองแตกต่างกัน

แนวความคิดของ ริเรอรอง รัตนีโลสกุล (2540: 44-46) กล่าวถึง "การตอบสนองความต้องการของมนุษย์โดยใช้หลักที่ว่า เมื่อเราต้องการสิ่งใดผู้อื่นก็ต้องการสิ่งนั้นเช่นกัน ส่วนความต้องการด้านจิตใจให้ยึดหลักที่ว่า จงเอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1. พยายามชอบและให้ความสนใจกับบุคคลทั่วไป
2. มองโลกแง่ดีและมีอารมณ์ขัน
3. รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
4. แสดงความเป็นกันเองและให้ความช่วยเหลือกับบุคคลทั่วไป
5. รู้จักทักทายปราศรัยกับบุคคลทั่วไปและเรียกชื่อคนให้ถูกต้อง
6. ยิ้มแย้มแจ่มใสกับคนทั่วไปเป็นปกตินิสัย
7. มีความจริงใจ ไม่เสแสร้ง
8. รับฟังความคิดเห็นและให้การยอมรับนับถือผู้อื่น
9. มีความอดทน อดกลั้น มีความมั่นคงในอารมณ์และรู้จักกาลเทศะ
10. รู้จักเหตุผลและประมาณกาล

ดังกล่าวมาแล้วว่าเรื่องของมนุษยสัมพันธ์เป็นศาสตร์และศิลป์ นับถือเป็นการนำความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้กับตนเองในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งหาได้เป็นกฎเกณฑ์ตายตัวไม่และไม่สามารถกำหนดได้ว่าแต่ละคนจะต้องมีประพฤติกรรมหรือการกระทำแค่ไหน อย่างไร จึงจะเป็นที่ รักใคร่ ชอบพอของผู้อื่น ดังนั้นจึงไม่สามารถระบุชัดเจนลงไปได้ว่า "คุณจะต้องทำอะไรจึงจะชนะใจผู้อื่นทำได้แต่เพียงให้แนวทางและหลักการกว้างๆ สำหรับนำไปประยุกต์ใช้ด้วยตนเอง" กล่าวคือ

แนวทางสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น

1. ต้องรู้จักสังเกต ใส่ใจต่อผู้อื่นว่าเขามีความต้องการสิ่งใด สิ่งใดที่เขาชอบ เพื่อที่เราจะได้ตอบสนองในสิ่งที่เราต้องการได้อย่างถูกต้องและพึงพอใจและรู้จักสังเกตความเปลี่ยนแปลง

2. พยายามสร้างทัศนคติที่ดีในการคบหากับผู้อื่น เริ่มที่สร้างความรู้สึกรัก "ชอบ" ผู้อื่นก่อนเพราะการที่เรามีความคิด ความรู้สึกที่ดีต่อใครแล้วความคิดและการปฏิบัติต่อกันก็มักจะมีแนวโน้มดีตามไปด้วย โดยยึดหลักที่ว่า "อกเขา....อกเรา" สิ่งใดที่เราชอบผู้อื่นก็มักจะชอบ และสิ่งใดที่เราไม่ชอบคนอื่นก็มักจะไม่ชอบเช่นกัน ยกเว้น คนพวกที่เราเรียกว่า "ขวางโลก" คนพวกนี้จะพยายามทำอะไรผิดแผกและแตกต่างผู้อื่นเสมอและสุดท้ายก็นำความเดือดร้อน ยุ่งยากมาสู่ชีวิตตนเอง

3. พยายามทำให้ผู้อื่นรู้สึกว่าคุณ "เขาเป็นบุคคลสำคัญ" ซึ่งมีวิธีการมากมาย ได้แก่

ท การฝึกจำชื่อ และรายละเอียดผู้ที่เรติดต่อด้วยได้อย่างถูกต้อง โดยการจดบันทึกหรือสร้างภาพเชื่อมโยงกับสิ่ง/คน/เหตุการณ์ที่เราคุ้นเคย

ท มีความสม่ำเสมอให้ความเอาใจใส่ต่อบุคคลที่เราติดต่อด้วยพร้อมทั้งบุคคลใกล้ชิดของเขา

ท รู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ท รับฟังความคิดเห็นและให้การยอมรับเขาอย่างไม่มีเงื่อนไข

ท ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีความจริงใจเป็นมิตร

ท ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มใจและกระตือรือร้น

4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

5. มีใจกว้าง มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นและให้การยอมรับผู้อื่น

6. ไม่นึกถึงแต่ประโยชน์ของตนแต่ฝ่ายเดียว คำนึงถึงผู้อื่นสังคมโดยรวม

7. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ คือ สามารถควบคุมอารมณ์ ความคิดความรู้สึกและความต้องการของตนเองได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัน เวลา สถานที่ บุคคลและเหตุการณ์

8. มีความอดทน อดกลั้น

9. ยึดหลักธรรมที่ว่า "สังคหวัตถุ 4" ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยยึดเหนี่ยวใจบุคคล ประกอบด้วยทาน การให้ ปิยวาจา คือ วาจาอันเป็นที่รัก อุดมจริยา คือ ประพฤติตนในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และสมานัตตา คือ การวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย มีความสม่ำเสมอ

ในการสร้างมนุษย์สัมพันธ์กับผู้อื่นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องรู้จัก"มนุษย์" คนที่เราจะต้องรู้จักด้วยให้ดีเสียก่อน ว่ามนุษย์นั้นมีลักษณะธรรมชาติและความต้องการเป็นอย่างไร เพื่อที่จะทำให้เราสามารถรู้ เข้าใจถึงตัวมนุษย์คนนั้นๆ อย่างแท้จริง และสามารถตอบสนองความต้องการของเขาทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดของเขาได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้เขารู้สึกชอบพอและพึงพอใจเราอันจะนำไปสู่การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

เมื่อได้ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับด้านการจัดการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการสร้างแบบสอบถามที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลดังกล่าวแบ่งออกได้เป็น 7 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาจารย์ ขวัญนภา สุขคร ปี 2551 ได้นำเสนองานวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปางการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตใน 4 ด้าน คือ 1. ด้านการเรียนการสอน 2. ด้านอาคารสถานที่ 3. ด้านกลุ่มเพื่อน และ 4. ด้านกิจกรรมนักศึกษา จำแนกตามเพศ คณะและภูมิภาค ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 ปีการศึกษา 2549 ในคณะวิทยาการจัดการและคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามชนิดปลายเปิด ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบของเซฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามีความคาดหวังก่อนเข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ใน 4 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านกิจกรรมนักศึกษาและด้านอาคารสถานที่ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความคาดหวังต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตสูงสุดในแต่ละด้านคือ 1. ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่เรื่อง มหาวิทยาลัยมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการศึกษา 2. ด้านการจัดการ

เรียนการสอน ได้แก่ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน 3. ด้านกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา และ 4. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ได้แก่ เรื่อง การให้ความเคารพต่อครู อาจารย์

2. นักศึกษามีความพึงพอใจภายหลังเข้ารับการศึกษาของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ใน 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนักศึกษาและด้านอาคารสถานที่ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตสูงสุดในแต่ละด้านคือ 1. ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ เรื่อง มหาวิทยาลัยมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการศึกษา 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน 3. ด้านกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ เรื่อง กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการศึกษาและ 4. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ได้แก่ เรื่อง การให้ความเคารพต่อครู อาจารย์

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาในภาพรวม พบว่าความคาดหวังมีมากกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาในทุกด้าน

นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตใน 4 ด้านโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการและนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตใน 4 ด้านโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

นักศึกษาที่มีสถานที่พักอาศัยที่บ้านของตนเอง บ้านญาติและหอหรือบ้านเช่ามีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ใน 4 ด้านโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คณาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา ตามความคิดเห็นของคณาจารย์และนิสิตโดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิธีการดำเนินการวิจัยใช้การสำรวจข้อมูลและการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลและการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจข้อมูล ได้แก่ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 300 คน ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

และนิติตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีการศึกษา 2546 จำนวน 2,000 คน ได้จากการสุ่มแบบสัดส่วน (Quota Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำ Focus Group ได้แก่คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยบูรพา 45 คน และนิติตระดับปริญญาตรีภาคปกติของ มหาวิทยาลัยบูรพา 45 คน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา

คณาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีการจัดทำประมวลการสอนครบทุกวิชา ใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากที่สุด พฤติกรรมการสอนของคณาจารย์อยู่ในระดับดีมากที่สุดกับผิชอบคาบสอนครบถ้วน มีการใช้สื่อการสอนสม่ำเสมอ วัดและประเมินผลโดยเน้นเนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนรู้ มีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนนิติตมีความคิดเห็นว่ วิธีสอนที่คณาจารย์ใช้มากที่สุดได้แก่ การสอนแบบบรรยาย พฤติกรรมการสอนของคณาจารย์ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีการใช้สื่อการสอนสม่ำเสมอ และมีการวัดประเมินผลการเรียนโดยเน้นการวัดเนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบมากที่สุด

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา

คณาจารย์มีความคิดเห็นว่ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่พบมากที่สุด ได้แก่ ไม่มีเวลาเตรียมการสอน เนื่องจากภาระงานสอนและงานอื่นๆ มากเกินไป นิติตไม่มีความพร้อม ขาดความมุ่งมั่นในการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ขาดความอดทน ขาดระเบียบวินัยไม่กล้าแสดงออก ไม่ตรงต่อเวลา พื้นฐานไม่ดี อุปกรณ์การสอนประจำห้องเรียนไม่เพียงพอจำนวนนิติตในชั้นเรียนมากเกินไป ทำให้การวัดและประเมินผลทำยาก และไม่มีเวลาปรับปรุงการสอนเนื่องจากภาระงานสอนมาก ส่วนนิติตมีความคิดเห็นว่ ปัญหาการดำเนินการสอนที่พบมากที่สุด ได้แก่ อาจารย์ขาดเทคนิคการสอน ขาดกิจกรรมการปฏิบัติ เน้นการบรรยายมากเกินไป อธิบายไม่ชัดเจน การใช้แผ่นโปร่งใสของอาจารย์ ตัวหนังสือเล็กมองไม่ค่อยเห็นไม่ค่อยเห็นเปลี่ยนแผ่นโปร่งใสเร็วเกินไป เครื่องฉายไม่มีคุณภาพ ไม่มีการวัดและประเมินผลความจำมากกว่าการนำไปใช้และข้อสอบยากเกินไป

3. ความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา

คณาจารย์ต้องการได้รับการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ในเรื่องต่อไปนี้เป็นคือ รูปแบบและเทคนิคการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ช่วงเวลา 3-5 วัน ณ สถานที่ภายในมหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนนิติตต้องการให้คณาจารย์เตรียมการสอนล่วงหน้าและเข้าสอนให้ตรงเวลา สอนให้สนุกสนาน น่าเบื่อหน่าย ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ วัดและประเมินผลเป็นระยะสม่ำเสมอเพื่อพัฒนานิติต และปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ

อาจารย์ทศพร แสงสว่าง ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้ทำวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาของ 3 ทฤษฎี กายเย่ คอนสตรัคทีวิซึ่ม และคอนสตรัคชันนิซึ่มงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagne, Constructivism และ Constructionism กลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้คัดเลือกโดยใช้วิธีเดลฟาย ประกอบไปด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมจำนวน 17 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอน สาขาจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกที่มีประสบการณ์จำนวนไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป และ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีจำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม มัธยฐาน และพิสัยอินเตอร์ควอร์ไทล์ ผลการวิจัยพบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้สามารถเปรียบเทียบได้ในด้าน หลักการ ขั้นตอนการสอนและการเรียนรู้ องค์ประกอบและรูปแบบ ทฤษฎีกายเย่' ทฤษฎีคอนสตรัคทีวิซึ่ม และทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึ่ม เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถเข้าใจเนื้อหาได้รวดเร็วและยั่งยืน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการปฏิรูปการศึกษา ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ ความสามารถ และมีศักยภาพในการพัฒนาสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศ ในโลกยุคเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องใช้ความรู้เป็นพื้นฐาน (Knowledge – based Economy) นั้นได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อแสวงหาความรู้ของผู้เรียน ดังบัญญัติไว้ใน มาตรา 66 หมวด 9 ว่า “ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้” เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสวงหาความรู้

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagne, Constructivism และ Constructionism

ผู้สอนและผู้ฝึกอบรมสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการถ่ายทอดรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีทางจิตวิทยา ผ่านสื่อเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้สร้างสรรค์ความคิดทางปัญญาด้วยตนเอง

นายนิวัติ ภิรมย์สุข (ปี 2549) ได้ทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาครูผู้สอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษา ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ในอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1). พัฒนาครูผู้สอนในการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน 2). เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษา ก่อนและหลังการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนประเภทวิชาอุตสาหกรรม ในอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี จำนวน 42 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เอกสารสำเนาแบบรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน นักศึกษารายวิชา แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียนนักศึกษา แบบสอบถามความต้องการของครูผู้สอนในการพัฒนาแบบประเมินความสามารถในการเขียนโครงการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนประเภทวิชาอุตสาหกรรม ในอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี นำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการพัฒนาการอบรมทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียน และครูผู้สอนได้เสนอความคิดเห็นว่า การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูผู้สอนอย่างเป็นระบบ ช่วยทำให้ครูผู้สอนสามารถแก้ไขปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนนำไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังทำให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนระหว่างครูผู้สอนต่อครูผู้สอน ครูผู้สอนต่อนักเรียนนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษาประเภทวิชาอุตสาหกรรมก่อนและหลังที่ครูผู้สอนทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกัน ดังนี้

2.1 ก่อนครูผู้สอนเข้ารับการพัฒนาการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน จำนวนนักเรียน นักศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำ-พอใช้ มากกว่า เมื่อครูผู้สอนเข้ารับการพัฒนาการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนแล้วจำนวนนักเรียนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำ-พอใช้ ลดลง

2.2 ก่อนครูผู้สอนเข้ารับการพัฒนาการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน จำนวนนักเรียนนักศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้-ดีเยี่ยม น้อยกว่า เมื่อครูผู้สอนเข้ารับการพัฒนาการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนแล้วจำนวนนักเรียนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้-ดีเยี่ยม มากขึ้น

งานวิจัย เรื่องการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาครูผู้สอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษา ประเภทวิชาอุตสาหกรรมในอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

และขอเลื่อนวิทยฐานะตามเกณฑ์ ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด

นางสาวจันทร์กานต์ ล้อประเสริฐพร ได้ทำวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและอัตโนทัศน์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามงานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการ ความคาดหวังและอัตโนทัศน์ ของนิสิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ระบบปกติและระบบ พิเศษของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งจะนำมาซึ่งการพัฒนาประเทศ โดยประชากรที่ศึกษา เป็น นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหาสารคามระบบปกติ และระบบพิเศษ จำนวน 2,910 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระบบปกติและระบบ พิเศษ จำนวน 467 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. นิสิตระดับปริญญาตรีทุกระบบ นิสิตระดับปริญญาโทโดยรวม และนิสิตระดับ ปริญญาโททุกระบบมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยนิสิตระดับปริญญาตรีระบบปกติ และ ระบบพิเศษ และนิสิตระดับปริญญาโท ระบบพิเศษ มีความต้องการความรักและเป็นเจ้าของสูง ที่สุด นิสิตระดับปริญญาโท ระบบปกติ มีความต้องการที่จะเข้าใจตนเองสูงที่สุด นิสิตระดับ ปริญญาตรีทุกระบบ นิสิตระดับปริญญาโท โดยรวม และนิสิตระดับปริญญาโททุกระบบมีความ คาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยนิสิตปริญญาทุกลุ่มมีความคาดหวังด้านครอบครัวสูงที่สุด และมี ความคาดหวังด้านอาชีพการงานต่ำที่สุด ยกเว้นนิสิตระดับปริญญาโท ระบบพิเศษมีความ คาดหวังด้านการเรียนต่ำที่สุด นิสิตระดับปริญญาตรีทุกระบบ นิสิตระดับปริญญาโทโดยรวม และนิสิตระดับปริญญาโททุกระบบมีอัตโนทัศน์ด้านการเรียนและอารมณ์ในระดับเป็นจริงมาก และด้านความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นนิสิตระดับปริญญาโท ระบบพิเศษมีอัตโน ทัศน์ด้านอารมณ์ในระดับปานกลาง โดยนิสิตทุกลุ่มมีอัตโนทัศน์สูงที่สุดในด้านการเรียน และ ต่ำที่สุดในด้านความสัมพันธ์

2. นิสิตระดับปริญญาตรี ระบบปกติ มีความต้องการความปลอดภัย ความ ต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ และความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง มีความ คาดหวังในครอบครัว และความคาดหวังในการศึกษา และมีอัตโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ มากกว่านิสิตระดับปริญญาตรีระบบพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นิสิตระดับปริญญาโท ระบบปกติ มีความต้องการด้านกายภาพน้อยกว่า แต่มี ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง มีอัตโนทัศน์ด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้าน ความสัมพันธ์มากกว่านิสิตระดับปริญญาโท ระบบพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษา พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะทำการศึกษาในด้านอาคาร สถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านวิธีการสอน และผลที่ได้รับนักศึกษา มี ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะ
อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นการวิจัย
เชิงพรรณนา (Prescriptive Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรของนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบ
แฟชั่นทุกสาขาวิชา จำนวน 400 คน ในปีการศึกษา 2551 และแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและ
ออกแบบแฟชั่น ประกอบด้วย เพศ ชั้นปีที่ศึกษา อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. สภาพปัญหาปัจจุบัน ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้าน
การวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และด้าน
โสตทัศนูปกรณ์และบริการ ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

2. ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ
และออกแบบแฟชั่น ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้าน
การจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ประกอบด้วย เพศ
ชั้นปีที่ศึกษา อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นเป็น
แบบสอบถามสำรวจ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาปัจจุบันของนักศึกษาที่มีต่อการ
จัดการศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scales) ของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย
น้อยที่สุด ข้อคำถามมีจำนวน 59 ข้อ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ

1. ด้านผู้สอน (โดยรวม)	9 ข้อ
2. ด้านเนื้อหา	6 ข้อ
3. ด้านวิธีการสอน	8 ข้อ
4. ด้านการวัดและประเมินผล	6 ข้อ
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน	8 ข้อ
6. ด้านอาคารสถานที่	15 ข้อ
7. ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ	7 ข้อ

และแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Opened Questionnaire) ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา และวิธีการสร้างเครื่องมือ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานอันเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือตามขอบเขตเนื้อหา

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ

3. นำแบบสอบถามที่ได้ไปตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4. ปรับปรุงแก้ไขจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การทดลองใช้แบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 30 คน เมื่อนำข้อมูลที่ทดลองใช้ไปตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Packages for the Social Sciences)

ช่วยในการวิเคราะห์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.932 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงจึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการนำไปเก็บข้อมูล

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

1. ขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าห้อง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ไปเก็บข้อมูลจากนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาแยกตามชั้นปีที่ศึกษาอยู่ โดยนัดหมายมารับคืนภายใน 1 สัปดาห์
3. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืน

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาที่ศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบค่าที กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (T-Test Pependent)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าความถี่ และร้อยละในการตรวจสอบข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
2. หาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การแปลผลดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	หมายถึง	5	คะแนน
มาก	หมายถึง	4	คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง	3	คะแนน
น้อย	หมายถึง	2	คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลคะแนนเฉลี่ยแบบสอบถามโดยใช้แบ่งคะแนนออกเป็น 5 ช่วง ด้วยวิธีการของ เบสท์ (Best:1997 174:ช่วงในบุศรม คริสสะอาด. 2541) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง นักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะ
อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นอยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง นักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะ
อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นอยู่ในระดับ **น้อย**

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง นักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะ
อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นอยู่ในระดับ **ปานกลาง**

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง นักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะ
อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นอยู่ในระดับ **มาก**

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง นักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะ
อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นอยู่ในระดับ **มากที่สุด**

3. ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบที (T-Test) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของ
นักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ในด้านผู้สอน
ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคาร
สถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ

4. ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ตามแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่ง
ทอและออกแบบแฟชั่น ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้าน
การจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ โดยจำแนก
ตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา

5. เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยการนำไปวิเคราะห์ตามวิธีของ Scheffé
เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและ
ออกแบบแฟชั่น ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการ
จัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ โดยจำแนกตามตัว
แปรชั้นปีที่ศึกษา อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา

6. นำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น (คำถามปลายเปิด) มาวิเคราะห์โดยการนำมาจัด
ระเบียบในลักษณะความถี่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาของคณะอุตสาหกรรมสิ่ง
ทอและออกแบบแฟชั่น ตามความคิดของนักศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ปีการศึกษา 2551 ประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นทุกสาขาวิชา จำนวน 400 คน ได้รับผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ด้านที่เกี่ยวกับปัญหาของนักศึกษาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการ

ตอนที่ 3 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ด้านที่เกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Opened Questionnaire) เป็นข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นมาวิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบ ในลักษณะความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาต่อการจัดการศึกษาของคณะ อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นตามข้อสมมุติฐานของตัวแปรต้น ดังรายละเอียด

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ของนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ข้อมูลนักศึกษาผู้รับการประเมิน	จำนวนนักศึกษา	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	108	27.00
หญิง	292	73.00
รวม	400	100
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
ปีที่ 1	100	25.00
ปีที่ 2	92	23.00
ปีที่ 3	103	25.75
ปีที่ 4	105	26.25
รวม	400	100
3. อายุ		
ต่ำกว่า 18 ปี	20	5
18-20 ปี	175	43.75
21-ปีขึ้นไป	205	51.25
รวม	400	100
4. สาขาวิชาที่ศึกษา		
สาขาวิชาเทคโนโลยีเคมีสิ่งทอ	68	17.00
สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ	147	36.80
สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	83	20.80
สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้า	102	25.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นทุกสาขาวิชา ที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 73 และเป็นเพศชาย จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27

เมื่อแยกตามตัวแปร ชั้นปีที่ศึกษาพบว่า นักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ที่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 มีมากที่สุด โดยมีจำนวนนักศึกษา 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 รองลงมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 ชั้นปีที่ 1 จำนวนนักศึกษา 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ตามลำดับ

เมื่อแยกตามตัวแปรอายุนักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นพบว่า นักศึกษาที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป มีมากที่สุด โดยมีจำนวนนักศึกษา 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.25 รองลงมาคือนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18-20 ปี จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80 อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5

เมื่อแยกตามตัวแปรสาขาวิชาที่ศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นในปัจจุบันพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ มีมากที่สุด โดยมีจำนวนนักศึกษา 147 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80 รองลงมาคือนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้า จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ จำนวน 83 คิดเป็นร้อยละ 20.80 และสาขาวิชาเทคโนโลยีเคมีสิ่งทอ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านผู้สอน

ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านผู้สอน			
1. มีความรู้ ความสามารถตรงตามรายวิชาที่สอน	3.82	.65	มาก
2. มีความสามารถในการสอน	3.81	.67	มาก
3. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม	3.83	.65	มาก
4. มีความรับผิดชอบต่อนักศึกษา	3.88	.70	มาก
5. มีความรัก และเข้าใจนักศึกษา	3.70	.80	มาก
6. มีความตรงต่อเวลา	3.81	.73	มาก
7. มีเวลาให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำแนะนำ	3.69	.78	มาก
8. มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษา	3.90	.82	มาก
9. มีการเตรียมการสอนที่ดี	3.85	.73	มาก
รวม	3.80	0.55	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีผู้สอนที่มีลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.80$ และ S.D. = 0.55 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการจากผลการประเมินของนักศึกษาด้านผู้สอนพบว่า ผู้สอนมีลักษณะที่พึงประสงค์มาก ได้แก่ มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษา $\bar{X} = 3.90$ รองลงมาได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อนักศึกษา $\bar{X} = 3.88$ และน้อยที่สุด ได้แก่ มีเวลาให้กับนักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำแนะนำ $\bar{X} = 3.69$

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านเนื้อหา

ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2. ด้านเนื้อหา			
1. มีเนื้อหาที่ซ้ำซ้อน	3.36	.77	ปานกลาง
2. มีความเป็นไปได้ที่จะนำมาใช้ในชีวิตจริง	3.85	.76	มาก
3. มีประโยชน์	4.01	.72	มาก
4. มีความครบถ้วน และครอบคลุม	3.71	.73	มาก
5. มีความทันสมัย	3.63	.75	มาก
6. มีความยากและเหมาะสมกับระดับการศึกษา	3.90	2.13	มาก
รวม	3.74	0.63	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีเนื้อหาที่ครบถ้วนและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X} = 3.74$ และ S.D. = 0.63 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการจากผลการประเมินของนักศึกษาด้านเนื้อหาพบว่า มีเนื้อหาที่ครบถ้วนและเหมาะสมมากที่สุดได้แก่ มีประโยชน์ โดยมีค่า $\bar{X} = 4.01$ รองลงมาได้แก่ มีความยากเหมาะสมกับระดับการศึกษา โดยมีค่า $\bar{X} = 3.90$ และน้อยที่สุดได้แก่ มีเนื้อหาที่ซ้ำซ้อน โดยมีค่า $\bar{X} = 3.36$

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านวิธีสอน

ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. ด้านวิธีสอน			
1. เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.84	.74	มาก
2. เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติในสิ่งที่เรียน	4.01	1.63	มาก
3. ช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนช้า และมีปัญหา รวมทั้งส่งเสริมนักศึกษาที่เรียนดี	3.70	.81	มาก
4. มีการฝึกให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	3.82	.77	มาก
5. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนนักศึกษา และอาจารย์	3.76	.77	มาก
6. ใช้สื่อประกอบการสอน	4.15	3.03	มาก
7. กระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน	3.62	.78	มาก
8. ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา	3.63	.74	มาก
รวม	3.81	0.67	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีวิธีการสอนแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X} = 3.81$ และ S.D. = 0.67 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการจากผลการประเมินของนักศึกษาด้านวิธีสอนพบว่า วิธีการสอนแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุดได้แก่ ใช้สื่อประกอบการสอน โดยมีค่า $\bar{X} = 4.15$ รองลงมาได้แก่ เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติในสิ่งที่เรียน โดยมีค่า $\bar{X} = 4.01$ และน้อยที่สุดได้แก่ กระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน โดยมีค่า $\bar{X} = 3.62$

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ด้านการวัดและประเมินผล			
1. มีเกณฑ์ในการวัดผลที่ชัดเจน	3.66	.74	มาก
2. ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดผล	3.51	.78	มาก
3. มีการวัดผลตรงตามเนื้อหาที่เรียน	3.72	.74	มาก
4. ใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดผล	3.60	.75	มาก
5. มีการวัดผลบ่อยครั้ง	3.54	.75	มาก
6. มีการชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงตนเองภายหลังจากการวัดผลทุกครั้ง	3.64	.74	มาก
รวม	3.61	0.57	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X} = 3.61$ และ S.D. = 0.57 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการจากการประเมินของนักศึกษาด้านการวัดและประเมินผล พบว่าการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐานมากที่สุด ได้แก่ มีการวัดผลตรงตามเนื้อหาที่เรียน โดยมีค่า $\bar{X} = 3.72$ รองลงมาได้แก่ มีเกณฑ์ในการวัดผลที่ชัดเจน โดยมีค่า $\bar{X} = 3.66$ และน้อยที่สุดได้แก่ ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดผล โดยมีค่า $\bar{X} = 3.51$

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน			
1. จำนวนหน่วยกิต เพียงพอและเหมาะสม	3.70	.70	มาก
2. มีการแนะแนวหรือปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนการลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาค	3.43	.87	ปานกลาง
3. มีขั้นตอนการลงทะเบียนที่เหมาะสม	3.52	.79	มาก
4. มีการจัดตารางสอนในแต่ละภาคการศึกษาที่เหมาะสม	3.42	.91	ปานกลาง
5. มีการจัดลำดับก่อนหลังของรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษาเป็นอย่างดี	3.46	.85	ปานกลาง
6. มีการจัดการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน	3.29	.92	ปานกลาง
7. มีกิจกรรมร่วมกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานอื่น	3.35	.95	ปานกลาง
8. มีการฝึกงานที่เหมาะสม	3.63	.85	มาก
รวม	3.48	.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีการจัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรที่ได้มาตรฐานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า $\bar{X} = 3.48$ และ S.D. = 0.65 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการจากผลการประเมินของนักศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า การจัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรที่ได้มาตรฐานมากที่สุด ได้แก่ มีจำนวนหน่วยกิตเพียงพอและเหมาะสม โดยมีค่า $\bar{X} = 3.70$ รองลงมาได้แก่ มีการฝึกงานที่เหมาะสม โดยมีค่า $\bar{X} = 3.63$ และน้อยที่สุดได้แก่ มีการจัดการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน โดยมีค่า $\bar{X} = 3.29$

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านอาคารสถานที่

ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. ด้านอาคารสถานที่			
1. มีอาคารเรียนเพียงพอ และเหมาะสม	3.21	1.34	ปานกลาง
2. มีห้องเรียนเพียงพอ และเหมาะสม	3.22	.93	ปานกลาง
3. มีห้องปฏิบัติการเพียงพอ และเหมาะสม	3.15	1.00	ปานกลาง
4. มีห้องคอมพิวเตอร์เพียงพอ และเหมาะสม	2.97	1.05	ปานกลาง
5. มีโรงประลอง/โรงฝึกงานเพียงพอ และเหมาะสม	3.02	2.34	ปานกลาง
6. มีห้องน้ำเพียงพอ และสะอาด	2.52	1.54	ปานกลาง
7. มีห้องสมุดเพียงพอ และเหมาะสม	2.57	1.02	ปานกลาง
8. มีโรงอาหารที่ดี และสะอาด	2.51	1.01	ปานกลาง
9. มีสนามกีฬาเพียงพอ และเหมาะสม	2.27	1.03	น้อย
10. มีที่อ่านหนังสือ และนั่งพักผ่อนเพียงพอ และสะดวกสบาย	2.35	1.01	น้อย
11. มีห้องแนะแนวเพียงพอ และเหมาะสม	2.49	1.01	น้อย
12. มีห้องพยาบาลเพียงพอ และเหมาะสม	2.62	1.03	ปานกลาง
13. มีโรงยิมเพียงพอ และเหมาะสม	2.04	1.09	น้อย
14. มีห้องกิจการนักศึกษาเพียงพอ และเหมาะสม	2.51	1.10	ปานกลาง
รวม	2.68	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีอาคารสถานที่เพียงพอและเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่า $\bar{X} = 2.68$ และ S.D. = 0.81 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการจากผลการประเมินของนักศึกษาด้านอาคารสถานที่ พบว่าอาคารสถานที่เพียงพอและเหมาะสม มากที่สุด ได้แก่ มีห้องเรียนเพียงพอและเหมาะสม โดยมีค่า $\bar{X} = 3.22$ รองลงมาได้แก่ มีอาคารเรียนเพียงพอและเหมาะสม โดยมีค่า $\bar{X} = 3.21$ และน้อยที่สุดได้แก่ มีโรงยิมเพียงพอ และเหมาะสม โดยมีค่า $\bar{X} = 2.04$

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา
ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ

ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7. ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ			
1. มีโสตทัศนูปกรณ์ (เช่น เครื่องฉายภาพข้าม ศีรษะ หุ่นจำลอง วิดีทัศน์)	3.24	1.00	ปานกลาง
2. เอกสารประกอบการเรียน			
2.1 มีใบความรู้ (Information)	3.55	.82	มาก
2.2 มีใบงาน (Job Sheet) ประกอบการสอน	3.52	.82	มาก
3. มีตำราภาษาไทยในห้องสมุดเพียงพอ และ ทันสมัย	3.12	.95	ปานกลาง
4. มีตำราภาษาอังกฤษเพียงพอ และทันสมัย	3.24	.98	ปานกลาง
5. เทคโนโลยีที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการ สอน			
5.1 มีเครื่องมือเพียงพอ และอยู่ในสภาพดี	3.28	.90	ปานกลาง
5.2 มีเครื่องจักรเพียงพอ และอยู่ในสภาพดี	3.23	.98	ปานกลาง
5.3 มีอุปกรณ์เพียงพอ และอยู่ในสภาพดี	3.22	.99	ปานกลาง
6. มีวัสดุเพียงพอและใช้ได้สะดวก	3.30	1.02	ปานกลาง
รวม	3.30	0.75	ปานกลาง
รวมปัญหาทั้ง 7 ด้าน	3.49	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีโสตทัศนูปกรณ์และบริการเพียงพอและเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่า $\bar{X} = 3.30$ และ S.D. = 0.75 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการจากผลการประเมินของนักศึกษาด้าน โสตทัศนูปกรณ์และบริการ พบว่า โสตทัศนูปกรณ์และบริการเพียงพอและเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ เอกสารประกอบการเรียนโดยมีใบความรู้ (Information) โดยมีค่า $\bar{X} = 3.55$ รองลงมา ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน โดยมีใบงาน (Job Sheet) โดยมีค่า $\bar{X} = 3.52$ และน้อยที่สุด ได้แก่ มีตำราภาษาไทยในห้องสมุดเพียงพอ และทันสมัย โดยมีค่า $\bar{X} = 3.12$

จากตารางที่ 8 (ต่อ) ยังแสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและ
ออกแบบแฟชั่น มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
ทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า $\bar{X} = 3.49$ และ $S.D. = 0.66$

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของ
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Opened
Questionnaire) วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency) แล้ว
นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านผู้สอน วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)

ความต้องการด้านผู้สอน	ความถี่	คิดร้อยละ
1. มีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอน เข้าใจง่าย	21	18.92
2. ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่ดีต่อนักศึกษา	3	2.70
3. มีการเตรียมการสอนอย่างดี	4	3.60
4. ควรจัดให้มีการสอนที่น่าสนใจและมีเทคนิคใหม่ ๆ	3	2.70
5. แต่งกายสุภาพ	1	0.90
6. พูดจาไพเราะให้เกียรตินักศึกษา	5	4.50
7. มีความสนใจ เข้าใจและเอาใจใส่นักศึกษาทุกคน	29	26.13
8. ตรงต่อเวลา	1	0.90
9. ไม่จัดวิชาเรียนในแต่ละวันมากเกินไป	1	0.90
10. อารมณ์ดี สอนสนุก ใจดี	10	9
11. มีความเห็นอกเห็นใจนักศึกษาที่มีปัญหา	3	2.70
12. ให้งานแต่พอเหมาะไม่ให้งานมากเกินไป	5	4.50
13. มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษาและเป็นกันเอง	6	5.41
14. มีความทันสมัยในการแต่งตัว	3	2.70
15. อยากได้อาจารย์ที่สอนแบบไม่ให้นักศึกษาเครียด	2	1.81
16. มีความรู้ ทันต่อวิทยาการใหม่ ๆ	2	1.81
17. มีเหตุผล	1	0.90
18. มีบุคลิกภาพที่ดี	2	1.81
19. มีสติสัมปชัญญะไม่ลำเอียงและเป็นกลางกับนักศึกษาทุกคน	3	2.70
20. รักษาคำพูดที่ให้ไว้กับนักศึกษา	1	0.90
21. มีความอดทนและใส่ใจในนักศึกษาทุกคน	1	0.90
22. ไม่โมโหโอ้อวดมากเกินไป	1	0.90
23. มีเวลาให้กับนักศึกษามากๆ	2	1.81
24. ผู้สอนควรนำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการสอน	1	0.90
รวม	111	100

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด ด้านผู้สอน พบว่า ความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษาในความต้องการด้านผู้สอนที่มีมากที่สุด คือ มีความสนใจ เข้าใจและเอาใจใส่นักศึกษาทุกคน รองลงมาคือ มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนเข้าใจง่าย ลำดับที่ 3 คือ อารมณ์ดี สอนสนุก ใจดี และความคิดเห็นอื่นที่นักศึกษาต้องการ เช่น มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษาและเป็นกันเอง พุดจาไพเราะให้เกียรตินักศึกษา ให้งานแต่พอเหมาะไม่ให้งานมากเกินไป มีการเตรียมการสอนอย่างดี ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่ดีต่อนักศึกษา ควรจัดให้มีการสอนที่น่าสนใจและมีเทคนิคใหม่ๆ มีความเห็นอกเห็นใจนักศึกษามีปัญหา มีความทันสมัยในการแต่งตัว มีสถิติสัมปชัญญะไม่ลำเอียงและเป็นกลางกับนักศึกษาทุกคนอยากได้อาจารย์ที่สอนแบบไม่ให้นักศึกษาเครียด มีความรู้ทันต่อวิทยาการใหม่ๆ มีบุคลิกภาพที่ดี มีเวลาให้กับนักศึกษามากๆ แต่งกายสุภาพ ตรงต่อเวลา ไม่จัดวิชาเรียนในแต่ละวันมากเกินไป มีเหตุผล รักษาคำพูดที่ให้ไว้กับนักศึกษา มีความอดทนและใส่ใจนักศึกษาทุกคน ไม่โอ้อวดมากเกินไป และผู้สอนควรนำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการสอน

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านเนื้อหา วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)

ความต้องการด้านเนื้อหา	ความถี่	คิดร้อยละ
1. เนื้อหาเกี่ยวกับสาขาที่เกี่ยวข้อง	12	16.42
2. สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง	18	24.66
3. ทันสมัยและเป็นสากล	12	16.44
4. สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายไม่ซับซ้อน	8	10.96
5. มีเนื้อหาครบถ้วนและครอบคลุม	8	10.96
6. เนื้อหามีประโยชน์	4	5.48
7. งานปฏิบัติมีพอเหมาะไม่มากเกินไป	4	5.48
8. มีการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น	1	1.37
9. การเรียนการสอนมีการลงมาปฏิบัติงานจริง	3	4.11
10. เนื้อหาแต่ละชั้นไม่ควรซ้ำกัน	1	1.37
11. มีเนื้อหาไม่ซ้ำซ้อน	2	2.75
รวม	73	100

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด ด้านเนื้อหา พบว่า ความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษาในความต้องการด้านเนื้อหาที่มีมากที่สุดคือ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง รองลงมาคือ เนื้อหาเกี่ยวกับสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งทันสมัยและเป็นสากล สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายไม่ซับซ้อน มีเนื้อหาครบถ้วนและครอบคลุม เนื้อหาไม่ซับซ้อน งานปฏิบัติพอเหมาะไม่มากเกินไป การเรียนการสอนมีการลงมาปฏิบัติงานจริง มีเนื้อหาไม่ซับซ้อน มีการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น และเนื้อหาแต่ละชั้นไม่ควรซ้ำกัน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านวิธีสอน วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)

ความต้องการด้านวิธีสอน	ความถี่	คิดร้อยละ
1. นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนพร้อมให้แสดงความคิดเห็น	6	9.68
2. ให้นักศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลจากข้างนอก	3	4.84
3. เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	1	1.61
4. เป็นกันเองกับนักศึกษา	9	14.52
5. มีกิจกรรมระหว่างสอนเพื่อให้ไม่น่าเบื่อ	5	8.07
6. มีเทคนิคใหม่ๆ ในการสอนนักศึกษาที่ทันสมัย	6	9.68
7. มีรูปแบบการสอนเป็นตัวของตัวเองและเข้าใจง่าย	2	3.23
8. มีการปฏิบัติในระหว่างเรียน	5	8.06
9. มีการสาธิตก่อนทำการเรียนปฏิบัติในวิชานั้น ๆ	1	1.61
10. ใช้สื่อในการสอนที่ง่ายและเข้าใจ	11	17.74
11. เมื่อสอนจบให้เก็บคะแนนเพื่อให้นักศึกษาจะได้พัฒนาตนเองในหน่วยเรียนต่อไป	1	1.61
12. มีการศึกษาวิธีการสอนและเนื้อหาการสอนก่อนทำการสอนทุกครั้ง	4	6.45
13. มอบหมายงานให้เหมาะสมไม่มากเกินไป	1	1.61
14. สอนตั้งแต่พื้นฐานและเพิ่มเนื้อหาที่ยากขึ้น	1	1.61

ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านวิธีสอน วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)

ความต้องการด้านวิธีสอน	ความถี่	คิดร้อยละ
15. มีการพักระหว่างคาบเรียน	3	4.84
16. เนื้อหาไม่ควรมากนักในการเรียนแต่ละคาบ	3	4.84
รวม	62	100

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด ด้านวิธีสอน พบว่า ความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษาในความต้องการด้านวิธีสอนที่มีมากที่สุด คือ ใช้สื่อในการสอนที่ง่ายและเข้าใจ รองลงมาคือ เป็นกันเองกับนักศึกษา ลำดับที่ 3 คือ นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนพร้อมให้แสดงความคิดเห็น รวมทั้งมีเทคนิคใหม่ๆ ในการสอนนักศึกษาที่ทันสมัยและข้อเสนอแนะอื่นได้แก่ มีกิจกรรมระหว่างสอนเนื้อหาไม่น่าเบื่อ มีการปฏิบัติในระหว่างเรียน มีการศึกษาวิธีการสอนและเนื้อหาการสอนก่อนทำการสอนทุกครั้ง ให้นักศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลจากข้างนอก มีการพักระหว่างคาบเรียน เนื้อหาไม่ควรมากนักในการเรียนแต่ละคาบ มีรูปแบบการสอนเป็นตัวของตัวเองและเข้าใจง่าย มีการสาธิตก่อนทำการเรียนปฏิบัติในวิชานั้นๆ เมื่อสอนจบให้เก็บคะแนนเพื่อนักศึกษาจะได้พัฒนาตนเองในหน่วยเรียนต่อไป มอบหมายงานให้เหมาะสมไม่มากเกินไป สอนตั้งแต่พื้นฐานและเพิ่มเนื้อหาที่ยากขึ้น

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านการวัดและประเมินผล วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)

ความต้องการด้านการวัดและประเมินผล	ความถี่	คิดร้อยละ
1. ให้นักศึกษามีส่วนรับรู้ในการวัดผล	1	3.03
2. มีการสอบกลางภาค	6	18.18
3. มีการทดสอบหลังเรียนทุกหน่วย	6	18.18
4. วัดผลจากตัวผู้สอนด้วยคะแนนสอบ	2	6.06
5. มีการสอบวัดผลแบบทฤษฎีทั้งแบบเลือกตอบ/เขียนตอบ	3	9.09
6. มีการวัดผลแบบปฏิบัติ	2	6.06
7. วัดผลตามสภาพความเป็นจริง	2	6.06
8. ควรเก็บคะแนนจากงานที่ได้รับมอบหมาย	4	12.13
9. ควรให้มีการสอบซ่อมก่อนการวัดผล	3	9.09
10. ไม่ควรวัดผลการเรียนของนักศึกษาด้วยความเห็นส่วนตัว	2	6.06
11. การประเมินผลงานของนักศึกษาควรวัดผลการเรียนด้วยการอิงกลุ่ม	1	3.03
12. ควรมีการแจ้งผลทันทีเมื่อมีการสอบวัดผลทุกครั้ง	1	3.03
รวม	33	100

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด ด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษาในความต้องการด้านการวัดและประเมินผล ที่มีมากที่สุดคือ มีการสอบกลางภาค รวมทั้งมีการทดสอบหลังเรียนทุกหน่วย รองลงมาคือ ควรเก็บคะแนนจากงานที่ได้รับมอบหมาย ลำดับที่ 3 ควรเก็บคะแนนจากงานที่ได้รับมอบหมาย และข้อเสนอแนะอื่น ได้แก่ มีการสอบวัดผลแบบทฤษฎีทั้งแบบเลือกตอบ/เขียนตอบ ควรให้มีการสอบซ่อมก่อนการวัดผล วัดผลจากตัวผู้สอนด้วยคะแนนสอบ มีการวัดผลแบบปฏิบัติ วัดผลตามสภาพความเป็นจริง ไม่ควรวัดผลการเรียนของนักศึกษาด้วยความเห็นส่วนตัว ให้นักศึกษามีส่วนรับรู้ในการวัดผล การประเมินผลงานของนักศึกษาควรวัดผลการเรียนด้วยการอิงกลุ่ม และควรมีการแจ้งผลทันที เมื่อมีการสอบวัดผลทุกครั้ง

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)

ความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอน	ความถี่	คิดร้อยละ
1. อยากให้เนื้อหามีความต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน	2	4.44
2. ไม่ควรเรียน 5 วัน เพราะไม่มีเวลาทำงาน	7	15.56
3. ควรจัดตารางเรียนให้เหมาะสม	8	17.78
4. ควรให้งานที่เหมาะสมไม่ควรมากเกินไป	7	15.56
5. รายวิชาที่มีการปฏิบัติมากๆ ควรมีการจัดตารางช่วงบ่าย	3	6.66
6. วิชาเรียนบางวิชามีเนื้อหาที่ซ้อนกันและซ้ำกัน	1	2.22
7. บางรายวิชาไม่ตรงกับสาขาที่เรียน	2	4.44
8. ควรมีเนื้อหาที่ทันสมัย	1	2.22
9. มีการจัดทัศนศึกษาด้านแฟชั่น	1	2.22
10. มีการเรียนรู้นอกห้องเรียน	2	4.44
11. มีวิทยากรพิเศษ	2	4.44
12. ต้องการทุนการศึกษาเพิ่ม	1	2.22
13. ควรมีการชี้แจงเรื่องการลงทะเบียนให้ชัดเจน	2	4.44
14. มีการเรียนเข้ากลุ่มจัดอภิปรายและสัมมนา	1	2.22
15. ต้องการเรียนวิชาคณิตศาสตร์	1	2.22
16. ไม่ควรจัดการเรียนให้เข้ามามาก	2	4.44
17. จัดอันดับรายวิชาเรียนก่อน-หลังให้เหมาะสม	2	4.44
รวม	45	100

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษาในความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอน ที่มีมากที่สุด คือ ควรจัดตารางเรียนให้เหมาะสม รองลงมาคือ ไม่ควรเรียน 5 วัน เพราะไม่มีเวลาทำงาน รวมทั้ง ควรให้งานที่เหมาะสมไม่ควรมากเกินไป ลำดับที่ 3 คือ รายวิชาที่มีการปฏิบัติมากๆ ควรมีการจัดตารางช่วงบ่าย และข้อเสนอแนะอื่น ได้แก่ บางรายวิชาไม่ตรงกับสาขาที่เรียน มีการเรียนรู้นอกห้องเรียน มีวิทยากร

พิเศษ ควรมีการชี้แจงเรื่องการลงทะเบียนให้ชัดเจน ไม่ควรจัดการเรียนให้เข้ามาก จัดอันดับ รายวิชาเรียนก่อน-หลังให้เหมาะสม วิชาเรียนบางวิชามีเนื้อหาที่ซ้อนกันและซ้ำกัน ควรมีเนื้อหา ที่ทันสมัย มีการจัดทัศนศึกษาด้านแพชชั่น ต้องการทุนการศึกษาเพิ่ม มีการเรียนเข้ากลุ่มจัด อภิปรายและสัมมนา และต้องการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษา ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านอาคารสถานที่ วิเคราะห์โดยการ นำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)

ความต้องการด้านอาคารสถานที่	ความถี่	คิดร้อยละ
1. ควรมีห้องคอมพิวเตอร์ให้มากกว่านี้	8	5.44
2. ห้องน้ำควรสะอาด ประตูห้องน้ำมีการซ่อมแซม	34	23.13
3. ถังขยะในห้องน้ำมีน้อย	1	0.68
4. โรงอาหารไม่สะอาด อาหารควรมีหลากหลาย	23	15.65
5. สนามกีฬาน้อยแคบ และไม่ควรเป็นที่จอดรถของอาจารย์	24	16.33
6. ห้องพยาบาลควรมีผู้เชี่ยวชาญกว่านี้หรือมีพยาบาล	1	0.68
7. มีโรงฝึกที่เป็นมาตรฐาน	1	0.68
8. มีห้องปฏิบัติการที่พร้อมด้วยอุปกรณ์	3	2.04
9. ควรมีอาคาร ห้องเรียนเพียงพอ	10	6.80
10. ควรมีห้องดนตรี	2	1.36
11. ห้องเรียนควรมีขนาดใหญ่กว่านี้	2	1.36
12. อินเทอร์เน็ตควรเร็วกว่านี้	2	1.36
13. ควรมีการตรวจรักษาความปลอดภัย	1	0.68
14. ลดมุมอับหรือที่มีด	1	0.68
15. อาคารควรสะอาดกว่านี้	4	2.72
16. อาคารไม่ควรแออัด	4	2.72
17. มีที่นั่งหน้าห้องทุกห้อง	1	0.68
18. มีที่นั่งพักผ่อนและอ่านหนังสือ	7	4.76
19. มีสถานที่ออกกำลังกาย	1	0.68
20. การบริการของห้องสมุดควรดีกว่านี้	2	1.36
21. ควรมีห้องประจำสาขา	2	1.36
22. ห้องสมุดเล็กมาก	7	4.76

ตารางที่ 14 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านอาคารสถานที่ วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)

ความต้องการด้านอาคารสถานที่	ความถี่	คิดร้อยละ
23. มีการจัดบอร์ดประกาศต่าง ๆ	1	0.68
24. ควรเปิดห้องให้นักศึกษาใช้อย่างเต็มที่	1	0.68
25. แยกอาคารให้แต่ละสาขา	1	0.68
26. เพิ่มลิฟท์	2	1.36
27. ควรมีแม่บ้านทำความสะอาดเพิ่ม	1	0.68
รวม	147	100

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิดด้านอาคารสถานที่ พบว่า ความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษาในความต้องการด้านอาคารสถานที่ ที่มีมากที่สุด คือ ห้องน้ำควรสะอาด ประตูห้องน้ำมีการซ่อมแซม รองลงมาคือ มีสนามกีฬาน้อยแคบ และไม่ควรเป็นที่จอดรถของอาจารย์ ลำดับที่ 3 โรงอาหารไม่สะอาด อาหารควรมีหลากหลาย และข้อเสนอแนะอื่น ได้แก่ ควรมีอาคาร ห้องเรียนเพียงพอ ควรมีห้องคอมพิวเตอร์ให้มากกว่านี้ มีที่นั่งพักผ่อนและอ่านหนังสือ ห้องสมุดเล็กมาก อาคารควรสะอาดกว่านี้ อาคารไม่ควรแออัด มีห้องปฏิบัติการที่พร้อมด้วยอุปกรณ์ ควรมีห้องดนตรี ห้องเรียนควรมีขนาดใหญ่กว่านี้ อินเทอร์เน็ตควรเร็วกว่านี้ การบริการของห้องสมุดควรดีกว่านี้ ควรมีห้องประจำสาขา เพิ่มลิฟท์ ถึงขยะในห้องน้ำมีน้อย ห้องพยาบาลควรมีผู้เชี่ยวชาญกว่านี้หรือมีพยาบาล มีโรงฝึกที่เป็นมาตรฐาน ควรมีการตรวจรักษาความปลอดภัย ลดมุมอัปหรือที่มีต มีที่นั่งหน้าห้องทุกห้อง มีสถานที่ออกกำลังกาย มีการจัดบอร์ดประกาศต่าง ๆ ควรเปิดห้องให้นักศึกษาใช้อย่างเต็มที่ แยกอาคารให้แต่ละสาขา ควรมีแม่บ้านทำความสะอาดเพิ่ม

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ วิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบในลักษณะความถี่ (Frequency)

ความต้องการด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ	ความถี่	คิดร้อยละ
1. มีตำราภาษาไทยที่ตรงตามสาขาที่เรียน	4	8.34
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำ LAB ควรเพียงพอ	1	2.08
3. อุปกรณ์ทันสมัย ง่ายต่อการใช้	3	6.25
4. มีการตรวจสอบเครื่องมือทุก ๆ เดือน	2	4.17
5. มีวิธีการใช้ติดต่อกับตัวเครื่องมือ	1	2.08
6. อุปกรณ์มีสภาพพร้อมใช้งาน	8	16.67
7. ควรมีเครื่องมือที่เพียงพอ	8	16.17
8. มี SHEET ในการเรียนแจกฟรี	1	2.08
9. ควรมีอุปกรณ์กีฬา	1	2.08
10. ควรมีที่นั่งให้สวยงาม มีต้นไม้สีเขียว	1	2.08
11. อินเทอร์เน็ตควรมีความเร็วมากกว่านี้	4	8.34
12. มีบันทึกเทปในการสอนทฤษฎี	1	2.08
13. มีเครื่องเล่น CD-DVD	1	2.08
14. บริการห้องสมุดที่ดี	1	2.08
15. มีคอมพิวเตอร์ให้มากกว่านี้	3	6.25
16. การบริการของห้องสมุดไม่ต้องทำบัตร	2	4.17
17. มีจักรเย็บผ้าเพียงพอ	2	4.17
18. ควรให้นักศึกษาอบรมการใช้เครื่องมือก่อนทำงาน	1	2.08
19. มีที่เสียบปลั๊กโน้ตบุ๊กเพียงพอ	1	2.08
20. แจกกระดาษฟรี ปริ๊นงานฟรี	2	4.17
รวม	48	100

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการพบว่า ความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษาในความต้องการด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการที่มีมากที่สุด คือ อุปกรณ์มีสภาพพร้อมใช้งาน รวมทั้งควรมีเครื่องมือที่เพียงพอ รองลงมาคือ มีตำราภาษาไทยที่ตรงตามสาขาที่เรียนรวมทั้ง

อินเตอร์เน็ตควรมีความเร็วมากกว่านี้ ลำดับที่ 3 อุปกรณ์ทันสมัย ง่ายต่อการใช้ รวมทั้ง มีคอมพิวเตอร์ให้มากกว่านี้ และข้อเสนอแนะอื่น ได้แก่ มีการตรวจสอบเครื่องมือทุก ๆ เดือน การบริการของห้องสมุดไม่ต้องทำบัตร มีจักรเย็บผ้าเพียงพอ แจกกระดาษฟรี ปรี้นงานฟรี อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำ LAB ควรเพียงพอ มีวิธีการใช้ติดต่อกับตัวเครื่องมือ มี SHEET ในการเรียนแจกฟรี ควรมื่ออุปกรณ์กีฬา ควรมีที่นั่งให้สวยงาม มีต้นไม้สีเขียว มีบันทึกเทปในการสอนทฤษฎี มีเครื่องเล่น CD-DVD บริการห้องสมุดที่ดี ควรให้นักศึกษาอบรมการใช้เครื่องมือก่อนทำงาน มีที่เสียบปลั๊กโน้ตบุ้คเพียงพอ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างปัญหาของนักศึกษาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา อายุ และสาขาวิชาที่ศึกษา ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 16,17,18,19

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน

ปัญหาในแต่ละด้าน	เพศ				F	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านผู้สอน	3.85	.66	3.79	.50	11.89	.001
2. ด้านเนื้อหา	3.80	.61	3.72	.63	2.45	.118
3. ด้านวิธีการสอน	3.85	.76	3.80	.64	2.45	.118
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.68	.61	3.58	.56	2.45	.118
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.54	.70	3.45	.63	1.02	.314
6. ด้านอาคารสถานที่	2.85	.94	2.60	.75	12.88	.000*
7. ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ	3.42	.81	3.25	.72	2.62	.906
ภาพรวม	3.57	.73	3.46	.64	5.11	.110

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 จากตารางพบว่า นักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและ
ออกแบบแฟชั่นที่มีเพศต่างกัน จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านอาคารสถานที่ นักศึกษาที่มีเพศ
ต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะฯ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา แตกต่างกัน

ปัญหาในแต่ละด้าน	ชั้นปีที่ศึกษา								F	Sig
	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		ปีที่ 4			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านผู้สอน	3.89	.54	3.59	.52	3.95	.55	3.85	.54	6.17	.000*
2. ด้านเนื้อหา	3.85	.83	3.56	.50	3.82	.55	3.56	.53	3.75	.005*
3. ด้านวิธีการสอน	3.79	.57	3.76	.82	3.89	.74	3.84	.56	.496	.739
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.61	.60	3.48	.49	3.77	.59	3.60	.59	3.50	.008*
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.57	.54	3.26	.67	3.66	.65	3.32	.67	5.92	.000*
6. ด้านอาคารสถานที่	2.92	.81	2.30	.77	2.70	.74	2.73	.74	7.69	.000*
7. ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ	3.46	.74	3.09	.72	3.18	.72	3.30	.72	4.14	.003*
ภาพรวม	3.58	.66	3.29	.64	3.57	.65	3.51	.62	4.52	.107

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 จากตารางพบว่า นักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ถ้าวิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ นักศึกษาที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีเพียงด้านวิธีการสอนเท่านั้นที่นักศึกษาที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะฯ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 17.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method) ของนักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ปัญหาของการจัด การศึกษา	ชั้นปีที่ศึกษา	ชั้นปีที่	ชั้นปีที่	ชั้นปีที่	ชั้นปีที่	
		1	2	3	4	
		$\bar{X}$	3.89	3.59	3.94	3.77
ด้านผู้สอน	ชั้นปีที่ 1	3.89		-.297*	-.057	.120
	ชั้นปีที่ 2	3.59			-.354*	-.177
	ชั้นปีที่ 3	3.94				.177
	ชั้นปีที่ 4	3.77				.117
		$\bar{X}$	3.85	3.56	3.82	3.71
ด้านเนื้อหา	ชั้นปีที่ 1	3.85		.292*	.034	.142
	ชั้นปีที่ 2	3.56			-.257	-.149
	ชั้นปีที่ 3	3.82				.108
	ชั้นปีที่ 4	3.71				
		$\bar{X}$	3.79	3.76	3.89	3.82
ด้านวิธีสอน	ชั้นปีที่ 1	3.79		.026	-.100	-.032
	ชั้นปีที่ 2	3.76			-.127	-.059
	ชั้นปีที่ 3	3.89				.068
	ชั้นปีที่ 4	3.82				
		$\bar{X}$	3.61	3.48	3.77	3.56
ด้านการวัดและ ประเมินผล	ชั้นปีที่ 1	3.61		.131	-.163	.048
	ชั้นปีที่ 2	3.48			-.295*	-.083
	ชั้นปีที่ 3	3.77				.212
	ชั้นปีที่ 4	3.56				

ตารางที่ 17.1 (ต่อ) การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของนักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและ ออกแบบแฟชั่น จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อปัญหาของการ จัดการศึกษา	ชั้นปีที่ศึกษา	ชั้นปีที่	ชั้นปีที่	ชั้นปีที่	ชั้นปีที่	
		1	2	3	4	
		$\bar{X}$	3.57	3.26	3.66	3.41
ด้านการจัดการ เรียนการสอน	ชั้นปีที่ 1	3.57		.313*	-.091	.161
	ชั้นปีที่ 2	3.26			-.404*	-.151
	ชั้นปีที่ 3	3.66				.253
	ชั้นปีที่ 4	3.41				
		$\bar{X}$	2.92	2.30	2.74	2.71
ด้านอาคาร สถานที่	ชั้นปีที่ 1	2.92		.616*	.170	.216
	ชั้นปีที่ 2	2.30			-.445*	-.399*
	ชั้นปีที่ 3	2.74				.064
	ชั้นปีที่ 4	2.71				
		$\bar{X}$	3.46	3.09	3.41	3.18
ด้าน โสตทัศนูปกรณ์ และบริการ	ชั้นปีที่ 1	3.46		.365*	.051	.275
	ชั้นปีที่ 2	3.09			-.314	-.090
	ชั้นปีที่ 3	3.41				.224
	ชั้นปีที่ 4	3.18				

*มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตารางที่ 17.1 แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของนักศึกษาที่มีชั้นปีการศึกษาต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น แตกต่างกันดังรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

ด้านผู้สอนพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีปัญหาด้านผู้สอนน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านเนื้อหาพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะ
อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.05

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษา
ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีปัญหาต่อการจัด
การศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ
นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของ
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะ
มีปัญหาด้านอาคารสถานที่ น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีปัญหาต่อ
การจัดการศึกษาน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีปัญหาต่อการจัด
การศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามอายุ แตกต่างกัน

ปัญหาในแต่ละด้าน	อายุ						F	Sig
	ต่ำกว่า 18		18-20 ปี		21-ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านผู้สอน	3.72	.44	3.80	.58	3.85	.54	.207	.935
2. ด้านเนื้อหา	3.98	1.57	3.75	.52	3.63	.55	.837	.502
3. ด้านวิธีการสอน	3.73	.42	3.81	.68	3.89	.69	.316	.868
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.61	.40	3.60	.58	3.60	.59	.152	.962
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.70	.41	3.44	.62	3.24	.69	1.362	.246
6. ด้านอาคารสถานที่	2.80	.63	2.66	.86	2.34	.80	.726	.574
7. ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ	3.78	.59	3.27	.74	3.18	.76	2.835	.024*
ภาพรวม	3.62	.64	3.48	.65	3.29	.66	0.919	.0587

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 18 จากตารางพบว่า นักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นที่มีอายุต่างกัน จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการเท่านั้นนักศึกษาที่มีอายุต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 18.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ของนักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น จำแนกตามอายุ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ปัญหาของการจัด การศึกษา	อายุ	ต่ำกว่า 18 ปี	18-20 ปี	21 ปีขึ้นไป	
		$\bar{X}$	3.72	3.80	3.81
ด้านผู้สอน	ต่ำกว่า 18 ปี	3.72		-0.082	
	18-20 ปี	3.80		-0.004	
	21 ปีขึ้นไป	3.81			
ด้านเนื้อหา	ต่ำกว่า 18 ปี	$\bar{X}$	3.98	3.75	3.72
	18-20 ปี	3.98		.226	.255
	21 ปีขึ้นไป	3.75			.028
ด้านวิธีสอน	ต่ำกว่า 18 ปี	$\bar{X}$	3.75	3.81	3.82
	18-20 ปี	3.75		-0.0850	-0.0950
	21 ปีขึ้นไป	3.81			-0.0100
		$\bar{X}$	3.75	3.81	3.82
			3.07	3.60	3.61
ด้านการวัด และ ประเมินผล	ต่ำกว่า 18 ปี	3.07		.005	-0.003
	18-20 ปี	3.60			-0.009
	21 ปีขึ้นไป	3.61			
ด้านการจัดการเรียน การสอน	ต่ำกว่า 18 ปี	$\bar{X}$	3.70	3.44	3.49
	18-20 ปี	3.70		.260	.210
	21 ปีขึ้นไป	3.44			-0.050
ด้านอาคารสถานที่	ต่ำกว่า 18 ปี	$\bar{X}$	2.80	2.66	2.69
	18-20 ปี	2.80		.144	.107
	21 ปีขึ้นไป	2.66			-0.037
			2.80	2.66	2.69

ตารางที่ 18.1(ต่อ) การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของนักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและ ออกแบบแฟชั่น จำแนกตามอายุ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ปัญหาของการจัด การศึกษา	อายุ		ต่ำกว่า 18 ปี	18-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		$\bar{x}$	3.77	3.27	3.26
ด้านโสตทัศนูปกรณ์ และบริการ	ต่ำกว่า 18 ปี	3.77		-506*	-515*
	18-20 ปี	3.27			.009
	21 ปีขึ้นไป	3.26			

*มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตารางที่ 18.1 แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของนักศึกษาที่มีอายุต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและ ออกแบบแฟชั่น แตกต่างกันดังรายละเอียด

ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการพบว่านักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18-20 ปีและนักศึกษาที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและ
ออกแบบแฟชั่น ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา แตกต่างกัน

ปัญหาในแต่ละด้าน	สาขาวิชาที่ศึกษา								F	Sig
	เคมีสิ่งทอ		ออกแบบ		ผลิตภัณฑ์		เทคโนโลยีผ้า			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านผู้สอน	4.02	.44	3.86	.58	3.61	.57	3.74	.47	8.349	.000*
2. ด้านเนื้อหา	3.93	.43	3.76	.58	3.52	.52	3.77	.80	5.718	.001*
3. ด้านวิธีการสอน	3.84	.53	3.85	.64	3.74	.89	3.80	.60	.538	.657
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.73	.50	3.61	.67	3.49	.57	3.62	.46	2.074	.103
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.39	.64	3.57	.73	3.41	.48	3.44	.65	1.787	.149
6. ด้านอาคารสถานที่	2.64	.67	2.84	.94	2.63	.89	2.50	.59	3.708	.012*
7. ด้านสื่อบริการและอุปกรณ์	3.28	.67	3.42	.81	3.26	.69	3.14	.72	2.965	.032*
ภาพรวม	3.55	.56	3.56	.71	3.38	.66	3.43	.61	3.591	.136

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 19 จากตารางพบว่า นักศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นที่เรียนสาขาวิชาที่ศึกษาต่างกัน จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะฯ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์ ที่มีนักศึกษาเรียนสาขาวิชาต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะฯแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 19.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ของนักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัญหาของการจัดการศึกษา	สาขาวิชาที่ศึกษา	เคมีสิ่งทอ	ออกแบบฯ	ผลิตภัณฑ์	เทคโนโลยีเสื้อผ้า
		$\bar{X}$	4.02	3.86	3.61
ด้านผู้สอน	เคมีสิ่งทอ	4.02	.153	.411*	.275*
	ออกแบบฯ	3.86		.258*	.122
	ผลิตภัณฑ์	3.61			-.135
	เทคโนโลยีเสื้อผ้า	3.74			
	$\bar{X}$	3.93	3.76	3.52	3.77
ด้านเนื้อหา	เคมีสิ่งทอ	3.93	.170	.409*	.158
	ออกแบบฯ	3.76		.238	-.012
	ผลิตภัณฑ์	3.52			-.250
	เทคโนโลยีเสื้อผ้า	3.77			
	$\bar{X}$	3.84	3.85	3.74	3.80
ด้านวิธีการสอน	เคมีสิ่งทอ	3.84	-.012	.100	.038
	ออกแบบฯ	3.85		.113	.051
	ผลิตภัณฑ์	3.74			-.062
	เทคโนโลยีเสื้อผ้า	3.80			
	$\bar{X}$	3.73	3.61	3.49	3.62
ด้านการวัดและประเมินผล	เคมีสิ่งทอ	3.73	.112	.233	.106
	ออกแบบฯ	3.61		.121	-.005
	ผลิตภัณฑ์	3.49			-.127
	เทคโนโลยีเสื้อผ้า	3.62			
	$\bar{X}$	3.73	3.61	3.49	3.62

ตารางที่ 19.1 (ต่อ) การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของนักศึกษาที่มีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและ ออกแบบแฟชั่น จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ปัญหาของการจัดการศึกษา	สาขาวิชาที่ศึกษา	เคมีสิ่งทอ	ออกแบบฯ	ผลิตภัณฑ์	เทคโนโลยี	
		$\bar{X}$	3.39	3.57	3.41	3.44
ด้านการจัดการเรียน การสอน	เคมีสิ่งทอ	3.39		-.178	-.014	-.050
	ออกแบบฯ	3.57			.163	.127
	ผลิตภัณฑ์	3.41				-.035
	เทคโนโลยีเสื้อผ้า	3.44				
ด้านอาคารสถานที่		$\bar{X}$	2.64	2.84	2.63	2.50
	เคมีสิ่งทอ	2.64		-.200	.005	.138
	ออกแบบฯ	2.84			.206	.339*
	ผลิตภัณฑ์	2.63				.132
	เทคโนโลยีเสื้อผ้า	2.50				
ด้านโสตทัศนูปกรณ์ และบริการ		$\bar{X}$	3.28	3.42	3.26	3.14
	เคมีสิ่งทอ	3.28		-.146	.015	.136
	ออกแบบฯ	3.42			.161	.282*
	ผลิตภัณฑ์	3.26				.120
	เทคโนโลยีเสื้อผ้า	3.14				

*มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตารางที่ 19.1 แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น แตกต่างกันดังรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

ด้านผู้สอนพบว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีเคมีสิ่งทอ จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอและสาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้า และนักศึกษาสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านเนื้อหา พบว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีเคมีสิ่งทอ จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านอาคารสถานที่ พบว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ พบว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ได้อย่างเหมาะสม ประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาทุกระดับชั้นปี ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น จำนวน 400 คน นักศึกษาตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนจำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงจำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 73 และเป็นเพศชาย จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27

เมื่อแยกตามตัวแปร ชั้นปีที่ศึกษาพบว่า นักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ที่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 มีมากที่สุด โดยมีจำนวนนักศึกษา 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 รองลงมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 ชั้นปีที่ 1 จำนวนนักศึกษา 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ตามลำดับ

เมื่อแยกตามตัวแปรอายุนักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น พบว่า นักศึกษาที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป มีมากที่สุด โดยมีจำนวนนักศึกษา 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.25 รองลงมาคือนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18-20 ปี จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5

เมื่อแยกตามตัวแปรสาขาวิชาที่ศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นในปัจจุบัน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ มีมากที่สุด โดยมีจำนวนนักศึกษา 147 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80 รองลงมาคือนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้า จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ จำนวน 83 คิดเป็นร้อยละ 20.80 และสาขาวิชาเทคโนโลยีเคมีสิ่งทอ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ตามลำดับ

2. ปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านผู้สอน พบว่านักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นจะมีปัญหาด้านผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.80$ และ S.D. = 0.55

2.2 ด้านเนื้อหา พบว่านักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นจะมีปัญหาด้านเนื้อหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.74$ และ S.D. = 0.63

2.3 ด้านวิธีสอน พบว่านักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นจะมีปัญหาด้านวิธีการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.81$ และ S.D. = 0.67

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่านักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นจะมีปัญหาด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.61$ และ S.D. = 0.57

2.5 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่านักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นจะมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$ S.D. = 0.65)

2.6 ด้านอาคารสถานที่ พบว่านักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นจะมีปัญหาด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 2.68$ และ S.D. = 0.81

2.7 ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ พบว่านักศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นจะมีปัญหาด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 3.30$ และ S.D. = 0.75

3. ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด นำมาวิเคราะห์โดยการนำมาจัดระเบียบความถี่ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านผู้สอน พบว่าความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษา คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ในความต้องการด้านผู้สอนที่มีมากที่สุดคือ มีความสนใจเข้าและเอาใจใส่ให้นักศึกษาทุกคน คิดเป็นร้อยละ 26.13

3.2 ด้านเนื้อหา พบว่าความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษา คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ในความต้องการด้านเนื้อหาที่มีมากที่สุดคือ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง คิดเป็นร้อยละ 24.66

3.3 ด้านวิธีสอน พบว่าความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษา คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ในความต้องการด้านวิธีการสอนที่มีมากที่สุดคือ ใช้สื่อในการสอนที่ง่ายและเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 17.74

3.4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษา คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ในความต้องการด้านการวัดและประเมินผลที่มีมากที่สุดคือ มีการสอบกลางภาคและมีการทดสอบหลังเรียนทุกหน่วย คิดเป็นร้อยละ 18.18

3.5 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษา คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ในความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีมากที่สุดคือ ควรจัดตารางเรียนให้เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 17.78

3.6 ด้านอาคารสถานที่ พบว่าความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษา คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ในความต้องการด้านอาคารสถานที่ที่มีมากที่สุดคือ ห้องน้ำควรสะอาด ประตูห้องน้ำมีการซ่อมแซม คิดเป็นร้อยละ 23.13

3.7 ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ พบว่าความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนักศึกษา คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ในความต้องการด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการที่มีมากที่สุดคือ อุปกรณ์มีสภาพพร้อมใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 16.67

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา

4.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านอาคารสถานที่ นักศึกษาที่มีเพศต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 นักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนด้านวิธีสอน นักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

และผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในด้านผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านอาคารสถานที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3 นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนด้านผู้สอน ด้านวิธีสอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านอาคารสถานที่ นักศึกษาที่มีอายุต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะฯ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

และผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่านักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะฯ น้อยกว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18-20 ปี และนักศึกษาที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาที่ศึกษาต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนด้านวิธีสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาที่ศึกษาต่างกันจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะฯ ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

และผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีเคมีสิ่งทอจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ในด้านผู้สอนและด้านเนื้อหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีเคมีสิ่งทอจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้า ในด้านผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอจะมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ในด้านผู้สอน และมีปัญหาต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น น้อยกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้า ในด้านอาคารสถานที่ และด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้วางกรอบแนวคิดที่จะมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษารวมถึงคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และก่อให้เกิดความยั่งยืน สามารถพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการสอนของอาจารย์ สภาพแวดล้อม ห้องสมุดและระบบอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารปรับปรุงมหาวิทยาลัยฯ พร้อมทั้งส่งผลต่อการดำเนินงานในภาพรวมของมหาวิทยาลัยฯ ในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถปรับตัวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความก้าวหน้า และประสบความสำเร็จจริง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่นักวิชาการและนักวิจัยศึกษาไว้ ซึ่งมีทั้งคล้ายคลึงและแตกต่างกันตามมุมมองของนักวิจัยและนักวิชาการแต่ละท่าน ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเหล่านั้นมาวิเคราะห์พบว่า หลักการของการจัดการศึกษาด้วยวิธีต่าง ๆ มี 7 ด้าน คือ คุณสมบัติด้านผู้สอน คุณสมบัติด้านเนื้อหา คุณสมบัติด้านวิธีสอน คุณสมบัติด้านการวัดและประเมินผล คุณสมบัติด้านการจัดการเรียนการสอน คุณสมบัติด้านอาคารสถานที่ คุณสมบัติด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษาสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. **ด้านผู้สอน** อาจารย์ผู้สอนของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ และความสามารถในการสอนได้ตรงตามรายวิชาที่รับผิดชอบ มีการเตรียมการสอนก่อนเข้าสอนทุกครั้ง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความรักและความเข้าใจในตัวนักศึกษาเป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลาและรู้จักแบ่งเวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำต่อนักศึกษา มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา สำหรับความต้องการในด้านผู้สอนที่มีมากที่สุดคือต้องการให้อาจารย์ผู้สอนสนใจ เข้าใจและเอาใจใส่ต่อนักศึกษาทุก ๆ คน

2. **ด้านเนื้อหา** หลักสูตรของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีเนื้อหาที่ครบถ้วนและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากหลักสูตรที่ใช้ในการ

จัดการเรียนการสอนของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีเนื้อหาที่ครบถ้วนและครอบคลุม มีความทันสมัย มีความยากและเหมาะสมกับระดับการศึกษาของนักศึกษา ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3. **ด้านวิธีสอน** ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีวิธีการสอนแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีวิธีการสอนแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานที่ และให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริง มีการทำงานเป็นกลุ่มซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม และอาจารย์ผู้สอนมีการใช้สื่อประกอบการสอนที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนซึ่งจะทำให้ นักศึกษารู้จักการวิเคราะห์และสังเคราะห์สามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์กับการศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จทางการศึกษาในอนาคตต่อไป และความต้องการด้านวิธีสอนที่มีมากที่สุด คือ ใช้สื่อในการสอนที่ง่ายและเข้าใจ

4. **ด้านการวัดและประเมินผล** ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีวิธีการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน เช่น วัดผลตรงตามเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน มีการกำหนดวิธีการ มีเกณฑ์ที่หลากหลายในการประเมินผล มีการชี้แนะและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาหลังจากการวัดและประเมินผลเพื่อจะได้ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นในการวัดผลครั้งต่อไป และนักศึกษามีความต้องการด้านการวัดและประเมินผล ที่มีมากที่สุดคือ มีการสอบกลางภาค การทดสอบหลังเรียนทุกหน่วย

5. **ด้านการจัดการเรียนการสอน** ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีการจัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรที่ได้มาตรฐานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีจำนวนหน่วยกิตเพียงพอและเหมาะสม มีการส่งนักศึกษาไปฝึกงานตามสถานประกอบการต่างๆ และคณะฯ ยังไม่มีความพร้อมด้านการปฐมนิเทศและแนะแนวนักศึกษาก่อนการลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษา รวมทั้งการจัดตารางเรียนในแต่ละภาคการศึกษายังมีปัญหาเนื่องจากสถานที่มีอยู่อย่างจำกัด

6. **ด้านอาคารสถานที่** ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีอาคารสถานที่เพียงพอและเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นมีพื้นที่จำกัด ไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ จึงส่งผลให้กิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษาปฏิบัติได้อย่างไม่เต็มที่ เช่น พื้นที่สนามกีฬา ห้องปฏิบัติต่างๆ ห้องเรียน และห้องสมุด เป็นต้น ดังนั้นคณะฯ ต้องมีมาตรการในการบริหารจัดการสถานที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้สามารถใช้งานได้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับนักศึกษา

7. ด้านโสตทัศนูปกรณ์และบริการ ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มีโสตทัศนูปกรณ์และบริการเพียงพอและเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางอาจทั้งนี้อาจเป็นผลมาจาก คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ เช่น งบลงทุนสำหรับจัดซื้อครุภัณฑ์สำหรับการเรียนการสอน หรือก่อสร้างและปรับปรุงอาคารเรียน หรือสำหรับดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในด้านการเรียนการสอน เช่น สื่อและอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

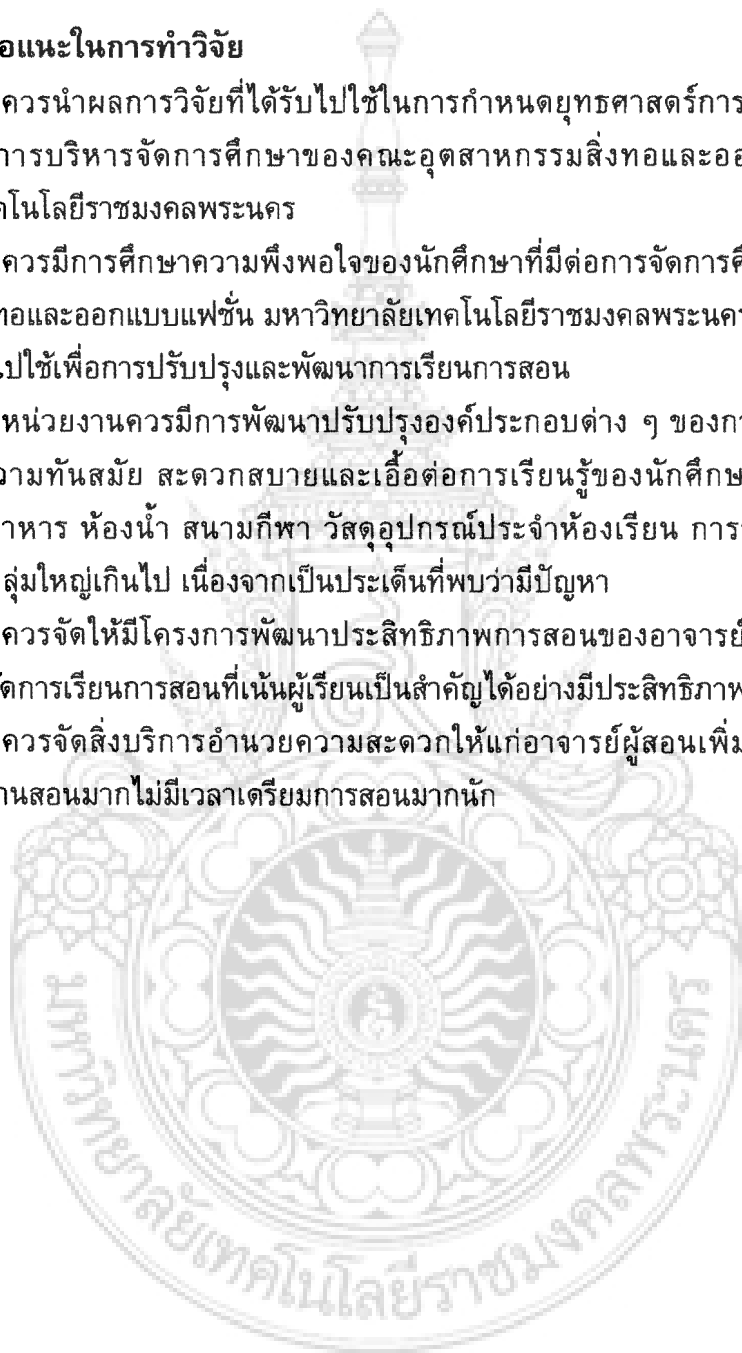
1. ควรนำผลการวิจัยที่ได้รับไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ภายหลังจากการที่นำผลวิจัยไปใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

3. หน่วยงานควรมีการพัฒนาปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย สะดวกสบายและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา เช่น สภาพห้องเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ สนามกีฬา วัสดุอุปกรณ์ประจำห้องเรียน การจัดชั้นเรียนให้เหมาะสมไม่จัดกลุ่มใหญ่เกินไป เนื่องจากเป็นประเด็นที่พบว่ามีปัญหา

4. ควรจัดให้มีโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ควรจัดสิ่งบริการอำนวยความสะดวกให้แก่อาจารย์ผู้สอนเพิ่มขึ้น เนื่องจากอาจารย์มีภาระงานสอนมากไม่มีเวลาเตรียมการสอนมากนัก

บรรณานุกรม

- ขวัญภา สุขนคร 2551. ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการมาศึกษาที่
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง (ออนไลน์) การเข้าถึง
http://dusithost.dusit.ac.th/~research/menu/abstra/abst_new_study_full.htm
(สืบค้นข้อมูล : วันที่ 8 ธันวาคม 2551)
- คณาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการ
เรียนการสอน. วารสารศึกษาศาสตร์ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 พฤศจิกายน 2548-มีนาคม
2549 (ออนไลน์) การเข้าถึง
[:www.edu.buu.ac.th/journal/Journal%20Edu/Link_Journal%20edu_17_2_8.pdf](http://www.edu.buu.ac.th/journal/Journal%20Edu/Link_Journal%20edu_17_2_8.pdf) –
(สืบค้นข้อมูล : วันที่ 8 ธันวาคม 2551)
- จันทร์กานต์ ล้อประเสริฐพร. ความคาดหวังและอัตโนทัศน์ของนิสิตมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม(ออนไลน์) การเข้าถึง
www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=1685 - (สืบค้นข้อมูล : วันที่ 10
ธันวาคม 2551)
- ดร.รสสุคนธ์ มกรมณี .ทฤษฎีการแก้ปัญหาและแนวปฏิบัติพื้นฐาน.(ออนไลน์) การ
เข้าถึง <http://gotoknow.org/blog/rose/73287>(สืบค้นข้อมูล : วันที่ 10 ธันวาคม 2551)
- ทศพร แสงสว่าง.การเปรียบเทียบทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาของ 3 ทฤษฎี กายเ
คอนสตรัคทีวิซึ่ม และคอนสตรัคชันนิซึ่ม (ออนไลน์) การเข้าถึง
<http://thnok.com/images/2Comparison%20of%20Selected%20Psychology%20Theories%20as%20in%20Gagne.doc> (สืบค้นข้อมูล : วันที่ 10 ธันวาคม 2551)
- นายธัช ปัตตานีย์ .นวัตกรรมการบริหารการศึกษา(ออนไลน์) การ
เข้าถึง http://www.geocities.com/porn_jan/download/analyze.doc(สืบค้นข้อมูล :
วันที่ 10 ธันวาคม 2551)
- นายนิวัติ ภิรมย์สุข.ปี 2549.การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาครูผู้สอน
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษา ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
ในอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี. (ออนไลน์) การเข้าถึง
<http://www.technicphotharam.com/research/2-research.doc> (สืบค้นข้อมูล : วันที่
10 ธันวาคม 2551)

- นายสมบัติ นพรัก, มหาวิทยาลัยนเรศวร. **อุดมศึกษา: ปัญหาประเทศไทย(ออนไลน์)**
การเข้าถึง
:http://www.kmutt.ac.th/organization/Education/Technology/tech_ed/constructionism/constructionism1.html–(สืบค้นข้อมูล : วันที่ 8 ธันวาคม 2551)
- ผศ.ดร.ทัศนีย์ บุญเต็ม. **สาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา (ออนไลน์)** การเข้าถึง
:<http://ednet.kku.ac.th/~onesqakku/2542.pdf>–(สืบค้นข้อมูล : วันที่ 8 ธันวาคม 2551)
- พระมหาสุรศักดิ์ สุรเมธี. (ชะมารัมย์)มหาวิทยาลัยกับปัญหาในทัศนะมุมมองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา 2544
พระราชบัญญัติการศึกษา 2542. (ออนไลน์) การเข้าถึง www.ams.cmu.ac.th/pub/law/eduact/-2k-
- พระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535. (ออนไลน์) การเข้าถึง
:www.chachoengsao.go.th/database/index.php?option=com_content&task=view&id=146&Itemid=96 - 15k –(สืบค้นข้อมูล : วันที่ 8 ธันวาคม 2551)
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สถาบันวิจัยและพัฒนา,2551. **คู่มือการทำวิจัย.**
กรุงเทพฯ
- วารสารณ ดระกุลสฤชดี. **ธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์.** (ออนไลน์) การเข้าถึง
<http://www.kmutt.ac.th/organization/ssc334/asset1.html>–(สืบค้นข้อมูล : วันที่ 20 ธันวาคม 2551)
- ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. **สาเหตุบั่นทอนตลาด: วิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ 13 ธันวาคม 2550 (ออนไลน์)** การเข้าถึง
:http://www.kriengsak.com/index.php?components=content&id_content_category_main=21&id_content_topic_main=36&id_content_management_main=1205–
(สืบค้นข้อมูล : วันที่ 8 ธันวาคม 2551)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ .**สภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาปีการศึกษา 2544**, กรุงเทพฯ. มิถุนายน 2546
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.**คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา, เมษายน 2550**
- อาจารย์เขมิกา โกธิ์วัฒนานนท์. **ความต้องการคืออะไร? .(ออนไลน์)** การเข้าถึง
http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=2211
(สืบค้นข้อมูล : วันที่ 10 ธันวาคม 2551)

ภาคผนวก

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางยุพิน ใจตระหนัก

ที่อยู่ปัจจุบัน 220/922 หมู่บ้านภูมิไฉนเวศน์ หมู่ 4 ซอยวัดใหญ่ ตำบลในคลองบางปลากด

อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10290

โทรศัพท์ 0-2629-9152-7 ต่อ 3005

โทรศัพท์(มือถือ) 0-89881-6759

โทรสาร 0-2282-3718,0-2629-9151

E-mail Address : yupinjoom@hotmail.com

หน่วยงานสังกัด คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการศึกษา 4

ประวัติการศึกษา

- 2543 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) พณิชยการ(การบัญชี)
วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์
- 2546 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) การบัญชี
วิทยาลัยพาณิชยการบางนา
- 2548 บริหารธุรกิจบัณฑิต(บธ.บ. การบัญชี)
วิทยาเขตพณิชยการพระนคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ประวัติการทำงาน

วัน/เดือน/ปี	ตำแหน่ง	ระดับ	สังกัด
5 มีนาคม 2544	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ระดับ 1	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
5 มีนาคม 2546	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ระดับ 2	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
5 มีนาคม 2548	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ระดับ 3	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
5 มีนาคม 2550	ผู้ปฏิบัติงานบริหาร	ระดับ 4	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอฯ
2 กุมภาพันธ์ 2552	นักวิชาการศึกษา	ระดับ 4	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอฯ
10 เมษายน 2552	นักวิชาการศึกษา	ระดับ 5	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอฯ

ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางเพชรภรณ์ สิงห์ทองชัย

ที่อยู่ปัจจุบัน 63/199 หมู่บ้านมนต์พิหารค์ ซอย 5 ถนนบางไผ่หนองเพรางาย ตำบลบางรักพัฒนา
อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110

โทรศัพท์ 0-2629-9152-7 ต่อ 6003

โทรศัพท์(มือถือ) 0-86887-1736

โทรสาร 0-2282-3718,0-2629-9151

E-mail Address -

หน่วยงานสังกัด

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ตำแหน่งปัจจุบัน

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6

ประวัติการศึกษา

2536 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) (การบัญชี)

โรงเรียนพังโคนพิทยการ

2537 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) การบัญชี

โรงเรียนพังโคนพิทยการ

2550 บริหารธุรกิจบัณฑิต(บธ.บ. การจัดการทั่วไป)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ประวัติการทำงาน

วัน/เดือน/ปี	ตำแหน่ง	ระดับ	สังกัด
15 พฤษภาคม 2538	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ระดับ 1	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
15 พฤษภาคม 2540	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ระดับ 2	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
1 ตุลาคม 2543	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ระดับ 3	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
10 กรกฎาคม 2545	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ระดับ 4	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
22 มิถุนายน 2548	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ระดับ 5	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
4 สิงหาคม 2551	ผู้ปฏิบัติงานบริหาร	ระดับ 6	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอฯ
2 กุมภาพันธ์ 2552	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	ระดับ 6	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอฯ

ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวขวัญฤดี แซ่ลิ้ม

ที่อยู่ปัจจุบัน 41 ซอยเจริญนคร 60 ตำบลบึงคอกโล อำเภอรอบรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10600

โทรศัพท์ 0-2629-9152-7 ต่อ 4001

โทรศัพท์(มือถือ) -

โทรสาร 0-2282-3718,0-2629-9151

E-mail Address : -

หน่วยงานสังกัด

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ตำแหน่งปัจจุบัน

นักวิชาการศึกษา 6

ประวัติการศึกษา

- 2521 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) (เลขานุการ)
วิทยาลัยพาณิชยการเซตุน
- 2530 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) การจัดการ
โรงเรียนเทคนิควิมลพาณิชยการประชาชื่น
- 2532 ศิลปศาสตร (ศศ.บ. การจัดการทั่วไป)วิทยาลัยครูสวนดุสิต

ประวัติการทำงาน

วัน/เดือน/ปี	ตำแหน่ง	ระดับ	สังกัด
1 ตุลาคม 2523	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	ระดับ 1	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
1 ตุลาคม 2524	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	ระดับ 2	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
13 พฤศจิกายน 2529	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	ระดับ 3	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
30 พฤษภาคม 2533	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	ระดับ 4	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
25 กันยายน 2543	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	ระดับ 5	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
4 สิงหาคม 2551	ผู้ปฏิบัติงานบริหาร	ระดับ 6	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ
2 กุมภาพันธ์ 2552	นักวิชาการศึกษา	ระดับ 6	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาววรรณ หลบลေး
ที่อยู่ปัจจุบัน 100/224 ม.7 กองบินตำรวจ ถ.รามอินทรา แขวงท่าแร้ง บางเขน กทม. 10220
โทรศัพท์ 0-2629-9152-7 ต่อ 2004 โทรศัพท์(มือถือ) 0-85108-8133
โทรสาร 0-2282-3718,0-2629-9151 E-mail Address : -
หน่วยงานสังกัด คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ปฏิบัติงานบริหาร 5
ประวัติการศึกษา

- 2539 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (พาณิชยการ)
วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด
- 2541 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด

ประวัติการทำงาน

วัน/เดือน/ปี	ตำแหน่ง	ระดับ	สังกัด
1 มีนาคม 2543	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	ระดับ 1	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
1 เมษายน 2545	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	ระดับ 2	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
1 เมษายน 2547	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	ระดับ 3	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
1 เมษายน 2549	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	ระดับ 4	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
30 ตุลาคม 2551	ผู้ปฏิบัติงานบริหาร	ระดับ 5	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอฯ

ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

